

SAVONIA

OPINNÄYTETYÖ - AMMATTIKORKEAKOULUTUTKINTO
YHTEISKUNTATIETEIDEN, LIIKETALOUDEN JA HALLINNON ALA

TILINPÄÄTÖSANALYYSI LISÄPALVELUNA

Microsoft Excel –pohjaisen analyysityökalun rakentaminen analyysipalvelun mahdollistamiseksi

TEKIJÄ: Ismo Oikarainen

Koulutusala Yhteiskuntatieteiden, liiketalouden ja hallinnon ala			
Työn tekijä Ismo Oikarainen			
Työn nimi Tilinpäätösanalyysi lisäpalveluna. Microsoft Excel –pohjaisen analyysityökalun rakentaminen analyysipalvelun mahdollistamiseksi.			
Päiväys	29.10.2019	Sivumäärä/Liitteet	50/5
Ohjaaja Petteri Muuruvirta			
Toimeksiantaja/Yhteistyökumppani N/A			
Tiivistelmä			
<p>Tämän opinnäytetyön varsinainen tulos on tilinpäätösanalyysin laatimista tehostava laskentataulukko, joka on laadittu Microsoft Excel –taulukkolaskentaohjelmalla. Olemassa oleviin analyysiohjelmiin verrattuna erona on tehokas toimialan sisäinen ja toimialojen välinen vertailu hyödyntäen Finnveran tilastoja. Taulukko lisensoidaan palveluntarjoajan käyttöön. Tarkoitus on mahdollistaa palvelun tuottaminen toimijoille, joilla on valmiiksi laaja valikoima asiakkaita, jotka voisivat hyötyä tilinpäätösanalyysistä.</p> <p>Opinnäytetyön kirjallinen osuus käsittelee tilinpäätösanalyysia yleisesti ja arvioi sen merkitystä ja tarvetta osakeyhtiöiden ja sidosryhmien näkökulmasta. Lisäksi käsitellään analyysipalvelun kysyntää ja sen tuottamaa lisäarvoa taloushallinnon palveluita tuottavan toimijan näkökulmasta. Kirjallisessa osuudessa kuvataan tilinpäätöksen tuottaman informaation laatua ja sitä miten eri toimialojen ja tilikausien välinen tilinpäätösinformaatio muokataan vertailukelpoiseen muotoon. Opinnäytetyön lopussa käsitellään lyhyesti analyysitaulukon toimintaperiaatteita.</p>			
Avainsanat tilinpäätösanalyysi, tunnuslukuanalyysi, tilinpäätös, osakeyhtiö, talousjohto, tunnusluku, lisäpalvelu, automaatio			

Field of Study Social Sciences, Business and Administration			
Degree Programme Degree Programme in Business Administration			
Author Ismo Oikarainen			
Title of Thesis Financial statement analysis as an additional service. Microsoft Excel –based tool development to enable financial statement analysis service.			
Date	29.10.2019	Pages/Appendices	50/5
Supervisor Petteri Muuruvirta			
Client Organisation /Partners N/A			
<p>Abstract</p> <p>The primary purpose and result of this thesis project was to create a spreadsheet that enables the efficient creation of financial statement analysis. The spreadsheet was created using Microsoft Excel. Compared to existing analysis programs, this spreadsheet enables efficient comparison within and between various industries by utilizing statistics from Finnvera. The spreadsheet is licensed to service providers. The idea behind this is to enable the production of financial statement analysis for other service providers that already have a wide clientele that might benefit from such analysis.</p> <p>The theoretical part of this thesis discusses financial statement analysis and evaluates its meaning and necessity from the perspective of limited liability companies and their stakeholders. The current demand for such analysis and the value it provides for financial services providers is also pondered. Furthermore, the theory presented evaluates the quality of financial statement information and describes ways to make such information comparable between industries and accounting periods. To conclude, the final part of this thesis briefly describes the functionality of the spreadsheet.</p>			
<p>Keywords</p> <p>financial statement analysis, ratio analysis, financial statement, limited company, financial management, key ratio, additional service, automation</p>			

SISÄLTÖ

1	JOHDANTO	6
1.1	Opinnäytetyön tavoite, työn rakenne ja aiemmat tutkimukset	7
2	TILINPÄÄTÖSANALYYSI YRITYKSEN JA SIDOSRYHMIEN TUkena.....	8
2.1	Tilinpäätösanalyysi	8
2.2	Analyysi yritysjohdon tukena	9
2.3	Jatkuvan analyysin hyödyntäminen työntekijöitä motivoivana tekijänä.....	10
2.4	Analyysi sijoittajan ja omistajan tukena	11
2.5	Analyysin kysyntä	12
3	TILINPÄÄTÖKSEN LUKEMINEN JA TULKINTA.....	14
3.1	Analyysityypit	15
4	TILINPÄÄTÖSERÄT JA NIIDEN OIKAISEMINEN VERTAILUKELPOISUUDEN EDISTÄMISEKSI ...	18
4.1	Tilinpäätös ja sen oikaiseminen.....	18
4.2	Tuloslaskelma	19
4.3	Tase.....	24
4.4	Toimintakertomus	26
5	OPINNÄYTETYÖSSÄ KÄYTETYT TUNNUSLUVUT	27
5.1	Kannattavuuden tunnusluvut	27
5.2	Vakavaraisuuden tunnusluvut	34
5.3	Maksuvalmiuden tunnusluvut.....	35
5.4	Käyttöpääoma ja sen kiertoajat.....	36
5.5	Muita tunnuslukuja	37
6	ANALYYSITÄULUKKO – TOIMINTAPERIAATTEET JA TEORIA	38
6.1	Nykyiset analyysiohjelmat ja niiden ongelmat	38
6.2	Toiminnan kuvaus.....	38
6.3	Ominaisuudet/välilehdet	41
6.4	Käytännön sovellukset.....	43
7	YHTEENVETO JA POHDINTA	44
	LÄHTEET JA TUOTETUT AINEISTOT	47
	LIITE 1: ALOITUSSIVU.....	51
	LIITE 2: TULOSLASKELMA.....	52
	LIITE 3: TASE VASTAAVAA.....	53

LIITE 4: TASE VASTATTAVAA	54
LIITE 5: TULOKSET	55

1 JOHDANTO

”Yrityksen taloudellista tilaa ja sen taloudellisia toimintaedellytyksiä tulkitaan pääasiassa sen julkistaman tilinpäätöksen - - avulla.” (Salmi 2012, 120).

Osakeyhtiön perimmäinen, osakeyhtiölakiinkin painettu, tarkoitus on synnyttää omistajilleen lisäarvoa, ennen kaikkea rahassa mitattavalla tavalla. Arvon tuottaminen tapahtuu oikean päätöksenteon ja päätösten onnistuneen jalkauttamisen tuloksena. Kumpikaan yksinään ei takaa menestystä ilman toistaan, päätökset sellaisenaan ovat vain ajatuksia ja päättömät ideat ajettuna yrityksen toimintaan johtavat yritystoiminnan ennen aikaiseen turmioon. Näistä kahdesta kriittisestä vaiheesta ensimmäisenä tulee kuitenkin päätös. Päätöksen tulee pohjautua loogiseen päättelyyn, eikä arvailuun.

Tilinpäätös on tiivis standardimuotoinen informaatiopaketti, joka kertoo ytimekkäästi yrityksen taloudellisesta tilanteesta ja hieman sen taustoista. Pankkien ja sijoitusyhtiöiden analyytikot elävät ja hengittävät tilinpäätöksistä, suuryritysten talousjohto ymmärtää tilinpäätöksen merkityksen päätöksenteossaan ja sitten on Matti. Matti pyörittää pientä autokorjaamoa Kouvolassa ja hän tietää tilinpäätöksestä sen, että sellainen hänen liiketoiminnastaan pitää jostain syystä kerran vuodessa teettää ja se vielä maksaakin hirveästi. Samaan aikaan Matti miettii, että liiketoiminta ei ole nyt oikein kukoistanut, kun tilillä ei ole pennosia entiseen tapaan. Hän valvoo yöt arvaillen mitä tekisi toisin, jotta rahaa taas riittäisi.

Sivun alun lainaus Ilari Salmen kirjasta ”Mitä tilinpäätös kertoo?” kuvaa ihannetilannetta, jossa kaikki yritykset hyödyntävät tilinpäätöksen arvokasta tietoa talouspäätöksissään. Tämä ei valitettavasti aina pidä paikkaansa ja syynä on yksinkertaisesti tilinpäätösinformaation vaikeaselkoisuus. Tilinpäätöksen ymmärtäminen ei ole helppoa, puhumattakaan siitä, että jokainen osaisi laskea sen pohjalta tunnuslukuja jotka paljastavat pelkkien numeroiden takana piilevän oikeasti tärkeän tiedon. Seuraavaksi saatuja tunnuslukuja pitäisi vielä pystyä analysoimaan, jotta voidaan tehdä konkreettisia johtopäätöksiä ja suunnitella tulevaa yritystoimintaa. Nämä vaiheet jäävät monelta tekemättä, jotkut maksavat niistä hulppeita summia rahaa kerta toisensa jälkeen analyytikoille ja jotkut uhkarohkeat yrittävät itse väärinymmärryksen riskiä kantaen.

Tämän opinnäytetyön tarkoitus on helpottaa ja tehostaa tilinpäätöksen analysointia siinä määrin, että jokaisella halukkaalla on mahdollisuus saada osakeyhtiöstään tarkkaa taloudellista tietoa ja ennen kaikkea konkreettisia ohjeita toiminnan kehittämiseen, ilman omaa analyyttikkoa tai vuosien opiskelua. Nyt Mattikin voi nukkua yönsä rauhassa.

Opinnäytetyön tavoite on kehittää tilinpäätöksen analysointia tehostava työkalu, jonka avulla taloushallintoon liittyviä palveluita tarjoavat tahot voivat laajentaa palveluvalikoimaansa ja tarjota asiakkaalle lisäarvoa tuottavaa analyysia.

1.1 Opinnäytetyön tavoite, työn rakenne ja aiemmat tutkimukset

Tavoitteena on luoda yleispätevä ja helppokäyttöinen Excel-pohjainen analyysitaulukko, joka tarjoaa käyttäjälleen selkeää vertailutietoa toimialan sisällä taulukkoon syötetyn tilinpäätösinformaation pohjalta ja mahdollistaa laadukkaan tilinpäätösanalyysipalvelun tarjoamisen asiakkaille.

Taulukkoa voivat käyttää kaikki toimijat, joilla on pääsy minkä tahansa Suomalaista kirjanpitolainsäädäntöä soveltavan yhtiön virallisiin tuloslaskelmaan ja taseeseen. Analyysi tehdään yksittäisen yhtiön Suomalaisen kirjanpitolainsäädännön mukaisesti laadittuihin tilinpäätöslukuihin. Analyysia ei voida tehdä IFRS-tilinpäätöksistä eikä konsernitilinpäätöksistä, eikä tilinpäätöksistä joiden tuloslaskelma- ja tasekaavat poikkeavat yleisimmin käytetyistä kululajikohtaisista malleista. Taulukko on tehty mahdollisimman helppokäyttöiseksi, jotta analyysin voi perustasolla tehdä kuka tahansa, joka osaa syöttää Exceliin lukuja tilinpäätöksestä.

Eryteisesti taulukosta on hyötyä mikro- ja pienyrityksille, sekä keskisuurille yrityksille, joilla ei välttämättä ole taloudellista analyysia tekevää työntekijää. Paras hyöty saavutetaan, kun analyysin laatii ulkopuolinen toimija, joka ymmärtää yhtiön toiminnan. Tällaisia toimijoita ovat esimerkiksi kirjanpito-toimisto, tilintarkastusyhteisö tai konsultointiyritys. Tällöin taulukon tuottamia lukuja voidaan avata paremmin tiedon loppukäyttäjille.

Työssä käsitellään ensin tilinpäätösanalyysia ja sen käyttökohteita yleistasolla. Seuraavaksi kerrataan hyvän kirjanpitolaitoksen ja osakeyhtiön tilinpäätösmallin käsitteitä liittyen analyysin laatimiseen. Sitten perehdytään syvällisemmin tilinpäätösanalyysiin, jonka jälkeen avataan yksityiskohtaisesti opinnäytetyössä käytettävät tunnusluvut, sekä niiden hyödyntäminen yritystoiminnan päätöksenteossa. Lopuksi käsitellään vielä tilinpäätösanalyysin rajoituksia ja huomioitavia asioita analyysia laadittaessa. Viimeinen luku kertoo itse analyysitaulukon rakentamisesta ja sen ominaisuuksista. Lopussa suoritetaan vielä pohdinta opinnäytetyön vaiheista ja tuloksista.

Tilinpäätösanalyysistä on tarjolla paljon teoriatietoa. Aiheesta on kirjoitettu useita kirjoja ja tilinpäätösanalyysi - toteutettuna pienelle yritykselle - on taloushallinnon opinnäytetyöaiheista yleisimpiä. Tilinpäätösanalyysiin liittyvää tutkimusta on tehty erityisesti sijoitustoimintaan liittyen ja sitä tukemaan. Pääosiltaan saman tyyppisiä analyysiohjelmaa hyödyntävät esimerkiksi Finnvera, Nordea ja useat sijoitusyhtiöt. Opinnäytetyönä analyysitaulukkoa ei ole aiemmin luotu. Taulukko pohjaa laskentaperiaatteiltaan täysin Yritystutkimuksen Tilinpäätösanalyysi –kirjaan, joka muodostuu tästä syystä keskeisimmäksi tietolähteeksi tämän opinnäytetyön kannalta.

2 TILINPÄÄTÖSANALYYSI YRITYKSEN JA SIDOSRYHMIEN TUKENA

Tuloslaskelman, taseen ja rahoituslaskelman tarkoitus on kirjanpitolain mukaan taloudellisen aseman, tuloksen muodostumisen, sekä varojen hankinnan ja käytön kuvaaminen. Tämän informaation potentiaalisia käyttäjiä ovat kaikki ne, joille julkistetun tilinpäätöksen sisältö on hyödyllinen. Näitä ovat muun muassa sijoittajat, henkilöstö, rahoittajat, tavarantoimittajat, muut velkojat, asiakkaat, julkinen valta toimielimineen ja suuri yleisö. (Kaisanlahti, Leppiniemi ja Leppiniemi 2017, 18.)

2.1 Tilinpäätösanalyysi

Tilinpäätösanalyysi on prosessi, jossa analysoidaan yhtiön tilinpäätöstietoja taloudellisen päätöksenteon edesauttamiseksi. Ulkopuoliset sidosryhmät käyttävät analyysia ymmärtääkseen yhtiön kokonaistilanteen ja taloudellisen suoriutumisen, sekä yhtiön liiketoiminnan arvon. Yhtiön sisäiset toimijat käyttävät analyysia työkaluna, joka auttaa taloudellista päätöksentekoa. (Kenton 2019.)

Tilinpäätösanalyysi perustuu viralliseen tilinpäätökseen, liitteisiin ja muuhun käytettävissä olevaan informaatioon. Analyysi on toisaalta kannanotto virallisen tilinpäätöksen eriin ja niiden arvostamiseen, toisaalta erien ryhmittelyyn toimintakauden tulosta, taloudellista asemaa ja maksuvalmiutta määriteltäessä. (Yritystutkimus 2017, 7.) Ennen kaikkea analyysin tarkoitus on konkretisoida tilinpäätöksen lukuja ja niiden keskeisiä suhteita helposti ymmärrettävään ja vertailukelpoiseen muotoon.

Analyysin käyttökohteet

Tilinpäätöksessä ja toimintakertomuksessa annetuille tiedoille ei ole virallista laissa määriteltyä käyttökohdetta. Tietojen hyödyntäminen on pääasiassa tilinpäätöksen lukijan vastuulla. Niin sanotut ”keskisuuret” ja sitä suuremmat yhtiöt ovat velvollisia laatimaan toimintakertomuksen, joka kuvastaa yhtiön tilannetta lakisäateisten asioiden lisäksi yhtiön johdon esittämällä tavalla. Tilinpäätösanalyysia voidaan suorittaa useilla tasoilla ja hyödyntää useisiin käyttötarkoituksiin. Kaisanlahti, Leppiniemi ja Leppiniemi (2017, 23) esittelevät tilinpäätösinformaation käyttökohteita seuraavasti: Luottolaitokset määrittävät rahoitusta hakevan toimijan luottoluokituksen analyysin perusteella. Lisäksi myönnettyyn luottoon liittyy usein kovenantteja, jotka on sidottu suoraan tilinpäätöksen lukuihin tai niistä laskettaviin tunnuslukuihin. Sijoitusalan julkaisuissa esitetään tilinpäätöksistä laskettavia tunnuslukuja, jotka toimivat yritystoiminnan kehitystä, ja edelleen osakkeiden arvonnousua tai -laskua ennakoivina signaaleina. Yritystoiminnan johtamisessa tavoitteet esitetään usein tunnuslukumuodossa. Lisäksi nämä tavoitteet ovat usein kytköksissä johdon palkitsemiseen. Tilinpäätösanalyysi on keskeisessä osassa myös tieteellisessä tutkimuksessa, jossa tutkimusten avulla on pyritty aikaansaamaan tunnuslukuja, jotka kuvastavat yritysten menestystä tai yksittäisiä ominaisuuksia. Edellä mainittujen lisäksi analyysin käyttäjiä ovat tavarantoimittajat, jotka arvioivat yhtiön kykyä vastata vastuistaan ajallaan, henkilöstö joka arvioi yhtiön tulevaisuutta ja työpaikkansa pysyvyyttä, sekä media joka ra-

portoi analyysin perusteella yhtiön menestyksestä ja vaikuttaa näin yhtiön imagoon. Seuraavissa alaluissa arvioidaan tilinpäätösanalyysin käyttökohteita tarkemmin sitä useimmin hyödyntävien tahojen näkökulmasta.

2.2 Analyysi yritysjohdon tukena

”Professori Pertti Haaparannan mukaan Suomen kilpailukykyongelma johtuu suurelta osin siitä, että yritysjohto ei ole osannut uudistaa ja markkinoida tuotteitaan riittävän hyvin... Toinen ja suurempi ongelma on se, että suomalaiset yritykset eivät kykene uudistumaan ja luomaan uusia tuotteita”. (Hulkko 2013.) Suomalaiset, kuten epäilemättä ulkomaisetkin, yritysjohtajat tapaavat jäädä paikoilleen hyvinä aikoina. Näin ollen he eivät välttämättä tiedä, mitä tehdä, kun liiketoiminta sakkaa, koska muutoksiin ei olla varauduttu. Seuraamalla tunnuslukujen kehitystä johto herää paremmin vaikeisiin tilanteisiin ja rohkaistuu tekemään päätöksiä uudistumisesta.

Huonot johdon päätökset ovat Harvard Business Review -lehden artikkelin (Campbell, Whitehead ja Finkelstein 2009) mukaan seurausta aivojemme luontaisesta toimintatavasta. Vapaa käänös artikkelista: ”Miksi aivot eivät huomaa tällaisia virheitä ja korjaa niitä? Ilmeisin syy on se, että ihmisen henkinen työskentely on suurelta osin tiedostamatonta. Olemme päätöksenteossa pääosin riippuvaisia kahdesta aivoihimme kovakoodatusta prosessista. Aivomme analysoivat tilanteen perustuen entisiin kokemuksiin vastaavista tilanteista. Seuraavaksi joko hyödynnämme tämän analyysin tai päättämme sivuuttaa sen perustuen tunne-elämyksiin, jotka tilanteeseen yhdistyvät. Kaikki tämä tapahtuu käytännössä välittömästi, tiedostamatta. Aivomme eivät seuraa luonnostaan ongelmanratkaisun oppikirjamallia, jossa luetellaan vaihtoehdot, määritellään tavoitteet ja arvioidaan vaihtoehtoja verrattuna tavoitteisiin. Alitajuisen ongelmanratkaisun ongelma on retrospektion ja tarkistusten puute.” Tähän ongelmaan on olemassa onneksi yksinkertainen ratkaisu: Tuodaan prosessiin mukaan ulkopuolinen, jolla ei ole henkilökohtaista sidettä käsiteltävään ongelmaan. Hän pystyy haastamaan päätöksentekijää ajattelemaan valintojaan uudestaan, kyseenalaistamaan päätöksentekijän logiikkaa, kannustaa harkitsemaan vaihtoehtoisia ratkaisuja ja mahdollisesti saa päätöksentekijän tekemään päätöksen, joka on hänelle kenties epämiellyttävä, mutta tilanteessa oikea. Tämän opinnäytetyön tapauksessa edellisessä lauseessa mainittu ulkopuolinen on palveluntarjoaja, joka käyttää analyysitaulukkoa. Näin mahdollistetaan päätösten tarkka arviointi ja perustaminen faktuaaliseen tietoon tuntemuksien sijasta.

Yrityksen talousjohtaminen edellyttää taloustavoitteiden määrittämistä ja mittaamista. Tavoitteet tulee määrittää tarkasti ja niille on luotava mittarit. Mittarina toimii usein tunnusluku. Tunnuslukujen avulla johtamista kutsutaan tunnuslukujohtamiseksi. Tunnuslukujohtaminen mahdollistaa tavoitteiden tarkan määrittelyn, numeerisen mittaamisen ja vertailun yrityksen sisällä yksiköittäin ja sen ulkopuolella muihin yhtiöihin. (Neilimo & Uusi-Rauva 2005, 30.)

Suuryrityksillä on sisäisen laskennan henkilöitä kuten toimintokohtaiset controllerit ja talouspäällikkö, jotka ottavat kantaa yhtiön talouteen päivittäin työssään. He tuottavat kattavia katsauksia, joiden perusteella yrityksen johto voi tehdä päätöksiä tai sivuuttaa ideat pohjautuen omiin tuntemuksiinsa.

Pienyrityksillä sen sijaan päätöksenteko pohjautuu valitettavan usein pelkkään ”mututuntumaan”. Ajatusmalli on valitettavan usein ”kokeillaan vähän kaikkea, kunnes joku syötti nappaa tai jätetään leikki kokonaan sikseen.” Opinnäytetyön tarkoitus on auttaa ohjelmalla erityisesti pk-yrityksiä ja yksityisiä elinkeinonharjoittajia, joilla ei välttämättä ole vahvaa osaamista kirjanpidon ja sen tuottamien numeraalisten taloustietojen hyödyntämisessä. Lisäksi palveluntarjoaja hyötyy palveluvalikoiman ja –laadun kehittymisen johdosta. Henkilöt joita luvut kiinnostavat saavat tehokkaasti tiiviin tietopaketin ja vertailun muihin oman alan yrityksiin. Samalla monelle pienen mittakaavan yritykselle ”välttämättömänä pahana” tunnettu tilinpäätös muodostuu tärkeäksi tietolähteeksi.

2.3 Jatkuvan analyysin hyödyntäminen työntekijöitä motivoivana tekijänä

Jokaisen yrityksessä työskentelevän olisi hyvä ymmärtää yrityksen taloutta. Tämä ei tarkoita, että jokaisen tulisi pystyä työskentelemään yrityksen talousjohtajana. Sen sijaan jokaisen on hyvä ymmärtää varsinkin oman työpanoksensa merkitys yrityksen kokonaisvaltaisessa menestymisessä. Erinomainen esimerkki siitä miten tämä ymmärrys voidaan hyödyntää liiketoiminnassa, on Jack Stackin Western Electric. Stack edellytti jokaiselta työntekijältään kykyä tulkita yrityksen taloustietoja ja tarjosi kaikki tiedot jatkuvasti saataville. Tuodessaan aktiivisesti muuttuvat ”tulostaulut” eli yrityksen senhetkiset taloustiedot työpisteille hän pelillisti (gamification) työpaikan ja yrityksen liikevaihto kasvoi 16 miljoonasta yli 400 miljoonaan vuosien 1983 (perustamisvuosi) ja 2008 välillä. Samaan aikaan yhtiön osakkeen arvo kasvoi 234 000 %. (Carbonara 2017; Ferriss 2011, 60-61.)

Pelillistämisekspertti Gabe Zichermann kommentoi pelillistämisen vaikutusta Gamification Summit -tapahtumassa (osanottajina mm. Salesforce, Cisco ja SAP) seuraavasti: ”What we are trying to do is use the best technologies from games to create engagement and change behaviors. We’ve never operated a society that was free from structure, rewards, or penalty for bad behaviors. Now because of technology, organizations of all sizes are capable of putting that into their systems...Everybody plays games. Whether it’s a soccer mom comparing kids or guys comparing frequent flier miles, everybody’s keeping score. Keeping score is a core part of human nature. Why not bring these elements to all parts of life and make everything, even (unpleasant) jobs more fun?” (Designing Digitally 2012). Jatkuvan tulosten seuraamisen positiivinen vaikutus työn tulokseen tunnetaan yleisesti Hawthorne-efektinä, joka syntyi alun perin juuri Western Electricissä (Ferriss 2011, 61). Analyysitaulukkoa käyttäviä kannustetaan yhdistämään arvokas taloustieto jokapäiväiseen työntekoon yrityksen sisällä. Monet perustelevat työnsä valintaa sanoilla ”haluan nähdä käteni jäljen” tai ”haluan nähdä työni vaikutuksen nopeasti”. Työpaikan ”pelillistäminen” tuo alalle kuin alalle tämän mahdollisuuden. Implementoimalla Hawthorne -efektin toimintaansa, työnantaja sekä kannustaa työntekijöitä, että sitouttaa heidät yritykseen paremmin. Tulosten aktiivinen seuraaminen on usein voimakkain motivaattori. Silloin ihminen asettaa luonnostaan lyhyen- ja pitkän aikavälin tavoitteita, ja kun on tavoitteita, on jotain mitä kohti pyrkiä. Tunnusluvut ovat konkreettisia numeroarvioita yhtiön menestyksestä ja niiden kehittämiseen perustuvat tavoitteet ovat selkeästi mitattavissa, mikä edistää todennäköisyyttä tavoitteiden saavuttamisessa.

2.4 Analyysi sijoittajan ja omistajan tukena

Sijoittaja hyödyntää analyysissään markkinaperusteista tilinpäätösanalyysiä. Tällöin seuranta keskittyy erityisesti yrityksen osakkeen riskin ja hinnan arviointiin. Lähtökohtana ovat sijoittajan odotukset tulevaisuuden kassavirroista. Kassavirroilla tarkoitetaan osinkoja tai yrityksen suorite- tai kassaperusteisia tuloksia, joista selviää yrityksen osingonjakokyky. Tämä taas kertoo osakkeenomistajalle siirtävästä kassavirrasta siltä ajalta, kun omistaja pitää osaketta omistuksessaan. Toinen sijoittajalle merkittävä seikka on itse osakkeen arvo ja sen odotettu kehitys. Osakkeen arvoa arvioitaessa tulevaisuuden odotetut kassavirrat diskontataan eli alennetaan nykyarvoonsa. (Salmi 2012, 143.) Tämä arvostusmalli, johon Salmi viittaa, tunnetaan yleisesti DCF (Discounted Cash Flow) –mallina. Kyseessä on yksi yleinen yhtiöiden, ja osakkeiden, arvonmääritysmalli. (Lemke 2019.) Malleja arvonmääritykseen on olemassa lukematon määrä, eikä olemassa ole yksittäistä kaikkiin tilanteisiin sopivaa mallia. Jokainen osake on erilainen ja jokaisella toimialalla tai sektorilla on ainutlaatuisia ominaisuuksia, jotka voivat edellyttää erilaisia tai useita arvonmääritysmetodeja. (Nguyen 2019.) Osakkeiden analysointi voi näin ollen olla vaikeaa ja aikaa vievää. Tämän vuoksi markkinoilla on useita valmiita analyysiä tarjoavia yhtiöitä. Näistä suomessa tunnetuin tällä hetkellä lienee Inderes. Analyysipalvelua tarjoavat yhtiöt helpottavat sijoittajan päätöksentekoa ja mahdollistavat sijoittajille usean yhtiön yhtäaikaisen tasokkaan seuraamisen.

Analyysin tuottama lisäarvo omistajille muodostuu usein taloushallinnon ostopalveluiden kautta. Kirjanpitäjän tehtävä on perinteisesti ollut laatia kirjanpito ja sen pohjalta tilinpäätös tilikausittain tai halutulla frekvenssillä. Lisäksi parhaat kirjanpitäjät tukevat yhtiön johtoa avustamalla erinäisissä monimutkaisissa verotuksellisissa ja kirjanpidollisissa käsittelyissä. Tilintarkastajalta odotetaan tyypillisesti enemmän konsultoivaa otetta ja kannanottoja yhtiön kirjanpidollisiin valintoihin. Tilintarkastaja ei tyypillisesti ota kantaa yhtiön talouteen muuten kuin toiminnan jatkuvuuteen liittyvissä kysymyksissä, mutta hyvää asiakassuhdetta edistää kyky tarjota haluttaessa näkemystä yhtiön tilanteesta laajemminkin, kuin pelkän tilintarkastuskertomuksen muodossa.

Tilitoimistot hoitavat asiakkaidensa kirjanpitoa ja tilinpäätöksiä, sekä neuvovat erinäisissä talousasioissa. Tilinpäätökset tehdään asiakkaalle yleensä sen kummempia kyselemättä ja asiakas saa kopion yrityksensä tilinpäätöksestä. Seuraavaksi tilinpäätös päättyy tilintarkastajan ja yhtiökokouksen käsittelyn jälkeen asiakkaan arkistoihin ja liiketoiminta jatkuu ennallaan. Parhailleankin pien- ja erityisesti mikroyrityksissä tilinpäätöksestä todetaan liikevaihdon olleen x ja nettotuloksen y . Tilinpäätös tarjoaa osaavalle kuitenkin paljon enemmän, kuin päälle näkyy. Tilitoimistot ovat erikoistuneet kirjanpitoon ja tilinpäätöksiin, minkä lisäksi ne ovat enemmän tai vähemmän läheisesti mukana yrittäjän arjessa. Näin ollen yrittäjän kirjanpitäjä tilitoimistossa voi olla jopa tämän pääasiallinen taloustiedon lähde. Monipuolista palvelua tarjoavan tilitoimiston kirjanpitäjä neuvoo verotuksessa ja opastaa yrittäjää tarpeen mukaisesti. Itse tilinpäätös on kuitenkin tietolähde, joka usein jää valitettavan vähälle käytölle. Yrittäjälle se on kenties vaikeaselkoinen ja voi jopa johtaa vääriin johtopäätöksiin yrityksen taloustilanteesta, jos lukuja ei ymmärrä oikealla tavalla. Yrittäjälle toimitettavan tilinpäätöksen si-

sältö kannattaa avata yrittäjälle tarkemmin. Tilinpäätöksestä voidaan laskea tunnuslukuja, jotka kertovat syvällisemmin yrityksen taloustilanteesta. Nämä tunnusluvutkaan eivät kerro yrittäjälle välttämättä mitään. Näin tilinpäätökseen liitännäisen palveluntarjoajan edustajan tehtäväksi jää avata tunnuslukujen merkitystä yrittäjälle. Tällöin yrittäjä hyötyy aidosti tilinpäätöksestään ja voi pohjata päätöksensä validiin taloustietoon. Samalla palveluntarjoaja pystyy tuottamaan konkreettista lisäarvoa asiakkaalleen. Sen ansiosta kilpailusta erottuminen alalla, jolla se perinteisesti on vaikeaa, helpottuu ja mahdollistaa profiloitumisen erityisen tasokkaaksi palveluntarjoajaksi kohtuullisen vähäisellä panostuksella.

Tilitoimistolta tällainen toiminta on vaatinut perinteisesti huomattavan määrän työtä tilinpäätösanalyysin muodossa. Harva toimisto ylipäättään tarjoaa tällaista palvelua. Valmiilla tehokkaalla analyysitaulukolla tilinpäätöksen tunnuslukujen vertailu toimialaan tehostuu. Taulukko kertoo lyhyesti yrityksen taloustilanteesta ja tarjoaa toimialavertailun perusteella kehityskohteita. Tilitoimisto voi näin parantaa palveluvalikoimaansa lisäämättä työntekijöiden määrää merkittävästi. Tästä seuraa loppujen lopuksi kohtuuhintaista ja laadukasta tilinpäätösanalyysiä ensimmäistä kertaa myös pienten yritysten päätöksenteon tueksi.

Tilintarkastusalan big four –yhtiöinä tunnetut PwC, EY, KPMG ja Deloitte laajentavat jatkuvasti palveluvalikoimaansa ja ovat ympäri maailman murrosvaiheessa, jossa siirrytään pelkistä tilintarkastusyhteisöistä monipuolisiksi konsulttitaloiksi. Asiakkaat toivovat entistä konsultoivampaa otetta tilintarkastajilta ja haluavat konkreettista lisäarvoa palvelusta maksamalleen hinnalle. Yksinkertainen ja helposti toteutettava tilinpäätösanalyysi on sekä palveluntarjoajalle, että sen vastaanottajalle arvokas. Tilintarkastuspalveluissa erottautuminen on haastavaa, mikä taas johtaa hintakilpailuun, joka ei ole tavoiteltavaa minkään palveluntarjoajan näkökulmasta. Laadukasta analyysia tarjoamalla voidaan erottautua tai vaihtoehtoisesti luoda kokonaan uusi palvelu, jonka kate on voimakkaasti kilpailtua tilintarkastusta parempi. Kyky laatia toimialakohtainen analyysi yhtiöistä edesauttaa myös due diligence –työtä ja helpottaa yritysten arvonnäytystä. Yritysjärjestelykentässä palkkiot ja riskit ovat tyypillisesti korkeita. Riskien minimointia auttaa laadukkaan analyysin tuottamisen helppous.

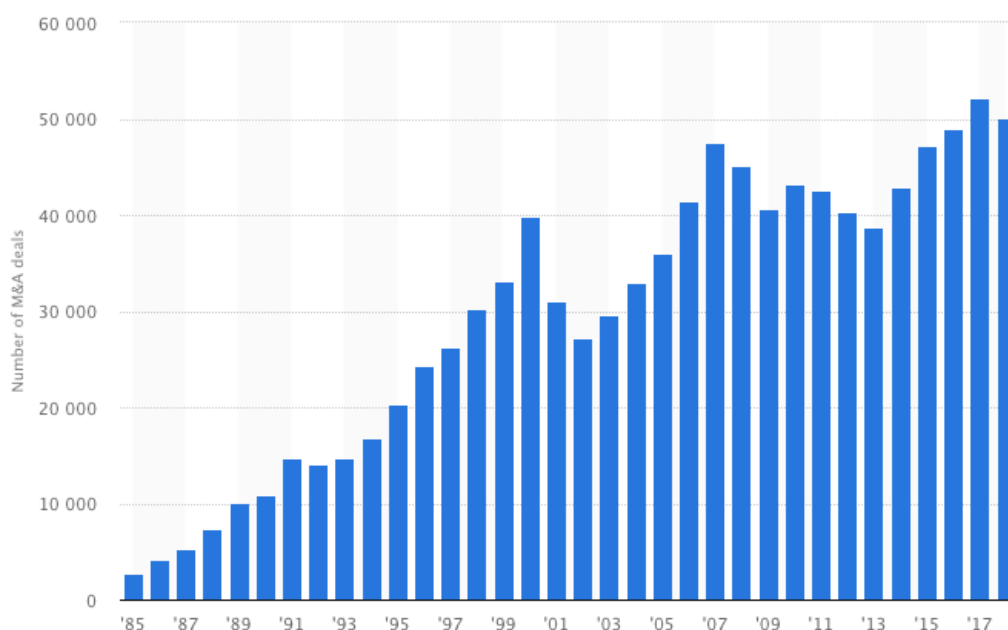
2.5 Analyysin kysyntä

Taloustiedon ja taloudellisen analyysin maailmanlaajuinen markkina oli Burton-Taylor International Consultingin (2018) mukaan vuonna 2017 noin 28,5 miljardin arvoinen. Markkinan koko itsessään tekee selväksi, että taloudellisen analyysin kysyntä on maailmanlaajuisesti valtavaa. Grand View Researchin tutkimus (2016) globaalien talousanalyysin markkinan muutoksesta vuosina 2016 – 2024 ennustaa nopeaa kasvua kehittyvän teknologian ja liiketoiminta-analytiikan ja BI:n (Business Intelligence) johdosta. Kehitys on ollut erityisen nopeaa Pohjois-Amerikassa uuden teknologian nopean käyttöönoton ansiosta. Keskeisiksi kehittyviksi alueiksi tutkimus listaa Pohjois-Amerikan, Euroopan, Keski- ja Etelä-Amerikan ja Tyynenmeren Aasian.

Inderesin tarjoama taloudellinen analyysi on Suomen luetuimpia julkaisuja pörssiin liittyen. Sijoittajia kiinnostaa luonnollisesti listayhtiöiden tuleva kehitys. Laadukasta analyysiä tarjoavan yhtiön liiketoimintamalli on selkeä: kun analyysi osuu oikeaan, sijoittaja voittaa ja on mielellään valmis maksamaan analyysistä.

Jatkuvasti lisääntyvä kasvuvaiheen yhtiöihin ja listautumattomiin yhtiöihin sijoittaminen lisää johdon ja sijoittajien kiinnostusta yhtiön taloudellisista tunnusluvuista ja siitä miten yhtiö menestyy kilpailussa toimialallaan. Näin sijoittajat osaavat tehdä oikeita sijoituspäätöksiä ja omistajat havahtuvat mahdollisiin ongelmiin tai valmiiksi hyvässä yhtiössä pystyvät tukeutumaan viralliseen analyysiin sijoittajia/ostajia etsiessään. Kun analyysin tuottaa tunnettu palveluntarjoaja on sijoittajan helpompi luottaa yhtiön lukujen oikeellisuuteen.

Yrityskaupat ovat keskeinen analyysin käyttökohde. Yrityskauppojen määrä on ollut viime vuosina ennätyskellisen korkea. Nordean raportoinnin mukaan yrityskauppojen määrä Suomessa on ollut voimakkaasti lisääntyvä viime vuosina ja seuraavan kymmenen vuoden aikana lähes 50 000 suomalaista yritystä suunnittelee omistajanvaihdosta omistajan ikääntymisen vuoksi. (Nordea 2019.) The Institute for Mergers and Acquisitions (IMAA) pitää yllä tilastoa toteutuneista fuusioista ja yrityskaupoista. Listauksen mukaan vuonna 2018 näitä toteutui maailmassa 50 052 kappaletta. Alla on IMAA:n laatima kuvaaja (kuva 1) yrityskauppojen määrän kehityksestä vuosina 1985 – 2018. (Szmigiera 2019.) Näihin tilastoihin perustuen on selvää, että yrityskauppojen määrä Suomessa ja maailmassa on korkea ja kehityssuunta on lisääntymään päin. Yrityskaupoissa kenties keskeisin osa on hankittavan yhtiön arvonmääritys, joka perustuu pitkälti samoihin periaatteisiin, kuin sijoittajien käyttämät arvonmääritysmetodit (DCF), sekä toimialakohtaisiin erikoisuuksiin. Perustasolla yhtiön arvonmääritys perustuu kuitenkin tilinpäätöstietojen perusteella laskettaviin arvoihin. Näin ollen valmius laatia laadukasta taloudellista analyysiä on yrityskaupoissa ensiarvoisen tärkeää.

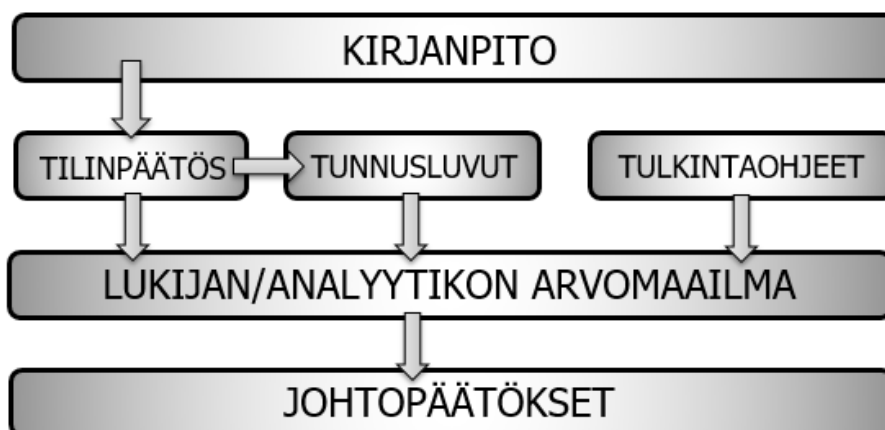
KUVIO 1: Number of merger and acquisition transactions worldwide from 1985 to 2018. (Szmigiera 2019.)

3 TILINPÄÄTÖKSEN LUKEMINEN JA TULKINTA

Yrityksellä on sen koosta ja omistusrakenteesta riippuen useanlaisia sidosryhmiä, jotka kaipaavat erilaista tietoa yrityksen taloudellisesta tilanteesta. Erilaisista lähtökohdista tilinpäätöstä tarkastelevat arvostavat yrityksessä erilaisia asioita. Osakesijoittajalle tärkeää on kannattava kasvu, pitkäaikaisen lainan antaja arvostaa tervettä taserakennetta ja liiketoiminnan kassavirran riittävyttä. Lyhyitä maksuaikoja antavalle tavarantoimittajalle maksuvalmius on kaikki kaikessa. (Salmi 2012, 120-123)

Sidosryhmien sisälläkin on merkittäviä eroavaisuuksia, kuten tulosten tarkastelun aikaväli. (Salmi 2012, 123) ”Toisin kuin tavallinen pörssisijoittaja päiväkaupankävijälle yhtiöiden fundamentit, voittokertoimet, velkaisuudet ja muut tunnusluvut ovat toisarvoisia” (Rantanen 2010). Jatkuvasti suurempaan rooliin nousevat myös eettiset seikat liiketoiminnan taustalla. Lea Rankinen (2016) toteaa Kauppapolitiikka-lehden kolumnissaan: ”On ensisijaisen tärkeää, että kaupallinen johto ymmärtää ja tietää oman roolinsa ihmisoikeuksien edistämässä hankintaketjuissa.” Lisäksi jokainen yrityksen talouden arvioija suhtautuu riskiin eri tavoin (Salmi 2012, 123).

Tilinpäätöksen tulkintaprosessi itsessään on kuitenkin yleisesti ottaen yhteneväinen. Lähtökohtaisesti yritys hoitaa kirjanpitoonsa parhaaksi katsomallaan tavalla. Kirjanpidon pohjalta luodaan tilinpäätös, josta lasketaan tunnuslukuja, joita lukija/analyttikko tulkitsee peilaten niitä omaan arvomaailmaansa. Lopussa syntyy jonkinlaisia johtopäätöksiä, joiden pohjalta yritystoimintaa johdetaan. Salmen kirjassa em. prosessia havainnollistetaan seuraavasti.

KUVIO 2: Tilinpäätöksen lukeminen ja tulkinta (Salmi 2012, 120.)

Yllä olevassa kuviossa on kohta ”tulkintaohjeet”. Tulkintaohjeiden tarkoitus on toimia lukijan/analyttikon apuna selkeyttäen tunnuslukujen analysointia. Tulkintaohjeet ovat usein käytännössä eräänlaisia verrokkiarvoja, jotka perustuvat erilaisiin lähteisiin. Näitä arvoja verrataan saatuihin tunnuslukuihin, jotta voidaan tehdä tarkoituksenmukaisia johtopäätöksiä.

Tulkintaohjeita voi muodostaa ”tieteellisesti”. Esimerkiksi tilastotietoon perustuen voidaan todeta, että yritys, jonka korollisten velkojen takaisinmaksuaika on alle 2 vuotta, päätty harvoin konkurssiin.

Vastaavan ajan ollessa yli 75 vuotta konkurssi tai vähintäänkin vakavat maksuvaikeudet ovat lähes varmoja. Tulkintaohjeet voivat olla myös "maalaisjärkisiä" ajatuksia, kuten "miten velaton yritys muka voisi kaatua?". Tällöin kyseessä on enemmänkin tilinpäätöksen silmäilyyn pohjautuva arviointi tunnuslukujen arvioinnin sijasta. Tulkintaohjeina voivat em. lisäksi toimia lukijan omat havainnot, toimialakohtaiset arvot ja/tai yritykseen kohdistuvat vaatimukset, esimerkiksi rahoittajan toimesta (Salmi 2012, 121-122).

3.1 Analyysityypit

Kuten edellisestä luvusta käy ilmi, tilinpäätöstiedon tarvetta on monenlaista. Tästä johtuen analyysijä tehdään monin eri tavoin. Analyysijä tehdään tarpeen mukaan kokonaisen toimialan kattavista aina yksittäisen yrityksen yksittäisiä tunnuslukuja tutkiviin (Salmi 2012, 124). Charles Gibson (2009, 177) esittää analyysijä tehtäväksi useilla tekniikoilla, jotta taloudellisen tiedon vertailtava ja suhteellinen arvo korostuu asianmukaisesti. Gibsonin mukaan monipuolisen analyysin perusteella voidaan arvioida yhtiön asemaa. Edellä mainittuihin tekniikoihin kuuluu taloudellisten suhdelukujen analyysi (ratio analysis), suhdanalyysi (common-size analysis), tilinpäätöksessä näkyvien toimialakohtaisten erojen analyysi (study of differences in components of financial statements among industries), kuvaavan materiaalin läpikäynti (review of descriptive material) ja tulosten vertaaminen muun tyyppisen datan kanssa (comparisons of results with other types of data). Mikään yksittäinen analyysityyppi ei Gibsonin mukaan tarjoa kokonaiskuvaa, eikä palvele kaikkia tiedon käyttäjiä.

Yritysanalyysi on yläluokka, jonka määritelmä on tiedonhankinta ja analyysi koko yrityksestä tai koko toimialasta. Yritysanalyysin tarkoitus on helpottaa sijoitustoimintaa, luottopäätöksiä, yrityskauppoja, asiakasseurantaa ja riskin arviointia. Analyysijä tekevät useimmiten luotto- ja takauslaitokset, arvopaperivälittäjät, investointipankit ja analyysiyrietykset, jotka myyvät analyysijä tuotteina (Salmi 2012, 256). Tunnettuja analyysiyrietyksiä ovat mm. Inderes, Balance Consulting (nyk. Alma Talent) ja Asiakastieto, sekä julkisella sektorilla Tilastokeskus. Yritysanalyysi on kattava aihe ja Salmi listaakin sille kirjassaan esimerkkeinä seuraavat käyttökohteet:

1. Kilpailijan tarkastelu ja vertailu omaan yritykseen ja kilpailijan toimista oppiminen.
2. Sijoitus- ja luotonannon tuotto-odotusten ja riskin hallinta toimiala- ja yrityskohteisesti.
3. Yleiskuvan muodostaminen yrityksen toimialasta
4. Omaan yritykseen kohdistettuna apu johtamiseen liittyvissä ongelmissa. (Salmi 2012, 256-257.)

Tilinpäätösanalyysi

Gibsonin (2009, 177) mukaan tilinpäätösanalyysi on arvioiva prosessi. Yksi päätavoitteista on suurten muutosten (käännekohtien) havaitseminen trendeissä, määrissä ja suhteissa, sekä näiden muu-

tosten taustalla olevien syiden tunnistaminen. Usein käännekohtat voivat viestiä aikaisen varoituk-
sen merkittävästä tulevasta muutoksesta josta seuraa yhtiön menestys tai epäonnistuminen. Arvioin-
tiprosessia voidaan kehittää kokemuksella ja käyttämällä analyttisiä työkaluja.

Termin tilinpäätösanalyysi alle mahtuu lukematon määrä erilaista pohdintaa ja taloudellisen tiedon
arviointia. Sanalla ”tilinpäätösanalyysi” ja vastaavalla englanninkielisellä termillä ”financial statement
analysis” löytyy satoja kirjoja, oppaita ja artikkeleita. Jokaisen käsitys analyysistä vaihtelee hieman,
eikä ole tarkoituksenmukaista yrittää määritellä yhtä oikeaa tapaa suorittaa tilinpäätösanalyysia. ”Oi-
kean tavan” voinee määritellä siten että sen tuloksista on käyttäjilleen toivotunlaista hyötyä. Kuten
aiemmin on esitetty, käyttäjiä ja käyttökohteita on monenlaisia.

Tilinpäätösanalyysin rajoituksia ja ongelmia

Tilinpäätös pohjautuu voimassaoleviin lakeihin ja normeihin. Näin ollen, eritoten ammattitilintarkas-
tajan tarkastaman tilinpäätöksen oikeellisuutta ei ole tarpeen epäillä. Kuitenkin on huomioitava nor-
miston väljyys ja vaihtoehtoiset kirjanpito- sekä tilinpäätösratkaisut. Näitä ovat esimerkiksi arvon-
alentumisen ja sen peruuttamisen kirjaus, poistosuunnitelmien muutokset, muiden- ja satunnaisten
tuottojen eron määrittely ja tarve näyttää mahdollisimman suurta tulosta lain sallimissa rajoissa kei-
notekoisestikin. Peruslaatuksena rajoitteena on kuitenkin se, että tilinpäätösanalyysi rajoittuu luon-
nollisesti siihen osaan yrityksen taloutta, joka tulee rekisteröidyksi kirjanpitoon. (Salmi 2012, 142-
143.)

Kirjanpito rekisteröi ainoastaan liiketapahtumia. Nykyaikana aina yhä tärkeämmäksi muodostuva yri-
tyksen henkinen pääoma eli työntekijöiden osaaminen ei tule millään tapaa kirjatuksi yrityksen kir-
janpitoon. Ihmiset eivät ole yrityksen omaisuutta, joten heidän osuutensa tuloslaskelmassa näkyy
lähinnä palkkakuluina. (Salmi 2012, 142.) (mm. tämän takia on tärkeää laskea henkilöstömäärään
suhteutettuja tunnuslukuja) Lisäksi esimerkiksi brändin kasvattamiseen ja patenttien hankintaan liit-
tyvät kulut tulevat merkityksi tuloslaskelmaan kuluina, mutta taseesta niitä ei löydy, vaikka ne yrityk-
selle todennäköisesti arvoa tuottavatkin (Salmi 2012, 142). Useimmat ymmärtävät patenttien tuotta-
van rojalteja, mutta myöskään brändiarvoa ei tule missään nimessä aliarvioida. Forbesin (2017) lis-
tauksessa Applen brändin arvoksi arvioitiin 170 miljardia euroa. Vertailukohtana toimikoon Suomen
valtion 55,2 miljardin vuosibudjetti samaiselle vuodelle 2017 (Valtioneuvosto 2016).

Ongelmia yksiselitteiseen tilinpäätöksen tulkintaan tuottaa ymmärrettävästi yrityksen suuri koko, sen
mahdollinen rakenteellinen monimutkaisuus (konsernit) ja yrityskaupoista syntynyt liikearvo, jonka
määrä ja poistokäytännöt voivat olla monenlaisia. (Salmi 2012, 142.)

Tilinpäätös keskittyy kuvastamaan yrityksen taloudellista tilaa tilikauden päätöshetkellä. Sesonkiriip-
puvaisilla aloilla vuoden aikana tilanne heittelee väistämättäkin reilusti. Muillakin aloilla suuret inves-
toinnit tai vastaavasti suuret yksittäiset kaupat voivat heilauttaa kassan ääripäästä toiseen. Lisäksi
verotusratkaisut ja konsernin sisäinen varallisuuden siirtely vaikuttavat tilinpäätökseen muokaten
siitä jossain määrin todellisuudenvastaisen. Esimerkiksi tilanteessa, jossa tiedetään tulevasta yritys-

veron nostamisesta, yritys epäilemättä pyrkii näyttämään tuloksestaan maksimaalisen osan matalamman verokannan aikana. Toinen ajallinen ongelma tilinpäätösinformaation hyödyntämisessä on se, että se kertoo jo tapahtuneesta, eli se on periaatteessa vanhaa tietoa. Menneisyydestä voidaan johtaa tulevaisuuden kehitysarvioita vain rajoitetusti. Samalla tulee kuitenkin huomioida, että tilinpäätös on ainoa normeihin sidottu ja säännöllinen laaja informaation lähde yrityksestä. (Salmi 2012, 143.) Salmen sanoin: ”Sillä vain on tultava toimeen! Tämän päivän tilanne on huomisen lähtökohta.”

Tunnuslukuanalyysi

Tunnuslukuanalyysi on tilinpäätösanalyysin alaluokka. Siinä lasketaan oikaistuista tuloslaskelmasta, taseesta ja rahoituslaskelmasta tunnuslukuja, joiden pohjalta tehdään johtopäätöksiä yrityksen taloudellisesta tilasta. Tavoitteena on tiivistää tilinpäätöksestä saatava tieto yhteen lukuun, joka kuvastaa tiettyä toiminnan taloudellista osa-alueita. Tunnusluvut esitetään yleensä suhdelukuina, joten niiden avulla on mahdollista vertailla erikokoisia yrityksiä. (Salmi 2012, 257-258.) Gibson (2009, 177-178) käyttää tunnuslukuanalyysistä termiä ratio-analysis, joka vapaasti suomennettuna tarkoittaa taloudellisten suhdelukujen analyysiä. Hänen mukaansa taloudelliset suhdeluvut esitetään yleensä prosentteina tai kertoina/aikaväli. Suhdeluvun (tunnusluvun) voi laskea mistä vain numeroyhdistelmästä. Ottaen huomioon tilinpäätöksen sisältämien muuttujien määrän, merkityksellisiä suhdelukuja voidaan laskea hyvin suuri määrä. Jokainen kirjailija ja taloudellisen analyysin laatija hyödyntää erilaisia suhdelukuja ja käyttää usein eri muuttujia saman nimisen suhdeluvun laskemiseen. Tämä voi johtaa epä johdonmukaisuuteen eri lähteiden välillä.

Tilinpäätöksen ja toimintakertomuksen sisältö on lainsäädännössä määritelty ja tilinpäätäjän liikkumavaraa on kirjanpitolain uudistusten seurauksena kavennettu jatkuvasti. Silti tilinpäätöstä ja toimintakertomusta epäilläänkin. Koska tilinpäätöksen tiedot vaikuttavat ulkopuolisten arvioon yrityksestä, sen laatijalla arvellaan olevan halu vaikuttaa tilinpäätöksen sanomaan siten, että luodaan haluttu mielikuva todellisuuden sijasta. (Kaisanlahti 2017, 11). Näin ollen tunnuslukuanalyysin suppeus on myös sen vahvuus, sillä se sisältää analyysityypeistä vähiten tulkinnanvaraa. Tuloslaskelma- ja tasekaavat on määritelty tarkasti lainsäädännössä, eikä sanavalinnoilla pystytty vaikuttamaan niiden aikaansaamaan mielikuvaan tai tunnuslukuihin. Kirjanpitolainsäädäntö mahdollistaa rajallisen määrän virallisen tuloksen ja taseen sisäistä sääntelyä, mutta asianmukaisilla oikaisutoimenpiteillä tarkasteltavat yhtiöt pystytään asettamaan vertailukelpoisiksi.

Tunnusluvut jaetaan suomalaisessa kirjallisuudessa perinteisesti kannattavuuden, vakavaraisuuden ja maksuvalmiuden luokkiin (Niskanen & Niskanen 2003, 110-111). Näiden lisäksi tunnuslukuja lasketaan käyttöpääomasta ja sen kiertoajoista. Tunnuslukujen eri osa-alueet perustuvat talouden tärkeimpiin kysymyksiin. Näihin kysymyksiin vastaamalla yritys saa raakan todennäköisen näkemyksen taloudellisesta tilanteestaan. Luvussa 5 käsitellään opinnäytetyön analyysitaulukon laskemia tunnuslukuja ja kerrotaan tarkemmin kannattavuuden, vakavaraisuuden ja maksuvalmiuden merkityksistä.

4 TILINPÄÄTÖSERÄT JA NIIDEN OIKAISEMINEN VERTAILUKELPOISUUDEN EDISTÄMISEKSI

Tässä luvussa kuvataan tilinpäätöserien sisältöä suomalaisen kirjanpitolainsäädännön näkökulmasta ja kerrotaan, miten tilinpäätöseriä tulee muokata eli ”oikaista”, jotta eri yhtiöt ja eri tilikauden saadaan keskenään vertailukelpoisiksi. Tämä toimenpide on keskeisen tärkeä, sillä kirjanpitolainsäädäntö mahdollistaa useita kirjaustapoja ja ajallista epä johdonmukaisuutta. Nämä johtavat huonosti vertailukelpoiseen taloustietoon, jota ei asiaa ymmärtämättä voi käyttää hyvään päätöksentekoon. Luvussa pohjataan tilinpäätöserien oikaisuperiaatteissa täysin Yritystutkimus ry:n ohjeistukseen. Analyysitaulukon vertailutiedot ovat Finnveran laskemiin tunnuslukuihin perustuvat ja Finnvera suorittaa laskennan samojen ohjeiden perusteella. Näin ollen vertailukelpoisuuden saavuttamiseksi halutaan käyttää samoja ohjeistuksia ja laskentakaavoja.

4.1 Tilinpäätös ja sen oikaiseminen

Tilinpäätöksen tavoitteena on antaa yritykselle ja sen ulkopuolisille tahoille ”oikea ja riittävä kuva” yrityksen taloudellisesta tilanteesta heidän päätöksentekonsa tueksi. Tilinpäätöksen keskeinen taloudellinen informaatio koostuu tulos-, tase- ja rahavirtalaskelmista, sekä edellä mainittuja täydentävistä tilinpäätöksen liitetiedoista. Ne kertovat yrityksen strategian ja toiminnan taloudellisista seurauksista rahamääräisesti. Päätöksenteon kannalta käyttökelpoinen tilinpäätösinformaation on oltava oleellista, luotettavaa ja ymmärrettävää. Seppäsen määritelmän mukaan informaatio on ”ymmärrettävää”, kun tilinpäätöksen laadinnasta kohtuullisesti perillä oleva henkilö pystyy tulkitsemaan tilinpäätösinformaatiota ja tekemään siitä oikeita johtopäätöksiä. (Seppänen 2011, 25.)

Jatkuvasti yleistyvä IFRS-tilinpäätösstandardi edellyttää tarkempia perusteita tilinpäätöksessä käytetyille arvoille (Salmi 2012, 143). Nämä edellytykset luovat yritysjohdolle paineen noudattaa tunnollisesti käypiä arvoja tilinpäätöstä suunniteltaessa. Pörssiyhtiöiden on täytynyt tehdä tilinpäätöksensä IFRS-standardien mukaisesti jo vuodesta 2005 lähtien. Muut yhtiöt saavat valita itse tilinpäätöstänsä (ST-Akatemia 2018, 39.) Kunnes IFRS-standardit leviävät kaikkien yritysten käyttöön, täytyy analyytikoiden tyytyä tilinpäätöksen standardointiin eli oikaisuun.

Tilinpäätöksen oikaisulla tarkoitetaan tilinpäätöksen muokkaamista siten, että se antaa yrityksestä kuvan, joka mahdollisimman hyvin vastaa säännöllistä, jatkuvaa ja ennustettavaa tilannetta. Tätä kutsutaan operatiiviseksi tulokseksi. Myös taseen perusteella arvioitava rahoituksellinen asema voi poiketa lukijan mielestä virallisen tilinpäätöksen sisällöstä. (Salmi 2012, 145)

Tilinpäätöksen oikaiseminenkaan ei ole aivan yksiselitteistä. Sen toteuttaminen voidaan tehdä usealla tapaa, eikä sen mallia ole itse kirjanpidon ja tilinpäätöksen tavoin lakisääteisesti rajattu. Marja Järvinen (2003) toteaa Pro Gradu –tutkielmassaan seuraavaa: ”Yritystutkimusneuvottelukunta (YTN) on laatinut ohjeelliset standardit, joiden mukaan tilinpäätöksen oikaisut voidaan tehdä ja tunnusluvut laskea. Analysoijalle jää kuitenkin vapaat kädet oikaista tilinpäätös ja laskea tunnusluvut oman päätöstilanteensa vaatimusten mukaisesti. Tilinpäätösanalyysin lukijan kannalta on erittäin tärkeää, että analyysin yhteydessä ilmoitetaan analysoijan käyttämät tilinpäätöksen oikaisutoimenpiteet sekä

tunnuslukujen laskentakaavat. Analyysin laatimisessa käytetyt periaatteet voivat vaikuttaa tunnusluvuista tehtyihin tulkintoihin.”

Yritysten välinen vertailu on usein tilinpäätösten lukemisen ja analysoinnin huipentuma. Vertailu on keskeinen osa valtaosassa tilinpäätösanalyysin sovellutuksia. Tilinpäätöksen laadintaperiaatteista johtuu usein, ettei absoluuttisia numeroarvoja voida käyttää vertailuun ainakaan laajasti. Hyvin pitkälle päästään, jos yritykset kyetään asettamaan valittujen ominaisuuksien osalta paremmuusjärjestykseen. Yritysten asemointi yritys- tai toimialakentässä on usein merkittävä päätöksentekoa edistävä tekijä. (Kaisanlahti 2017, 47) Oikaisemalla tilinpäätös vertailukelpoiseksi ja vertaamalla sitä toimialan muihin samalla tavalla oikaistujen tilinpäätösten perusteella laskettuihin tunnuslukuihin säävutetaan merkittävä vertailukelpoisuuden parantuminen, joka on riittävä useimpiin tilinpäätösanalyysin pohjalta tehtäviin päätöksiin. Kaisanlahti (2017, 47) toteaa että, esimerkiksi luottopäätösten tekemiseksi riittää usein, että erotetaan toisistaan keskenään huonommat ja paremmat yhtiöt yritykset. Todennäköisimpiä kriisit ovat muita huonompien, kuin muita parempien yritysten kohdalla.

Opinnäytetyön analyysitaulukko hyödyntää Finnveran laskemia toimialakohtaisia tunnuslukuja. Finnvera tekee laskentaa varten oikaisut tilinpäätöseriin Yritystutkimus ry:n kirjan Yritystutkimuksen Tilinpäätösanalyysi –mukaan. Näin ollen oikaisut suoritetaan samalla tavalla analyysitaulukossa ja kuvataan seuraavissa alaluvuissa Yritystutkimus ry:n ohjeen mukaisesti. Analyysitaulukko suorittaa valtaosan yhdistelyistä ja oikaisuista automaattisesti ja ohjeistaa käyttäjää oikaisuisia, joita ei voida tehdä suoraan kaavamaisesti. Tekstissä käytetään selkeyden vuoksi kaikista erään kohdistuvista toimenpiteistä termiä ”oikaisu”. Joissain tapauksissa tämä tarkoittaa virallisen tuloslaskelman ja taseen lukujen uudelleenryhmittelyä ja yhdistämistä. Joissain tapauksissa taas erään tehtäviä muokkauksia johtuen esimerkiksi kertaluontoisista kuluista ja tuotoista jotka halutaan analyysissa poistaa jostain tilinpäätöserästä. Analyysitaulukko suorittaa oikaisut itsenäisesti tai ohjaa käyttäjää pohtimaan oikaisun tarvetta erissä, joissa oikaisua (tai uudelleenryhmittelyä) ei voida tehdä puhtaasti matemaattisella kaavalla.

4.2 Tuloslaskelma

Tuloslaskelma kuvastaa vähennyslaskun muodossa yrityksen tilikauden tuloksen muodostumista. Tuloslaskelma laaditaan pääsääntöisesti suoriteperustetta noudattaen. Kirjanpitovelvollinen saa toteuttaa tuloslaskelmansa kululaji- tai toimintokohtaisena. (Yritystutkimus 2017, 12.) Opinnäytetyössä ja analyysitaulukossa käytetään vain selvästi yleisempää kululajikohtaista tuloslaskelmaa. Virallinen kululajikohtainen tuloslaskelma löytyy KPA 1:1 §:stä. Liite 1 esittää kululajikohtaisen tuloslaskelman lisättynä riveillä, jotka tarvitaan oikaisun suorittamista varten. Liite 2 esittää oikaistun tuloslaskelman.

Tuloslaskelman saattaminen yritysten ja tilikausien välillä vertailukelpoiseen tilaan edellyttää toimenpidettä, jota kutsutaan tuloslaskelman oikaisuksi. Oikaisu tehdään myös taseeseen. Oikaisussa pyri-

tään poistamaan satunnaisten ja liiketoiminnalle epätavallisten tapahtumien vaikutus tuloslaskelmaan eri yritysten ja tilikausien välisen vertailukelpoisuuden parantamiseksi. Seuraavassa esitetään tuloslaskelman erät kuvauksineen ja tarvittaessa oikaisuperusteet kyseiseen erään liittyen.

Liikevaihto koostuu kirjanpitolain mukaan yrityksen tuotteiden ja palveluiden myyntituotoista. Näistä tuotoista on vähennetty annetut alennukset, arvonalisäverot ja muut suoraan myynnin määrään perustuvat verot. Liikevaihtoa vertailtaessa kannattaa huomioida ainakin mahdollinen osatuloutusmenettelyn käyttö. Osatuloutuksessa yritys merkitsee kirjanpitoonsa tuloja keskeneräisistä töistä niiden arvioidun valmistusasteen perusteella. Samalla yritys merkitsee vastaavasti toteutuneesta työstä kuluja kirjanpitoonsa. (Yritystutkimus 2017, 18.) Tällainen menettely on tavanomaista mm. rakennusalalla, jossa projektit voivat kestää vuosia. Useana tilikautena suoritettava rakennusurakka, joka tuloutuu esimerkiksi urakan valmistuttua kerralla yritykselle, johtaa epätasaiseen tulokseen, mikä ei ole toivottavaa. Tämän seurauksena kirjanpidossa käytetään joskus osatuloutusmenettelyä. Tällöin projekteista tuloutetaan laskennallisesti se osa, joka on valmis ja luovutettu asiakkaan käyttöön tai saatettu tilaan, josta toinen palveluntarjoaja pystyisi jatkamaan työtä.

Eri tuloutusmenettelyä käyttävien yritysten keskinäinen vertailtavuus on huonoa. Lisäksi yritys on voinut siirtyä toimintansa aikana osatuloutusmenettelyyn tai siitä pois, jolloin vertailtavuus aiempien tilikausien kanssa heikentyy. Liikevaihtoa ei oikaista analyysia varten. (Yritystutkimus 2017, 18.) Analyysin laatijan tulee ymmärtää edellä mainitut seikat ja se, että kuvatus tyypisten yritysten ja toimialojen vertailukelpoisuus on huonompi verrattuna tavanomaisia tuloutuskäytäntöjä noudattaviin yhtiöihin.

Liiketoiminnan muut tuotot -erä sisältää kaikki liiketoiminnan tuotot, jotka eivät kuulu liikevaihtoon. Aiemmin "satunnaiset tuotot" -erään kuuluneet tuotot kuuluvat myös liiketoiminnan muihin tuottoihin. Liiketoiminnan muita tuottoja ovat mm. vuokratuotot, saadut provisiot, sekä muilta yrityksiltä saadut tietojenkäsittely-, hallinto-, yms. korvaukset. Tämä edellyttää, että yrityksen toimiala ei ole em. palveluiden tuottaminen tai vuokraustoiminta. Liiketoiminnan muihin tuottoihin kirjataan myös varsinaiseen toimintaan saadut avustukset. Myös kertaluonteiset myyntivoitot, kuten tehdaskiinteistön myynti, kirjataan liiketoiminnan muihin tuottoihin. (Yritystutkimus 2017, 19.)

Tämä erä edellyttää oikaisutoimenpiteitä olennaisten ja kertaluonteisten tuottojen ja niiden hankkimisesta johtuvien kulujen osalta. Tällaiset erät siirretään oikaistussa tuloslaskelmassa kohtaan "satunnaiset kulut". Näihin eriin liittyvä oikaisu tehdään myös niihin kohdistuvien välittömien verojen osalta kohdassa "välittömät verot". Liiketoiminnan muut tuotot eritellään tilinpäätöksen liitetiedoissa, josta oikaisua toteuttavan on helppo selvittää olennaiset ja kertaluonteiset erät. (Yritystutkimus 2017, 19.) Oikaisu edellyttää analyysitaulukon käyttäjältä tutustumista tilinpäätöksen liitetietoihin, jotta voidaan selvittää olennaiset ja kertaluonteiset erät. Nämä erät selvitettyään käyttäjä pystyy syöttämään tiedot oikaistun tuloslaskelman kohtiin liiketoiminnan muut tuotot ja satunnaiset tuotot.

Aine- ja tarvikkeikäyttö lasketaan virallisen tuloslaskelman aine- ja tavaraostoista huomioiden varaston lisäys tai -vähennys. Valmistustoimintaa harjoittavilla yrityksillä liikevaihtoa vastaavaa ainekäyttöä ei

voida laskea, koska tuloslaskelmassa ei tehdä jakoa muuttuvien ja kiinteiden kulujen välille. Kaupan alalla taas ainekäyttö kertoo suoraan myytyjen tuotteiden hankintakustannukset. (Yritystutkimus 2017, 20.) Taulukko toteuttaa oikaisun automaattisesti.

Ulkopuoliset palvelut ovat pääosin suoraan tuotantoon tai myyntiin liittyviä työsuorituksista maksettuja korvauksia. Niihin eivät kuulu hallintoon liittyvistä palveluista maksetut korvaukset. Yleensä ulkopuolisten palvelujen muutos selittyy alihankkijoiden käytön muutoksella. Niiden lisääntyessä henkilöstökulut todennäköisesti vähentyvät ja päinvastoin. Erä ei vaadi oikaisua virallisesta tuloslaskelmasta. Henkilöstökulut koostuvat ennakonpidätyksen alaisista palkoista, ja niihin verrattavista kuluista, sekä palkan perusteella määräytyvistä sivukuluista (sosiaaliturvamaksut, henkilövakuutusmaksut ja eläkekulut). Muut vapaaehtoiset henkilöstökulut ovat liiketoiminnan muita kuluja. Erä ei vaadi oikaisua virallisesta tuloslaskelmasta. (Yritystutkimus 2017, 20.)

Yritystutkimus ry korostaa laskennallisen palkkorjauksen merkitystä. Eri yhtiömuotoja kohdellaan verotuksessa eri tavoin, esimerkiksi omistajan palkan osalta. Yksityisen elinkeinonharjoittajan palkka ei ikinä näy tuloslaskelmassa ja henkilöyhtiössä omistajan palkka voi vain poikkeustapauksissa olla kuluna. Tämä vaikeuttaa erityisesti pienten yhtiöiden keskinäistä vertailua, sillä niissä omistajajohtajan työpanos on usein varsin merkittävä. Laskennallinen palkkorjaus suositellaan tehtäväksi, jos omistajien työpanos yrityksessä on ilmeinen, eikä työpanosta vastaava palkka näy tuloslaskelmassa kuluna. (Yritystutkimus 2017, 21.)

Oikaisu koskee yksityisiä elinkeinonharjoittajia ja henkilö- sekä osakeyhtiöitä. Oikaisu tehdään näissä aina, kun omistajien palkkakulut eivät näy tuloslaskelmassa. Mahdolliset yksityisotot tai osingonjako ei vaikuta korjauksen määrään, vaikka niitä voidaan pitää välillisinä ”palkanmaksukeinoina”. Palkkorjaus vaikuttaa kannattavuuteen, ei vakavaraisuuteen eikä kassavirtaan. Palkkorjaus suositellaan toteutettavan porrastetusti yrityksen liikevaihdon mukaan alla esitetyllä tavalla. (Yritystutkimus 2017, 21.) Taulukon käyttäjän tulee selvittää yrityksen omistajan/omistajien palkanmaksutapa ja se näkykö omistajan/omistajien palkka jollain tapaa tuloslaskelmassa.

Liikevaihto (12kk), €	Palkkorjaus/henkilö, €
100 000 – 500 000	30 000
> 500 000	50 000

Liiketoiminnan muut kulut -erä sisältää yrityksen kuluerät, joita ei ole tuloslaskelmassa muuten eritelty. Nämä kulut voivat olla toistuvia tai satunnaisia. Esimerkkejä muista kuluista ovat vuokrat, leasingmaksut, mainos- ja markkinointikulut sekä tietoliikenne- ja pankkipalvelumaksut. Erään kuuluvat lisäksi maksetut myyntiprovisiot, tekijäpalkkiot ja syntyneet luottotappiot, sekä omaisuuden myyntitappiot. (Yritystutkimus 2017, 22.)

Kuten liiketoiminnan muiden tuottojen oikaisussa, kertaluonteiset ja tuloksen kannalta olennaiset erät siirretään virallisen tuloslaskelman liiketoiminnan muista kuluista oikaistun tuloslaskelman koh-

taan satunnaiset kulut. Näihin eriin liittyvä oikaisu tehdään myös niihin kohdistuvien välittömien verojen osalta kohdassa "välittömät verot". Liiketoiminnan muut kulut eritellään tilinpäätöksen liitetiedoissa, josta oikaisua toteuttavan on helppo selvittää olennaiset ja kertaluonteiset erät. (Yritystutkimus 2017, 22.) Oikaisu edellyttää taulukon käyttäjältä tutustumista tilinpäätöksen liitetietoihin, jotta voidaan selvittää olennaiset ja kertaluonteiset erät. Nämä erät selvitettyään käyttäjä pystyy syöttämään tiedot oikaistun tuloslaskelman kohtiin liiketoiminnan muut kulut ja satunnaiset kulut.

Valmisteveraston muutos koskettaa valmistustoimintaa harjoittavia yrityksiä (Yritystutkimus 2017, 22). Valmisteveraston muutoksessa on kyse tilikauden alkuvaraston ja loppuvaraston eriävyydestä yrityksen itse valmistamien tuotteiden ja tavaroiden osalta. Erää ei tule sekoittaa materiaalien ja palveluiden varastoon. Oikaistun tuloslaskelman valmisteverastojen muutos saadaan lisäämällä valmisteen ja keskeneräisten tuottojen varastojen muutokseen valmistus omaan käyttöön (Yritystutkimus 2017, 22). Taulukko suorittaa oikaisun automaattisesti.

Suunnitelman mukaiset poistot esitetään tuloslaskelmassa perustuen pysyvien vastaavien hankintamenoon ja näiden taloudelliseen käyttöikänsä. Saadut investointiavustukset pienentävät poiston kohteena olevan omaisuuden hankintamenoa. Investointiin käytetyt varaukset, kuten jälleenhankintavaraukset, eivät pienennä hankintamenoa. Tällaisessa tapauksessa käytetty varaus käsitellään poistoeron lisäyksenä. Mahdollinen ylimääräinen poisto sisällytetään suunnitelmapoistoihin, jos poistosuunnitelmaa joudutaan korjaamaan pysyvien vastaavien odotetun taloudellisen käyttöiän muuttumisen takia. (Yritystutkimus 2017, 22-23.)

Erää ei normaalitilanteessa tarvitse oikaista. Jos kuitenkin yrityksen tekemät poistot eivät ole suhteessa pysyvien vastaavien määrään ja laatuun tai poistoajat ylittävät selvästi KILA:n suositukset, käytetään suunnitelman mukaisina poistoina EVL:n maksimipoistoja. Tällöin tehdyn poiston ja EVL-maksimipoiston välinen erotus kirjataan oikaistun tuloslaskelman kohtaan muut tuloksen oikaisu. (Yritystutkimus 2017, 23.) Taulukon käyttäjän tulee siis selvittää poistojen oikeellisuus em. asiain huomioiden ja mahdollisesti laskea yrityksen pysyvien vastaavien pohjalta tasetta hyödyntäen EVL-poistot ja kirjata ne oikaistun tuloslaskelman kohtaan suunnitelman mukaiset poistot. Lisäksi tehtyjen poistojen ja EVL-poistojen erotus merkitään kohtaan muut tuloksen oikaisu.

Arvonalentumiset pysyvien vastaavien hyödykkeistä on ikään kuin toinen poistojen tekotapa. Siinä missä suunnitelmapoistot perustuvat ajan kulumiseen, arvonalentumiset pysyvien vastaavien hyödykkeistä perustuvat todennäköisen luovutushinnan pysyvistä alenemisesta. Vaihtuvien vastaavien poikkeukselliset arvonalentumiset koskevat nimensä mukaisesti vaihto-omaisuuden arvonalentumisia ja erä onkin osa varastojen muutosta. Varsinaiseen toimintaan liittyvät arvonalentumiset voivat johtua esimerkiksi tavaroiden teknisestä vanhentumisesta tai pilaantumisesta. Tällaiset arvonalentumiset merkitään suoraan varaston muutokseen. Tavanomaisista asiakasriskeistä johtuvat luottotappiot kuuluvat liiketoiminnan muihin kuluihin. Poikkeuksellista vaihtuvien vastaavien arvonalentumista voi seurata esimerkiksi tulipalosta, jossa vaihto-omaisuus vahingoittuu myyntikelvottomaksi. Tällaisissa tilanteissa käytetään erää vaihtuvien vastaavien poikkeukselliset arvonalentumiset. (Yritystutkimus 2017, 23-24.) Näitä erä ei ole tarpeen oikaista.

Oikaistun tuloslaskelman erä tuotot osuuksista ja muista sijoituksista pitää sisällään kolme virallisen tuloslaskelman erää: tuotot osuuksista saman konsernin yrityksissä, tuotot osuuksista omistusyhteisyriksissä ja tuotot muista pysyvien vastaavien sijoituksista. Osuuksien tuotot ovat osinkoja ja muita sijoittajien tuotto-osuuksia, jotka ovat etuoikeusjärjestyksessä viimeisenä. Tuotot muista pysyvien vastaavien sijoituksista sisältää tuottoja pääoman ehtoista sijoituksista. Oman pääoman ehtoisia sijoituksia ovat mm. osingot ja muut sijoittajien tuotto-osuudet, jotka ovat etuoikeusjärjestyksessä viimeisenä, sekä vaihtovelkakirjalainojen korot. Mikäli oman pääoman ehtoisin sijoituksiin kuuluu kurssivoittoja, ne tulee oikaistussa tuloslaskelmassa sijoittaa erään kurssierot. (Yritystutkimus 2017, 24.) Oikaisun toteuttajan tulee selvittää, onko muissa pysyvien vastaavien sijoituksissa kurssivoittoja. Muuten taulukko hoitaa oikaisun automaattisesti.

Muut korko- ja rahoitustuotot -erä sisältää tuotot vaihtuvien vastaavien saamisista ja rahoitusarvopapereista, sekä näistä johtuvat kurssierot. Virallisessa tuloslaskelmassa esitetään erikseen saman konsernin yrityksiltä ja muilta saadut tulot. Erään voivat kuulua myös sijoituskiinteistöjen ja rahoitusvälineiden arvostuksesta syntyneitä käyvän arvon muutoksia. Edellisen kohdan tavoin kurssivoitot siirretään oikaisussa kurssieroihin. Rahoitustuottojen käyvän arvon muutokset siirretään kokonaistuloksen alle käyvän arvon muutoksiin. Tämä ei koske sijoitusyhtiöitä, joiden pääasiallinen ansaintalogiikka perustuu tällaisiin omaisuuserien käyvän arvon muutoksiin. (Yritystutkimus 2017, 25.)

Korkokulut ja muut rahoituskulut -erä kattaa raha-, luotto- ja vakuutuslaitoksille maksetut, ajan kulumiseen sidotut vieraan pääoman kulut. Kurssitappioita voi sisältyä tähän erään, kuten myös rahoitusvälineiden ja sijoituskiinteistöjen käyvän arvon alentumisia. Oikaisussa jälleen siirretään mahdolliset kurssitappiot oikaistun tuloslaskelman erään kurssierot. Rahoituskuluihin sisältyvät arvonmuutokset siirretään kokonaistuloksen alapuolelle käyvän arvon muutoksiin. (Yritystutkimus 2017, 26.) Erää käsitellään muut korko- ja rahoitustuotot -erän tapaan. Oikaisu edellyttää mahdollisten kurssitappioiden ja rahoitusvälineiden siirtämistä virallisen tuloslaskelman erästä oikaistun vastaaviin yllä mainitulla tavalla.

Kurssieroja ei tunneta virallisessa tuloslaskelmassa, mutta kuten edellisissä kappaleissa on käynyt ilmi, oikaistussa tuloslaskelmassa kurssivoitot ja -tappiot huomioidaan. Sijoitusten ja rahoitusarvopapereiden arvonalentumiset sisältävät pysyvien ja vaihtuvien vastaavien sijoitusten ja lainasaamisten arvonalennukset. Nämä erät eivät vaadi oikaisua. (Yritystutkimus 2017, 25-26.)

Oikaistun tuloslaskelman välittömiin veroihin kuuluvat virallisen tuloslaskelman tuloverot ja muut välittömät verot. Kiinteistövero ja yleisradiovero ovat liiketoiminnan muita kuluja. Aikaisemmilta tilikaudilta saadut veronpalautukset tai maksetut lisäverot ovat satunnaisia tuottoja tai kuluja. (Yritystutkimus 2017, 26.)

4.3 Tase

Aineettomiin hyödykkeisiin aktivoidaan lähtökohtaisesti menot, joista todennäköisesti tulevina vuosina kertyy vastaava tuotto. Aineettomat hyödykkeet oikaistaan poistamalla tuottamattomiksi osoittautuneet kehittämismenot kokonaan taseen vastaavista ja omasta pääomasta, mikäli näitä yhä taseella on. Samalla tavalla poistetaan tuottamattomaksi osoittautunut liikearvo. Oikaistun taseen Muut aineettomat hyödykkeet –erään sisältyvät virallisen taseen Aineettomat oikeudet, Muut aineettomat hyödykkeet ja aineettomiin hyödykkeisiin kohdistuvat Ennakkomaksut. Analyysitaulukko suorittaa oikaisut automaattisesti, lukuun ottamatta tuottamattomiksi osoittautuneiden erien vaikutusta. Tällaisia eriä ei tyypillisesti tilinpäätöksessä tulisi olla ylipäättäen. Aineellisiin hyödykkeisiin ei tarvitse analyysia varten tehdä oikaisuja. (Yritystutkimus 2017, 31-34.)

Sijoituskiinteistöt eivät edellytä oikaisua analyysia varten. Sijoitukset ja pitkäaikaiset saamiset –erä oikaistaan poistamalla omistetun yrityksen perusteettomasti arvostettujen osakkeiden tasearvo omasta pääomasta ja osakkeista. Lisäksi lainasaamiset tulee poistaa, jos näiden takaisin saaminen on epätodennäköistä. Muut saamiset ja sijoitukset –erään on oikaistussa taseessa yhdistelty erät Muut saamiset, Myyntisaamiset, Lainasaamiset ja Siirtosaamiset. (Yritystutkimus 2017, 35-36) Taulukko tekee erien uudelleenryhmittelyn/yhdistelyt automaattisesti. Oikaisu tulee käyttäjän tehdä itse. Tässäkin erässä tulee huomioida, että kirjanpitolainsäädännön mukaisesti tehdyssä tilinpäätöksessä ei alimman arvon periaatteen mukaisesti perusteettomasti arvostettuja osakkeita tai epäkurantteja saamisia saa olla.

Leasingvastuut ovat taseen ulkopuolisia vastuuta, jotka käyvät ilmi tilinpäätöksen liitetiedoista. Uusi kirjanpitolaki mahdollistaa ja IFRS-standardit edellyttävät leasingsopimuksella hankitun omaisuuden vuokralleottajalta merkitsemistä taseelle kuin omaisuus olisi ostettu ja vuokralleantajalta kuin omaisuus olisi myyty. Oikaisu leasingvastuiden osalta tuo näiden määrät taseelle huolimatta siitä, onko ne esitetty valmiiksi taseella vai taseen ulkopuolisena. (Yritystutkimus 2017, 36-37.) Oikaisun ansiosta yhtiöt, jotka omistavat ja yhtiöt jotka leasaavat kalustoa/tiloja saatetaan vertailukelpoiksi. Taulukko pyytää käyttäjää esittämään leasingvastuiden taseen ulkopuolisen määrän ja suorittaa oikaisun automaattisesti tiedon perusteella.

Vaihto-omaisuutta oikaistaan, mikäli tukku- tai vähittäiskauppaa harjoittava yritys on kirjannut vaihto-omaisuutensa Valmiit tuotteet –ryhmään. Tällöin em. vaihto-omaisuus siirretään Aineet ja tarvikkeet –ryhmään. Oikaisu on poikkeuksellisen harvinainen, mutta analyysin laatijan hyvä tiedottaa. Lyhytaikaisten saamisten osalta oikaisuja tarvitaan tilanteessa, jossa factoringrahoitusta käyttävä yritys soveltaa ns. nettokirjaustapaa. Tällöin käytetty factoringluotto lisätään myyntisaamisiin ja taseen velkoihin. Tämä oikaisu ei ole tarpeellinen, jos saamisten luottoriski on siirtynyt rahoittajalle. (Yritystutkimus 2017, 39.) Luottoriskin siirtyminen rahoittajalle on tyypillistä factoringsovimuksissa, joten kyseessä on harvinaisempi oikaisu. Oikaisun suorittaminen jää analyysin laatijan vastuulle.

Tilinpäätössiirtojen kertymä –ryhmään tehdään mahdollinen oikaisu tilanteessa, jossa on syntynyt poistoeroa ja/tai verotusperusteisia varauksia. Poistoerosta ja verotusperusteisista varauksista siirretään yhteisöverokannan mukainen osuus laskennalliseen verovelkaan. (Yritystutkimus 2017, 44). Taulukko suorittaa oikaisun automaattisesti.

Suuri osa taseen oikaisuista tehdään oman pääoman kautta. Omaan pääomaan tehtävät oikaisut on esitetty edellisissä kappaleissa oikaisujen ”toisen pään” ryhmien käsittelyssä. Oman pääoman oikaisut Yritystutkimuksen kirjassa koskevat pääosin tilanteita, joissa kirjanpitolakia ei ole noudatettu sääntillisesti tilinpäätöksen laadinnassa. Näitä voidaan pitää siis suhteellisen harvinaisina, mutta erittäin tärkeinä vertailukelpoisuuden näkökulmasta ajatellen. Seuraavissa kappaleissa käsitellään omaa pääomaa kasvattavia oikaisuja.

Välirahoitusinstrumentit (vaihtovelkakirjat, optiolainat ja voitto-osuuslainat), joita koskevat vakuudettomuus, muita lainoja heikompi etuoikeus, koronmaksuvelvollisuuden puute ja määrittelemätön maksuaika, tulee mahdollisesti kirjata omaan pääomaan. (Yritystutkimus 2017, 46.) Oikaisu on niin poikkeuksellinen, että taulukko ei suorita sitä, eikä kehota analyysin laatijaa pohtimaan asiaa. Mahdollinen vaikutus voidaan nähdä vakavaraisuuden tunnusluvuissa, mutta tilanne jossa em. välirahoitusinstrumentteja koskee oman pääoman ehtoisuus, on yhtiön vakavaraisuudessa todennäköisesti muutenkin huomion herättäviä asioita.

Vieraaseen pääomaan kirjattua pääomalainaa oikaistaan omaan pääomaan siten, että kertyneet tappiot saadaan katettua ja sidottu oma pääoma saadaan säilytettyä omassa pääomassa. Loput pääomalainasta jätetään vieraaseen pääomaan. Yritystutkimuksen ohjeen mukaan oikaisu suoritetaan tarkalleen ottaen seuraavalla tavalla: ”Jos taseen oma pääoma on negatiivinen, pääomalainaa oikaistaan omaan pääomaan sen verran, että taseen omaksi pääomaksi tulee enintään sidotun oman pääoman määrä. Vaikka taseen oma pääoma ei ole negatiivinen, mutta se on vähemmän kuin sidottu oma pääoma yhteensä, pääomalainaa oikaistaan omaan pääomaan sen verran, että taseen omaksi pääomaksi saadaan enintään sidotun oman pääoman määrä.” (Yritystutkimus 2017, 46-47.) Analyysitaulukko suorittaa tämän suhteellisen monimutkaisen oikaisun automaattisesti seuraavalla kaavalla:

$$=IF(Q81<(Q75+Q76+Q77);IF(AND(Q81>0;F95>(Q81-SUM(Q75:Q77)));SUM(Q75:Q77)-Q81;IF(F95<ABS(Q81);F95;IF(F95<ABS(Q81)+Q75+Q76+Q77;F95;ABS(Q81)+Q75+Q76+Q77)));0)$$

Kaavassa Q81 edustaa Taseen omaa pääomaa yhteensä, Q75 Osake- tai muuta peruspääomaa, Q76 Ylikurssi-, vara- ja arvonkorotusrahastoa, Q77 Käyvän arvon rahastoa ja F95 Vieraaseen pääomaan kirjattua pääomalainaa.

Taseen ulkopuolinen factoringluotto lisätään korollisiin lyhytaikaisiin velkoihin. Taulukko pyytää käyttäjää erittelemään taseen ulkopuolisen factoringluoton määrän ja suorittaa oikaisun automaattisesti.

Ostovelkoihin kohdistuva oikaisussa niihin mahdollisesti sisältyvät osamaksuvelat siirretään lyhytaikaiseen korolliseen vieraaseen pääomaan. (Yritystutkimus 2017, 50.) Taulukko suorittaa oikaisun automaattisesti.

4.4 Toimintakertomus

Toimintakertomus ei ole osa tilinpäätöstä, mutta kirjanpitovelvolliset joiden tulee laatia toimintakertomus, tulee liittää se tilinpäätökseensä. Toimintakertomus kuvaa toiminnan kehitystä ja tuloksellisuutta, sekä taloudellista tilannetta huomioiden merkittävimmät riskit ja epävarmuustekijät. Toimintakertomukseen tulee sisällyttää asianmukaiset tunnusluvut, kun se on tarpeen oikean ja riittävän kuvan antamiseksi tilinpäätöksen lukijalle. (Kaisanlahti 2017, 18)

Toimintakertomuksen rooli tilinpäätösanalyysissä on tuloslaskelmaa ja tasetta vähäisempi, mutta toimintakertomus voi sisältää informaatiota, joka avaa tuloslaskelman ja taseen lukujen poikkeuksellisten muutosten syitä. Taulukon käyttäjän on hyvä lukea toimintakertomus laadukkaamman analyysin takaamiseksi, mutta itse taulukko ei huomioi toimintakertomusta tunnuslukujen laskennassa. Toimintakertomuksessa mahdollisesti ilmoitetut tunnusluvut voivat poiketa taulukon laskemista. Tämä johtuu laskentatapojen eroista. Erot eivät tee kummankaan lähteen luvuista väärää. Taulukon laskemissa luvuissa on pyritty minimoimaan kertaluonteisten suurten muutosten vaikutus tunnuslukuihin, kun taas tilinpäätöksessä esitetyt tunnusluvut pyrkivät esittämään asiat yhtiölle edullisella tavalla, jolloin lukuja ei todennäköisesti ole oikaistu.

5 OPINNÄYTETYÖSSÄ KÄYTETYT TUNNUSLUVUT

Opinnäytetyön analyysitaulukossa käytetyt tunnusluvut ovat samat, jotka tilastokeskuksen toimialakohtainen data sisältää. Tunnuslukuja on 18 kpl ja ne on listattu alla.

Liikevaihto, 1 000 €	Sijoitetun pääoman tuotto, %
Liikevaihdon muutos, %	Omavaraisuusaste, %
Henkilöstöä keskimäärin, kpl	Velat/liikevaihto, %
Liikevaihto/henkilö, 1 000 €	Current ratio
Käyttökate, %	Quick ratio
Liiketulos, %	Käyttöpääoma, %
Nettotulos, %	Vaihto-omaisuus/liikevaihto, %
Rahoitustulos, %	Myyntisaamisten kierto, pv
Kokonaispääoman tuotto, %	Ostovelkojen kierto, pv

Yritystutkimuksen tilinpäätösanalyysi sisältää ohjeet myös muutamien muiden tunnuslukujen laskentaan, mutta vain näiden osalta käytettävissä on verrokkitieto. 18 tunnuslukua on kattava analyysi yhtiön taloudellisesta tilasta ja sikäli kun Finnvera näkee nämä riittäväksi katsaukseksi yhtiöön, riittää se tämän opinnäytetyön piirissäkin. Seuraavissa alaluvuissa avataan tunnuslukujen kaavoja ja merkityksiä. Lisäksi kuvataan yleisimpiä syitä kunkin tunnusluvun heikkoihin arvoihin ja esitetään keinoja kyseisen tunnusluvun kehittämiseen. Alaluvuissa käsitellään myös tunnuslukujen vertailukelpoisuutta ja –kelvottomuutta. Kun johonkin tunnuslukuun liittyy vertailukelpoisuuden haasteita, on nämä huomioitu opinnäytetyön analyysitaulukossa. Valtaosan vertailukelpoisuuden edistämiseksi tehtävistä asioista taulukko suorittaa automaattisesti, mutta jotkin tulkintaa vaativat kohdat käyttäjän tulee tehdä itse. Näihinkin taulukko ohjeistaa tarvittaessa.

5.1 Kannattavuuden tunnusluvut

”Kannattaako liiketoiminta?” lienee yksiselitteisin yrityksen peruskysymyksistä. Perinteisesti ajateltuna tässä on kyse siitä jääkö ”viivan alle” rahaa eli tuottaako yrityksen toiminta enemmän rahaa, kuin sen pyörittäminen kuluttaa. Business Insiderin (2017) tutkimuksen mukaan kassavirtaongelmat ovat syynä pienten yritysten epäonnistumisessa 82 % tapauksista. Jos toiminta ei ole kannattavaa, yhtiön rahat tulevat väistämättä loppumaan, sillä typerinkään sijoittaja ei syytä varojaan loputtomasti yritykseen, joka ei tuota tulosta. Kannattavuuden sivuuttamisen seuraukset ilmenivät rajusti 2000-luvun alussa kun ”teknologiakuplana” tunnettu IT-alan yritysten yliarvostus purkautui. Teknologiyhtiöpainotteisen Nasdaq-indeksin arvo viisinkertaistui vuosina 1995 – 2000 ja sen jälkeen laski vuosina 2001 – 2002 lähes 80 % (Geier 2015). Tämä on historian toistaiseksi selvin merkki siitä, mihin johtaa fundamenttien, kuten kannattavuuden, sivuuttaminen yhtiöiden arvostamisessa.

Kallungin ja Kytösen (2007, 74) mukaan kannattavuus tarkoittaa yrityksen kykyä tuottaa liiketoiminnalla enemmän tuloja, kuin tulojen hankkimiseksi on syntynyt menoja. Hofstrandin (2009) näkemyksen mukaan kannattavuus on kaiken yritystoiminnan ensisijainen tavoite. Kannattamaton yhtiö ei

selviä pitkässä juoksussa ja hyvin kannattava yhtiö taas pystyy palkitsemaan omistajansa hyvällä sijoitetun pääoman tuotolla. Nykyisen ja menneen kannattavuuden mittaaminen ja tulevan kannattavuuden ennustaminen on Hofstrandin mukaan erittäin tärkeää. Hän kehottaa myös kiinnittämään huomiota siihen, ettei kannattavuus ole sama asia kuin rahavirta. Vaikka nämä asiat ovat läheisesti kytköksissä, niissä on eronsa. Esimerkiksi kerralla maksettu käyttöomaisuuserä muodostaa yhdelle kaudelle suuren negatiivisen kassavirran, kun tuloslaskelmalla kulu näkyy vasta vuosien saatossa. Kirjanpidon suoriteperusteisuus aiheuttaa useita eroja kassavirran ja kannattavuuden välille.

Käyttökate

Käyttökate kertoo yrityksen varsinaisen liiketoiminnan tuloksen ennen poistoja, rahoituseriä ja veroja. Se kertoo paljonko liikevaihdosta jää katetta, kun siitä vähennetään yrityksen toimintakulut. (Alma Talent 2019.) Käyttökate on suomalaisen kirjanpitokäytännön vastine englannin kieliselle termille EBITDA (Lääkäriin resepti 2013). EBITDA:a käytetään yritystenvälisen kannattavuuden vertailuun, koska se eliminoi rahoitustoiminnan ja kirjanpidollisten päätösten vaikutukset (Investopedia 2019).

Käyttökate lasketaan kaavalla liikevaihto + liiketoiminnan muut tuotot – toimintakulut. Itse käyttökateen laskenta ei kerro juurikaan yrityksestä. Olennainen tieto saadaan ulos suhteuttamalla käyttökateen määrä liikevaihtoon kaavalla käyttökate / liikevaihto. Tätä lukua kutsutaan käyttökateprosentiksi. Suhdeluku kertoo absoluuttisia arvoja paremmin yrityksen taloudellisesta tilanteesta ja sitä voidaan vertailla paremmin toimialan muiden yritysten vastaaviin.

Käyttökatteelle ei voida antaa täysin yleispäteviä ohjearvoja. Siihen vaikuttavat yrityksen toimiala ja pääomarakenne. Lisäksi siihen vaikuttavat yrityksen toimialan kilpailutilanne ja toiminnan luonne. (Alma Talent 2019.) Toimialakohtaisesti on kuitenkin määriteltä joitain ohjearvoja. Kaupan alalle ohjeellinen arvo käyttökateprosentille on 2 – 10 %, palveluille 5 – 15 % ja teollisuudelle 10 – 25 % (Lääkäriin resepti 2013). Käyttökateen riittävyyden arvioinnissa huomioidaan rahoituskulujen, käyttöomaisuuden poistovaatimusten ja voitonjakotavoitteiden suuruudet. Toimialavertailun lisäksi olennaista on seurata käyttökateen kehitystä pidemmältä aikaväliltä. (Alma Talent 2019.)

Käyttökatteita vertailtaessa on keskeistä tiedostaa tuotantovälineiden omistustapa yrityksessä. Jos yritys omistaa itse tuotantovälineensä, kulukirjaukset päätyvät tuloslaskelman poistoihin ja rahoituskuluihin. Käyttökate ei näitä eria huomioi, joten tuotantovälineensä omistavan yrityksen kate on todennäköisesti parempi, kuin tuotantovälineet vuokraavalla yrityksellä. Vuokratuista välineistä kun kulut kirjautuvat vuokratuluihin, jotka käyttökatteessa näkyvät (Alma Talent 2019.)

Käyttökatetta pidetään hyvänä toimialan sisäisenä vertailumittarina. Käyttökateen puolestapuhujat käyttävät sitä kassavirtaa vastaavana arvona. Käyttökate mittaa yrityksen kassavirtaa hyvin, sillä siihen eivät vaikuta puhtaasti kirjanpidolliset tekijät. Nämä tekijät eivät vaikuta konkreettisiin rahavirtoihin millään tavalla. (Kennan 2015.) Käyttökatetta ei tule kuitenkaan pitää synonyyminä kassavirralla. Vaikka se (EBITDA) kertoo liiketoiminnasta vertailukelpoisesti poistamalla yhtälöstä ylisuuret

velat ja vaihtelevat poistomenetelmät, se sivuuttaa käyttöpääoman muutokset, verot ja lainojen korot. Kaikki nämä vaikuttavat yrityksen kassavirtaan huomattavasti. (The Business Ferret 2017.) Käyttökate onkin yksi monista suhteellisen hyvistä mittareista, joita kannattaa käyttää varauksella ja muiden mittareiden kanssa vertaillen.

Yleiset syyt heikkoon käyttökatteeseen

Käyttökate on kannattavuuden tunnusluku. Sitä laskettaessa yksinkertaisesti vähennetään liiketoiminnan tuotoista (liikevaihto + muut tuotot) toiminnan aiheuttamat kulut. Toiminnan kulut voidaan jakaa edelleen muuttuviin ja kiinteisiin kuluihin. Tästä voidaan päätellä, että käyttökateen tilaan vaikuttaa puhtaasti yrityksen liiketoiminta.

Muuttuvat kustannukset ovat suoraan sidotut tuotannon volyyymiin (Leppiniemi ja Kisanlahti 2019). Niihin kuuluvat raaka-aineet, valmistuksen palkat ja sivukulut, koneiden huolto ja korjaus, käyttötarvikkeet, tavaroiden ostohinnat rahteineen ja vakuutuksineen ja monet muut. Kaupan alalla liikevaihdot ovat tyypillisesti suuria, sillä tuotteita myydään määrällisesti paljon. Tämä edellyttää kyseisten tuotteiden ostamista, joten muuttuvien kulujen osuus kuluista on yleisesti ottaen suurin menoerä. Mikäli kaupan alan yrityksen käyttökate näyttää heikolta, lienee syytä tutustua tarkemmin edellä listattujen kuluerien suuruuteen ja vertailla niitä mahdollisuuksien mukaan alan muihin toimijoihin. Suurella myynnin volyymillä toimittaessa prosentin hintaero ostetuissa tuotteissa vaikuttaa valtavasti tuloslaskelman riveiltä laskettavaan käyttökatteeseen. Yritys voi olla pieni tai sillä voi muusta syystä olla heikko neuvotteluvoima tavarantoimittajien kanssa. Tällöin se joutuu maksamaan tuotteistaan enemmän, kuin alan voimakkaampi toimija. Se taas kasvattaa muuttuvien kulujen osuutta ja painaa käyttökateä alaspäin.

Ensimmäisen erän eli liikevaihdon määrä asettaa raamit sille paljonko kuluja on "varaa" syntyä ennen kuin käyttökate muuttuu negatiiviseksi. Jos yritys joutuu hintakilpailuun ja polkee katettaan, eli osto- ja myyntihinnan erotusta, toiminnan kannattavuus kärsii. Yritykset joilla on heikko brändi tai jotka toimivat voimakkaasti kilpailluilla aloilla, joutuvat enenevässä määrin tällaisiin tilanteisiin (Kumar 2006). Heidän ei ole mahdollista asettaa hintaa kilpailijoita korkeammaksi menettämättä kriittistä määrää asiakkaista. Pysyäkseen kilpailussa mukana tällaiset yritykset joutuvat toimimaan pienellä katteella ja suurella volyymilla. Yritys voi menestyä myös tällä tavoin, jos toiminta on tarkkaan harkittua ja prosessit hiottuja. Siitäkin huolimatta käyttökate näyttää väistämättä huonolta, koska muuttuvat kulut ovat suuret suhteessa liikevaihtoon. Analyysia tehtäessä tulee kuitenkin muistaa, että vertailu tulee suorittaa saman tai vastaavan toimialan sisällä. Eri toimialojen väliset tyypilliset käyttökateprosentit voivat vaihdella kymmeniä prosentteja.

Kiinteät kustannukset pitävät sisällään mm. pitkävaikutteiset tuotantovälineet, lämmityksen, siivouksen, kiinteät palkat ja vuokran. Yritys joka maksaa ylisuurta hintaa energiasta tai toimitilojensa vuokrista ei siis menesty kiinteiden kustannuksen, eikä näin ollen käyttökateenkaan osalta. Kiinteät palkat ovat usein suurin menoerä yrityksessä. Suuret palkat jotka eivät tuo vastineeksi lisäarvoa yri-

tykseen ajavat väistämättä kannattavuuden retuperälle. Kiinteät kustannukset ovat nimensä mukaisesti toiminnan volyymin riippumattomia (Leppiniemi ja Kisanlahti 2019). Vaikka yritys ei myisi ensimmäistään tuotetta, se kuluttaa kiinteiden kustannustensa mukaisen määrän rahaa.

Käyttökateen parantaminen

Kiinteiden kustannusten puolelta palkkoja kannattaa siirtää mahdollisuuksien mukaan muuttuviin kustannuksiin muuttamalla ne provisioperusteisiksi. Tällöin myös palkkakulut mukautuvat tarvittaessa alaspäin myynnin hidastuessa. Tästä seuraa kokonaistoimintakulujen pienentyminen liikevaihdon pienentyessä, jolloin käyttökate säilyy terveempänä. Provisiopalkkaus toimii myös motivaatorina työntekijöille. Kiinteitä palkkakuluja voi laskea luonnollisesti myös vähentämällä työntekijöiden määrää, esimerkiksi lomautuksilla tai irtisanomisilla. Työpaikkojen vähentäminen on valitettava, mutta joskus tarpeellinen teko, eikä yritys johdon tule pelätä sitä. Tapoja korvata menetetyn työvoiman jättämä aukko ovat erilaiset automaatiojärjestelmät ja työn tehostaminen. Mitä vähemmän ihmisen täytyy käyttää aikaansa jonkin tehtävän tekoon, sitä vähemmän se yleensä työnantajalle tulee maksamaan pitkässä juoksussa. Lisäksi rutiinitehtävien automatisointi siirtää ihmiset tekemään haastavampia ja näin ollen yleensä myös mielekkäämpiä tehtäviä. Näistä haastavista tehtävistä pystytään myös perimään asiakkaalta korkeampaa hintaa, jolloin se, että palkallinen ihminen tekee tehtävän, ei haittaa, sillä työn kate kattaa paremmin henkilöstökustannuksen. Uusiin järjestelmiin sijoitettaessa tulee tehdä asianmukaiset investointilaskelmat, joista käy ilmi mm. aika jossa investointi maksaa itsensä takaisin ja onko investoinnin nettonykyarvo positiivinen.

Pienellä vaivalla yrittäjä voi kilpailuttaa palveluntarjoajiaan. Energiayhtiöiden kilpailutus tarjoaa monilla toimijoilla pieniä, mutta yhtä kaikki merkittäviä alennuksia kiinteiden kulujen määrään. Kannattaa muistaa, että kaikki sopimukset ovat neuvoteltavissa. Kenties vuokrasopimuksesi on merkittävästi ylihintainen. Yritykset maksavat usein suhteettoman suuria summia toimitilasta tarpeettomasti vain koska siihen on totuttu. Entä jos yritys ostaakin toimitilansa nykyiseltä vuokranantajaltaan? Tällöin se investoi itseensä kenties suurella kertasummalla, mutta siirtyy samalla vuokralaisesta omistajaksi. Kuten asuntosijoittamisen peruseriaatteeseen kuuluu, on järkevämpää maksaa omistuksesta, kuin käytöstä. Sama pätee useissa tapauksissa myös toimitiloissa. Tällaisessa järjestelyssä puhtaasti käyttökate ajatellen on huomionarvoista, että vuokrakuluja ei enää muodostu. Toimitilan aiheuttamat negatiiviset tulosvaikutukset siirtyvät lainan koroiksi ja poistoiksi, jotka eivät käyttökateessa näy. On hyvä miettiä vaihtoehtoisia ratkaisuja, kuten esimerkiksi työntekijöiden mahdollisuutta työskennellä kotoa käsin, jolloin toimitilaa ei välttämättä edes tarvita.

Myös tavarantoimittajia voi kilpailuttaa. Heidän kanssaan kannattaa neuvotella ja pyrkiä luomaan hyviä pitkäaikaisia suhteita, joiden ansiosta vältytään yllättäviltä kuluilta ja ongelmilta. Neuvottelun tuloksena saatava pienikin alennus toimitushinnasta vaikuttaa kannattavuuteen ja käyttökateeseen merkittävästi.

Jos tavarantoimittajan kanssa neuvotteleminen ei tuota tulosta, täytyy yrityksen keskittyä yhtälön toiseen puoleen. Kuinka heidän myymistään tuotteista saadaan enemmän rahaa? Myyntihintaan vaikuttavat monituiset tekijät. Näistä keskeisimpänä asiakkaan kokemaa arvoa. Asiakas maksaa tuotteesta täsmälleen sen verran, kuin hänen mielestään on ”sopivaa”. Jos tuote on liian kallis, asiakas ei sitä osta. Jos tuote on liian halpa, myyjä ei hyödynnä tuotteen tuottopotentiaalia täysin. Jotta tuotteen arvo asiakkaan silmissä nousee, tulee yrityksen tuottaa asiakkaalle jollain tapaa lisäarvoa kilpailijan tarjontaan nähden. Sitä miten arvokkaana asiakas näkee yrityksen tuotteet, kutsutaan usein brändiarvoksi. Se kertoo siitä paljonko kuluttaja arvostaa tuotteen valmistajan tai myyjän tuotemerkkiä. Arvostettu merkki pystyy myymään identtisen tuotteen vähemmän arvostettua merkkiä huomattavasti kalliimmalla. Yrityksen kannattaa näin ollen kehittää brändiään aktiivisesti. Luomalla lisäarvoa asiakkaalle tuotteista saadaan parempi hinta ja yrityksestä tehdään tunnetumpi. Tämän seurauksena yhtiöstä kiinnostuvat myös muut toimijat, kuten sijoittajat ja suuret yritykset mahdollisten yritysostosuunnitelmien kanssa. Brändin rakentamiseen on useita tapoja, joita ei tässä yhteydessä käsitellä tarkemmin. Yrityksen tulee kartoittaa vaihtoehtonsa ja soveltaa omaan tilanteeseensa parasta toimintatapaa.

Liiketulos

Virallisen tuloslaskelman ensimmäinen ”välitulokse” kertoo varsinaisen toiminnan tuloksen ennen rahoituseriä ja veroja. Liiketulos huomioi toimintakulujen lisäksi myös yrityksen poistot eli käyttöomaisuuden kulumisen. Käyttökatteesta tunnusluku eroaa huomioimalla lisäksi poistot ja arvonalentumiset. Näin liiketulos asettaa samalle viivalle velkaiset ja velattomat yritykset. Liiketuloksella yrityksen tulee vielä kattaa rahoituskulut, verot ja voitonjako. Tunnuksluvun lopullinen ”hyvyys” riippuu näin ollen yrityksen velan- ja oman pääoman määrästä. Pääomavaltaisilta yrityksiltä odotetaan korkeaa liiketulosprosenttia. (Alma Talent 2019.)

Liiketulos lasketaan kaavalla liikevaihto + liiketoiminnan muut tuotot – toimintakulut – poistot ja arvonalentumiset. Poistojen ja arvonalentumisten tuominen mukaan tunnuslukuun (käyttökatteeseen verrattuna) parantaa luvun vertailukelpoisuutta sellaisten yritysten välillä, jotka eroavat automaation tasoiltaan. (Alma Talent 2019.) Korkeasti automatisoiduilla yhtiöillä on paljon koneita, joista tehdään rahallisesti suuria poistoja. Nämä poistot vaikuttavat liiketulokseen merkittävästi. Pelkällä käyttökatteella mitattaessa vähemmän automatisoidulla yrityksellä käyttökatteeseen vaikuttavat suuret henkilöstömenot, jotka automaatioon luottavalla yrityksellä ovat suhteessa paljon pienemmät. Samalla käyttökate sivuuttaa juuri tämän automatisoidun yrityksen suuret poistot. Näiden tekijöiden yhteisvaikutus vääristää tuloksen vertailukelpoisuutta suuresti. Siksi liiketulos ja liiketulosprosentti on hyvä tuoda mukaan vertailuun. Kuten käyttökateen laskemisessa, myös liiketulosta laskettaessa liiketulosprosentti on se luku, jota halutaan vertailla toimialan sisällä absoluuttisen liiketuloksen sijasta. Liiketulos on vertailukelpoinen vain saman kokoisten yritysten välillä. Liiketulosprosentti saadaan kaavalla liiketulos / liikevaihto.

Rahoituserien ja verojen sivuuttaminen poistaa vaihtelevien verotuskuvioiden ja velkaantuneisuuden vaikutukset. Tämän ansiosta liiketulos kertoo selkeästi yrityksen liiketoiminnan tuloksetekokyvystä.

Tuloksetekokyky vaikuttaa esimerkiksi yritysostoissa keskeisesti yhtiön arvonmäärittelyyn. Forbeasin asiantuntijan Matt Porzion (2016) mukaan yrityskauppoja tehdään yksityisissä yhtiöissä erityisen paljon yhtiöissä, joissa on joko poikkeuksellisen matala tai poikkeuksellisen korkea liiketulostaso. Vastaavasti yrityskauppojen kohteena olevien yhtiöiden arvostukset kuvastavat tätä tuloksetekokykyä. Liiketulokseen vaikuttaa myös pysyvien vastaavien myynti, jonka tuotto kirjataan liiketoiminnan muihin tuottoihin. Tämä on tuloslaskelman oikaisussa huomioitava asia ja oikein oikaistussa tuloslaskelmassa liiketulos ei vääristy pysyvien vastaavien myynnin seurauksena, koska tuotto on siirretty satunnaisiin tuottoihin, sen ollessa olennainen ja kertaluonteinen. Liiketulos näyttäytyy yrittäjävetoisissa yhtiöissä parempana, jos omistaja ei nosta yhtiöstä palkkaa (Innanen 2017).

Nettotulos

Nettotulos on tyyppillisesti tilinpäätöksen viimeinen rivi. Se kuvastaa tuloslaskelman tarkoituksen mukaisesti kaikkien tilikauden tulosvaikutteisten tuottojen ja kulujen nettosummaa. Nettotulos tunnetaan myös nimellä tilikauden tulos. Se kuvastaa yrityksen omistajille jäävää osuutta tilikauden tuloksesta (Innanen 2017). Nettotulos lasketaan kaavalla liiketulos +/- rahoituserät +/- verot. Positiivisen nettotuloksen saavuttanut yhtiö on selvinnyt varsinaisella liiketoiminnallaan käyttöpääoman ja investointien rahoituksesta, sekä lainojen koroista. Oman pääoman tuotto-%:n tarkastelu nettotuloksen yhteydessä on hyödyllistä. 10 % ylittävä oman pääoman tuotto tarkoittaa usein, että nettotulokseenkin voidaan olla tyytyväisiä. (Alma Talent 2019.) Taustalla ajatus siitä, että nettotulos vaikuttaa suoraan oman pääoman määrään ja siten sen tuottoon. Hyvänä oman pääoman tuottona taas voidaan lähtökohtaisesti pitää 10 % tuottoa, sillä vastaavaa tuottoa on vaikea löytää vaihtoehtoisista sijoituskohteista. Nettotulos on käyttökattava ja liiketulosta parempi yhtiöiden välisen vertailun mittari, koska toimialakohtaiset erot tuloslaskelman erissä eivät vaikuta siihen samalla tavalla nettotuloksen ollessa tuloslaskelman viimeinen rivi.

Rahoitustulos

Rahoitustulos lasketaan kaavalla nettotulos + poistot ja arvonalentumiset. Rahoitustuloksen tarkoitus on kuvastaa yrityksen varsinaisen liiketoiminnan tuottamaa tulorahoitusta. Se kertoo yhtiön varsinaisen toiminnan rahavirran riittävydestä lainanlyhennysten, käyttöpääoman lisäysten ja investointien omarahoituksen kattamiseksi. Lisäksi rahoitustuloksella pyritään kattamaan omistajien tarpeet voitonjaolle. Negatiivinen rahoitustulos kertoo yleensä tilanteesta, jossa yritys on joutunut kattamaan juoksevia rahoituskuluja lainanotolla tai likvidien varojen realisoinnilla. Tällöin myöskään voitonjakoon ei ole ollut riittävästi tulorahoitukseen perustuvaa varallisuutta. Rahoitustulos kuvastaa aiemmin esiteltyjä tunnuslukuja paremmin yhtiön todellisia kassavirtoja, mutta siihen sisältyy yhä useita ei-kassavirtaperusteisia eriä, kuten varaston muutos ja jaksotukset. (Alma Talent 2019.)

Sijoitetun pääoman tuotto-% (ROI)

Tunnusluku mittaa suhteellista kannattavuutta, joka kertoo yritykseen sijoitetulle, korkoa tai muuta tuottoa vaativalle pääomalle, saatavaa tuottoa. Sijoitetun pääoman tuotto-% lasketaan kaavalla

$100 * (\text{rahoitustulos} + \text{rahoituskulut} + \text{verot}) / \text{sijoitettu oma pääoma}$ keskimäärin. Alma Talentin tunnuslukuoppaassa sijoitetun pääoman tuotto-% esitellään yhtenä tärkeimmistä tilinpäätösanalyysin tuottamista tunnusluvuista. Peruseriaatteena voidaan pitää, että sijoitetun pääoman tuotto-% tulisi ylittää vieraasta pääomasta maksettava keskimääräinen rahoituskuluprosentti. (Alma Talent 2019). ROI kuvastaa pohjimmiltaan sitä kannattaako yhtiöön sijoittaa rahaa. Jos yhtiö tuottaa sijoitetulle pääomalle vaihtoehtoista sijoitusta alhaisempaa tuottoa tai riskin määrä ei ole suhteessa saatuun tuottoon, ei yhtiö ole sijoittamisen arvoinen kohde.

Vertailukelpoisuutta heikentää rajallinen tieto siitä, miten yhtiön vieras pääoma jakaantuu korolliseen ja korottomaan pääomaan. Suuret investoinnit ja arvonkorotukset voivat myös vääristää tunnuslukua. (Yritystutkimus 2017, 68.) Suurten investointien tapauksessa voi muodostua tilanne, jossa investointi sitoo yhtiön pääomia, mutta ei ole vielä saanut aikaan tuottojen kasvua. Tunnusluku voi vaikuttaa virheellisen hyvältä myös tilanteessa, jossa tulos on euromääräisesti pieni, mutta yhtiön pääomat ovat vastaavasti pienet. Tarkastelussa onkin hyvä ottaa huomioon tuloksen euromääräinen taso. (Alma Talent 2019.)

Sijoitetun pääoman tuotto on yleinen vaihtoehtoisten sijoitusten vertailun apuna käytettävä tunnusluku. Sijoittajat laskevat sijoitetun pääoman tuottoa useista eri kohteista, tavoitteena määrittää parhaan tuoton sijoituskohde. Tilinpäätös on siis vain yksi kohteista, joissa kyseistä "tunnuslukua" voidaan käyttää. Tilinpäätöksestä kyseisen tunnusluvun laskeminen on usein myös haastavampaa, kuin monista muista sijoituskohteista. Yritystoiminnassa muuttujien määrä on niin suuri, että pelkkää ROI:ta tuijottamalla sijoittajan ei lopullista päätöstä kannata tehdä.

Tunnuslukua voi parantaa pienentämällä laskukaavan jakajassa olevaa sijoitettua pääomaa. Jos yhtiöllä on pieni oma pääoma tai vähäinen määrä korollista vierasta pääomaa (jotka yhdessä muodostavat sijoitetun pääoman) ja tulos on hyvä, näyttäytyy myös tuotto-% hyvänä. Käytännössä tällöin yhtiö on pienillä pääomilla saanut tuotettua suuren euromääräisen tuloksen, mikä on ihannetavoite mille tahansa yhtiölle. Tällöin yhtiöön kannattaa hakea ulkopuolista pääomaa ja vaikka tunnusluvun arvo tämän seurauksena pienenee, tuottaa yhtiö euroja omistajilleen entistä enemmän. Keinoitekoista säätelyä tunnusluvun arvoon ei pystytä tekemään juuri muuten kuin virheellisesti arvioimalla jakoa korollisen ja korottoman vieraan pääoman välillä.

Kokonaispääoman tuotto-% (ROA)

Tunnusluvussa verrataan tulosta ennen rahoituskuluja ja veroja koko siihen pääomaan, joka on sitoutunut yritystoimintaan. Kokonaispääoman tuotto-%:n ei vaikuta yrityksen veronmaksupolitiikka tai yhtiömuodosta johtuva verotustekniikka. Luku on erityisen käyttökelpoinen silloin, kun jakoa korolliseen ja korottomaan pääomaan ei pystytä selvittämään. Tunnusluvun vertailukelpoisuutta heikentävät yritysten mahdollisesti tekemät arvonkorotukset, sillä ne pienentävät kokonaispääoman tuottoa. Näin ollen yhtiöt, jotka eivät ole tehneet arvonkorotuksia saavat parempia tuloksia tämän tunnusluvun osalta. (Yritystutkimus 2017, 66-67.)

Kokonaispääoman tuotto tunnetaan myös nimellä kansantaloudellinen kannattavuus, sillä luku kuvastaa tuottoa jonka yhtiö on saanut aikaan sitomillaan resursseilla. Kokonaispääoman tuotolle hyvä vertailukohta on esimerkiksi pitkien valtionvelkakirjojen korko. Jos tuotto on näitä korkeampi, on yhtiö onnistunut aikaansaamaan lisäarvoa sitomilleen resursseille. Kokonaispääoman tuottoa koskevat useat samat haasteet, kuin sijoitetun pääoman tuottoa. Lisäksi tunnusluku voi olla negatiivisenkin nettotuloksen tehneillä yhtiöillä hyvä, koska tunnusluvussa rahoituskulut ja verot lisätään tuottoa laskettaessa. Tällaisessa tilanteessa yhtiön koko tulos on päätynyt omistajien sijasta rahoittajille ja verottajalle.

5.2 Vakavaraisuuden tunnusluvut

Vakavaraisuuden mittaamisen taustalla on kysymys ”Onko pääomarakenne terve?”. Tällä tarkoitetaan sitä, onko yrityksen toiminta rahoitettu sopivassa suhteessa ulkopuolisella pääomalla, eli velalla, sekä omalla pääomalla eli yritykseen kertyneillä voittovaroilla ja pääoman ehtoilla sijoituksilla. Heikon vakavaraisuuden omaavilla yhtiöillä voi olla vaikeuksia suoriutua rahoituksellisista velvoitteistaan, mikä johtaa tilanteeseen jossa kannattavakaan liiketoiminta ei tuota omistajille taloudellista hyötyä (Alma Talent 2019). Suuret vieraan pääoman kustannukset syövät yhtiön liiketoiminnan tuloista ja ohjaavat rahavirrat rahoittajille.

Vakavaraisuus kuvastaa yhtiön kykyä suoriutua tulevista rahoitusvelvoitteistaan ja näin ollen kertoo yhtiön mahdollisuudesta jatkaa toimintaansa ennustettavan tulevaisuuden aikana. Erityisesti vakavaraisuus kuvastaa yhtiön kykyä selvitä velvoitteistaan pitkällä aikavälillä. Yhtiötä voidaan pitää vakavaraisena, jos sen varallisuus ylittää sen velkojen määrän. (Hayes 2019.) Kansankielellä ilmaistuna vakavarainen yhtiö pystyy maksamaan pitkäaikaiset velkansa. Alaluvussa 5.3 käsitellään maksuvalmiutta, mikä taas kuvastaa yhtiön kykyä selviytyä lyhytaikaisista veloistaan.

Omavaraisuusaste

Omavaraisuusaste mittaa yrityksen vakavaraisuutta, tappionsietokykyä ja kykyä selvitä sitoumuksista pitkällä aikavälillä. Tunnusluku kertoo, kuinka suuri osa yhtiön varallisuudesta on rahoitettu omalla pääomalla. Perinteisesti korkea omavaraisuusaste kuvastaa vakaata pohjaa yrityksen liiketoiminnalle. Taseen oma pääoma toimii puskurina mahdollisia tappioita vastaan ja suurempi puskuri mahdollistaa luonnollisesti suuremmat riskit. Matalallakin omavaraisuusasteella tulee toimeen, jos liiketoiminta on vakaata ja kannattavaa. Taantumassa tyypillisesti ensimmäisenä vaikeuksissa ovat yhtiöt, joilla on matala omavaraisuusaste. (Alma Talent 2019.)

Omavaraisuusaste kuvastaa myös sitä, miten paljon omistajille jäisi tilanteessa jossa koko yhtiö likvi-dotaisiin. Käytännössä 75 % omavaraisuusasteen omaavan yhtiön omistajille jää tällaisessa tilanteessa velkojen maksun jälkeen 75 % yhtiön varallisuudesta. (Kenton, Hayes 2019.) Omavaraisuusasteen toinen puoli (esimerkissä 25 %) toisin sanoen kuvastaa sitä miten suuri osa yhtiön varallisuudesta (assets) kuuluu rahoittajille. Korkea omavaraisuusaste on tavoiteltavaa. Rahoitusta ja uusia sijoituksia on helpompi saada, kun ulkopuoliset tahot näkevät, että monet ovat valmiita sijoittamaan

yhtiön oman pääoman ehtoisesti. Korkean omavaraisuusasteen yhtiöillä on myös alhaisemmat vieraan pääoman suhteelliset kustannukset, koska vierasta pääomaa on suhteessa vähemmän omaan pääomaan verrattuna. (My Accounting Course 2019.)

Suhteellinen velkaantuneisuus-%

Tunnusluku suhteuttaa yhtiön velat sen liikevaihtoon. Kaava on $100 \cdot \text{oikaistun taseen velat} / \text{liikevaihto}$. Tätä tunnuslukua käytetään vähemmän ja sitä tulee käsitellä samassa yhteydessä käyttökateen kanssa. Yritykselle voidaan laskea viitteellinen käyttökatevaade vieraan pääoman kustannusten kautta. Vahvan käyttökateen omaava yhtiö kestää korkeaa suhteellista velkaantuneisuutta, ja päinvastoin. Luvulle ei voida asettaa tarkkoja tavoitetasoja, vaan analyysi tulee tehdä vertailuna saman toimialan muihin yhtiöihin (Alma Talent 2019.)

5.3 Maksuvalmiuden tunnusluvut

Maksuvalmius vastaa yrityksen kysymykseen ”Riittävätkö rahat koko ajan?”. Mikäli yrityksen rahavarat eivät riitä päivittäisen liiketoiminnan ylläpitoon, on selvää, että sen tulevaisuus ei ole valoisa. Yritystoimintaa voi olla tarpeen rahoittaa ajoittain vieraalla pääomalla, mutta toiminnan jatkumisen edellytys on pitkällä aikavälillä kyky vastata omista vastuistaan sidosryhmiä kohtaan. Maksuvalmius kertoo yrityksen rahoituksen riittävyyden lyhyellä aikavälillä. ”Lyhyt aikaväli” tarkoittaa alle vuoden sisällä syntyvien maksuveloitteiden hoitokykyä. Jos yritys suoriutuu maksuista kassalla ja likvideillä (nopeasti rahaksi muutettavilla) varoilla, yrityksen likviditeetti on riittävällä tasolla. Yritykselle olennaista on löytää likviditeetin taso, jossa pääoma on tehokkaassa käytössä. (Kallunki 2014, 123; Sepänen 2011, 87.)

Current ratio

Tunnetuin ja käytetyin maksuvalmiuden tunnusluvuista kertoo yhtiön likvidin varallisuuden suhteesta sen lyhytaikaisiin velkoihin. Current ratio kertoo kirjaimellisesti sen, kuinka monesti yhtiö pystyy maksamaan lyhytaikaiset velkansa lyhytaikaisella/likvidillä varallisuudellaan. Yhtiön kyky maksaa ostovelat, verot ja palkat ovat luonnollisesti päivittäiselle toiminnalle kriittisen tärkeitä asioita ja kiinnostavat rahoittajia ja sijoittajia yhtä lailla. Current ratio, jonka arvo on alle 1,00 voi kertoa yhtiön vaikeuksista selvittää kuukausittaisista laskuistaan. (Peavler 2019.)

Laskukaava current ratiolle suomalaisten tilinpäätöserien mukaisesti on $(\text{vaihto-omaisuus} + \text{rahoitusomaisuus}) / \text{lyhytaikainen vieras pääoma}$. Current ration tarkastelussa kannattaa huomioida ostovelkojen, myyntisaamisten ja vaihto-omaisuuden kiertoajat, jotka vaikuttavat suoraan myös sen arvoon. Lisäksi on hyvä ymmärtää, että yhtiö jolla on vahva pääomarakenne, mutta heikko current ratio, voi todennäköisesti rahoittaa lyhyen aikavälin vastuita myös lainarahalla vaarantamatta yhtiön liiketoimintaa vakavasti. Tämä ei ole kestävä tilanne, mutta poikkeustilanteissa varteenotettava vaihtoehto. Maksuvalmiutta arvioitaessa on keskeistä ymmärtää, että tunnusluvut lasketaan tilinpäätöshetken tilanteesta ja maksuvalmius voi vuoden aikana vaihdella paljonkin. Tunnuslukua analysoidessa on erityisen hyödyllistä arvioida luvun kehitystä tilikausien välillä. (Alma Talent 2019.)

Quick ratio

Happotestinäkin tunnettu tunnusluku kuvastaa yhtiön rahoituspuskureita hyvin lyhyellä aikavälillä. Verrattuna current ratioon pois tunnuslukua parantamasta jää vaihto-omaisuuden vaikutus. Ajatuksena on, että lyhytaikaista maksuvalmiutta arvioitaessa vaihto-omaisuus/varasto ei ole tarpeeksi likvidiä, jotta se voitaisiin huomioida lyhyen ajan maksuvalmiutta arvioitaessa. Laskukaava on seuraava: (lyhytaikaiset saamiset + rahat ja pankkisaamiset + rahoitusarvopaperit – osatuloutuksen saamiset) / (lyhytaikainen vieras pääoma – lyhytaikaiset saadut ennakot). Aloilla joissa varastoon sitoutuu suuri osa taseen varallisuudesta, esimerkiksi päivittäistavarakauppa, quick ration arvo on tyypillisesti heikko. Tämä kannattaa tunnusluvun tarkastelijana ymmärtää ja huomioida. (Alma Talent 2019.) Muuten quick ratio on maksuvalmiuden tunnuslukuna hyvin saman tapainen kuin current ratio ja sen tarkastelussa tulee ymmärtää samat rajoitteet ja pääomarakenteen vaikutus.

5.4 Käyttöpääoma ja sen kiertoajat

Käyttöpääoma kertoo yrityksen juoksevaan liiketoimintaan sitoutuvan rahoituksen määrän. Käyttöpääoman tarve katetaan omalla tai vieraalla, lyhyt- tai pitkäaikaisella pääomalla. Käyttöpääoman tunnuslukuja laskettaessa tulee muistaa, että ne kuvastavat tilinpäätöshetken tilannetta ja näin ollen voivat poiketa huomattavasti tilikauden keskimääräisistä luvuista.

Myyntisaamisten kiertoaika

Kaava $365 * \text{myyntisaamiset} / \text{liikevaihto (12kk)}$ kertoo, montako päivää yhtiön liikevaihto viihtyy myyntisaamisena ennen, kuin se tulee rahana yhtiön kassaan. Johtaen voidaan päätellä luvun kertovan yhtiön perinnän tehokkuudesta ja asiakkaille annettavista maksuajoista. Pitkät maksuajat johtavat tilanteeseen, jossa yhtiön pääoma on pitkään kiinni prosessissa sen sijaan että se kiertäisi nopeasti sen läpi jolloin volyymia saataisiin enemmän. (Alma Talent 2019.) Lyhyet maksuajat yhdistettyinä kohtuullisen kokoiisiin projekteihin takaavat myynnin nopean läpimenoajan ja tasaisen kassavirran yhtiölle. Suuretkin projektit voi laskuttaa pienemmissä erissä, jolloin kassanhallinta parantuu. Tämä ei vaikuta luovutusperusteisessa tuloutuksessa tunnusluvun arvoon, mutta on yhtiön toiminnalle tärkeää. Tavoiteltavaa on yleensä tilanne jossa ostovelkojen kiertoaika ei ole ainakaan myyntisaamisten kiertoaikaa nopeampi. Tällöin yhtiön pääomat kiertävät sisäänpäin nopeammin kuin ulospäin. Pitkä myyntisaamisten kiertoaika ja heikko kannattavuus voivat indikoida epäkuranteista saatavista. Myyntisaamisiin sisältyvät muut erät kuin varsinainen liikevaihtoon kirjattava myynti voivat vääristää tunnusluvun arvoa jossain määrin. Tätä ei analyysitaulukossa oteta huomioon, joten analyysin laatijan on hyvä olla itse kriittinen asian suhteen poikkeuksellisen korkeita arvoja havaitessaan.

Ostovelkojen kiertoaika

Kaavan, $365 \cdot \text{ostovelat} / \text{aine- ja tarvikeostot}$, tulos kertoo kirjaimellisesti, kuinka monessa päivässä yrityksen ostot keskimäärin maksetaan. Tunnuslukua on hyvä tarkastella verrattuna tarkasteltavan yhtiön toimialan sisällä verraten tyypillisiin maksuaikoihin. Jos ostovelkojen kiertoaika ylittää selvästi normaalit maksuajat keskimäärin, voi tämä kertoa yhtiön maksuvaikeuksista. (Alma Talent 2019.) Korkea kiertoaika toimii usein toimittajille ja muille velkojille signaalina heikosta maksukyvyistä. Tilanne voi kuitenkin olla seurausta myös esimerkiksi hyvin neuvotelluista pitkistä maksuajoista, joista ei ole yhtiölle haitallisia seurauksia. Ostajan kannalta tällainen tilanne on toivottava, koska se helpottaa kassanhallintaa. Ostovelkojen kiertoaikaa kannattaa vertailla erityisesti toimialan sisällä, sillä maksuajat ovat tyypillisesti samaa luokkaa toimialan sisällä, kun taas eri toimialojen välillä ero normaalin maksuajan välillä voi olla moninkertainen. (Corporate Finance Institute 2019.) Ostovelkojen kiertoajan, ja samalla kassavirranhallinnan, edistämiseksi yhtiön on hyvä tunnistaa mahdollisuudet neuvotella maksuaikoja pidemmiksi. Joissain tapauksissa maineen kannalta voi olla hyvä maksaa laskut etuajassakin. Jotkin yhtiöt käyttävät laskutusprovisiomallia, jossa laskun maksaminen etuajassa antaa maksajalle automaattisesti ajan kulumisen perusteella tietyn alennuksen.

5.5 Muita tunnuslukuja

Muut analyysitaulukon laskemat tunnusluvut (Liikevaihto, liikevaihdon muutos-%, henkilöstö keskimäärin, liikevaihto/henkilö) ovat volyymiperusteisia ja kuvastavat yhtiön kokoluokkaa. Nämä eivät ole syvällistä analyysia vaan kertovat enemmänkin yhtiön kokoluokasta ja näin ilmaisevat analyysin laatijalle minkä kokoluokan yhtiöstä on kyse. Yleensä liikevaihdolla ja henkilöstömäärällä mitattuna selvästi eri kokoisten yhtiöiden tunnusluvut ovat erilaisia. Suurten yhtiöiden skaalaeduct ja alhaisemmat suhteelliset rahoituskulut voivat näkyä joissain luvuissa positiivisina, kun taas pienten omistajayrittäjävetoisten yhtiöiden pienet henkilöstökulut voivat vaikuttaa positiivisesti toisiin tunnuslukuihin.

6 ANALYYSITAUUKKO – TOIMINTAPERIAATTEET JA TEORIA

Analyysitaulukko on tämän opinnäytetyön tutkimus- ja kehitystyön tulos. Taulukko auttaa luvussa 2 mainittuja tahoja tarjoamalla helppokäyttöisen ohjelman, joka tuottaa selkeitä näkemyksiä yrityksen taloudellisesta tilasta verrattuna halutun toimialan muihin yrityksiin. Taulukko on rakennettu Excel-ympäristöön, joten siitä käytetään jatkossa termiä ”taulukko” sen sijaan, että sitä kutsuttaisiin ”ohjelmaksi”, sillä teknisesti kyseessä ei ole uuden ”tietokoneohjelman” luominen. Taulukkon alustaksi valittua Microsoft Excel –ohjelmaa käyttää arviolta 750 miljoonaa ihmistä maailmassa (Cocking, 2017). On selvää, että kyseessä on yksi maailman tunnetuimpia ja käytetyimpiä tietokoneohjelmia. Excel on käytössä kaikilla kuviteltavissa olevilla organisaatiotyypeillä ja sitä on käytetty jo yli kaksi vuosikymmentä. Käyttäjystävällisyyden ja uuden toiminnon käyttöönoton näkökulmasta Excel-pohjainen ratkaisu on selvästi paras.

6.1 Nykyiset analyysiohjelmat ja niiden ongelmat

Salmi kuvailee (2012, 141) valmiita analyysiohjelmia ongelmallisina ”mustina laatikoina”. ”Niihin syötetään tietoja ja ne tulostavat tunnuslukuja, joita analyysin tekijä ei osaa sisäistää: miten ne laskettiin, mitä ne todella kertovat?” Omien tutkimusteni pohjalta olen päätenyt vastaavaan näkemykseen nykyisin saatavilla olevista ohjelmista. Tarjolla on valtava määrä tunnuslukuja, mutta konteksti huomioidaan huonosti ja ohjelmien tuottama informaatio on esitetty usein esihistoriallisen epätyylikästä. Toisin sanoen ohjelmat ovat luotaantyöntäviä ja pelottavia, sillä niissä vilisee suuri määrä käsittämättömiä graafeja ja numeroita, ilman kunnollista selitystä niiden merkityksistä. Opinnäytetyön taulukon keskeisimpiä tavoitteita on siis tehdä laskenta-alustasta helppokäyttöinen ja tuloksista ymmärrettäviä.

6.2 Toiminnan kuvaus

Lyhyesti: Taulukkoon syötetään osakeyhtiön tuloslaskelma ja tase ja ulos tulee selkeitä vastauksia yrityksen nykytilasta. Lopputuloksena käyttäjä saa taulukot, joissa on havainnollisesti grafiikan avulla kuvattu yhtiön tilannetta ja kehitystä verrattuna toimialan muihin yhtiöihin. Kuvaajien avulla taulukon käyttäjä näkee helposti miltä osin yhtiö on toimialansa muita toimijoita jäljessä tai edellä.

Taulukko tuottaa erikseen kuvaajat toimialan alakvartiiliin, mediaanin ja yläkvartiiliin osalta, joten yhtiötä verrataan laajalti toimialan muihin yhtiöihin. Tilastokeskuksen data, johon analysoitavan yhtiön lukuja verrataan, sisältää tiedot juuri ala- ja yläkvartiiliin ja mediaanin osalta. Yhtiöiden vertaaminen on näiden arvojen perusteella järkevää ja tarjoaa luotettavan vertailun toimialan sisällä. Yleisesti käytetyn keskiarvon sijasta mediaani on paljon vertailukelpoisempi arvo, koska keskiarvoa vääristävät yrityskentässä rajusti todella pienet ja erityisesti kaikista suurimmat yhtiöt. Lisäksi joillain toimialoilla vertailutieto koostuu vain muutamista yhtiöistä, minkä johdosta vertailutiedon otoskoko on liian pieni ja voi vääristää vertailun tuloksia ja sen antamaa kuvaa tarkasteltavan yhtiön tilanteesta.

Käyttökohteet/rajoitteet/yhtiöiden kokoluokka

Taulukko hyödyntämä data koostuu Finnveran tuottamien yritysanalyysien tunnusluvuista. Finnvera on analysoinut kultakin toimialalta vaihtelevan määrän yrityksiä vaihtelevista kokoluokista. Valtaosin analyysit on tehty kuitenkin pienistä ja keskisuurista yrityksistä. Näin ollen vertailukelpoisuus suuryritysten kanssa on heikompaa. Volyymiperusteiset tunnusluvut eivät ole vertailukelpoisia, mutta muutos- ja prosenttiperusteiset tunnusluvut toimivat paremmin yhtiöiden keskinäisessä vertailussa. Suurin hyöty ja paras vertailukelpoisuus saavutetaan, kun tarkasteltava yhtiö on samassa kokoluokassa, kuin yhtiöt, joihin sitä verrataan. Näin ollen analyysitaulukkoa on suositeltavaa käyttää erityisesti Pk-yritysten analysointiin.

Tulosten vertailukelpoisuus muuttuu myös sen perusteella millä tasolla oikaisut tehdään ohjelmassa. Oikaistu tulos ja tase edellyttävät käyttäjältä joitain toimenpiteitä sellaisissa erissä, joiden oikaisu ei ole mahdollista matemaattisesti ilman tarkempaa kirjanpidodataa. Ohjelmaa voi käyttää myös siten, että ei tee kaikkia edellytettyjä oikaisuja. Esimerkkinä taseen muihin saamisiin sisältyvän vahvistetusta tappiosta johtuvan laskennallisen verosaamisen oikaisu on toimenpide, jota kokematon henkilö ei välttämättä osaa tehdä. Toisaalta henkilö joka osaisi oikaisun suorittaa, ei välttämättä halua oikaisua tehdä ajankäytöllisistä tai muista syistä. Näiden oikaisujen tekemättä jättäminen ei tee tuloksista vertailukelvottomia, mutta käyttäjän tulee ymmärtää, että se heikentää vertailukelpoisuutta. Käyttäjän on tärkeä säilyttää kriittisyys tulosten tarkastelussa. Jos tarkasteltava yhtiö poikkeaa yhden tilikauden kohdalla olennaisesti muista tilikausista, on todennäköistä, että liiketoiminnassa on tapahtunut merkittävä yksittäinen tapahtuma, joka vääristää tuloksia ja käyttäjä ei ole kirjannut tapahtuman aiheuttamaa kirjanpidollista vaikutusta taulukon "satunnaiset tuotot" tai "satunnaiset kulut" -kohtaan. Vaihtoehtoisesti jokin luku voi olla syötetty väärin ja käyttäjän vastuulle jää tarkistaa syötetyt luvut.

Tehokkuus

Kun puhutaan asiakkaalle tarjottavasta lisäpalvelusta, tulee arvioida suoritettavan palvelun kannattavuutta. Realistinen analyysin laatimiseen käytettävä aika on 1 – 2 tuntia, taulukon käyttäjän tehokkuudesta ja analysoitavan yhtiön laadusta riippuen. Jos analyysi tehdään yhtiöstä, josta sitä ei ole aiemmin tehty, tulee käyttäjän syöttää enintään $43 * 5$ (tuloslaskelma) + $104 * 5$ (tase) = 735 numeroarvoa. Tällaisen tilanteen todennäköisyys on äärimmäisen pieni, sillä valtaosalla yhtiöistä ei ole suurinta osaa kaikista virallisen tuloslaskelman riveistä tuloslaskelmassa ja taseessaan. Taulukon testivaiheessa siihen syötettiin Suomalaisen julkisen osakeyhtiön tulos ja tase, sekä oikaisua varten tarvittavat tiedot. Kyseessä on yhtiö, jonka kirjanpidossa on poikkeuksellisen suuri määrä epätyypillisiä eriä ja harvinaisia tilinpäätöseriä. Yhtiön lukujen syöttäminen viideltä tilikaudelta vaati 124 (tuloslaskelma) + 171 (tase) = 295 numeroarvon syöttämisen. Lisäksi tulevana vuosina analyysi on jo laadittu neljältä edelliseltä vuodelta, minkä ansiosta käyttäjän tarvitsee syöttää vain yhden vuoden luvut. Tämä vähentää työmäärän noin viidennekseen ensimmäisen analyysin laatimiseen verrattuna. Lukujen manuaalinen syöttäminen taulukkoon voi vaikuttaa työläältä ja tarpeettomalta tehtävältä,

mutta nykymaailmassa taloushallinnon parissa työskenteleville tämä on, valitettavasti, toistaiseksi hyvin tyypillinen työtehtävä.

Analyysin laatiminen ei itsessään vaadi poikkeuksellisia tietoja tai taitoja, joten sen laatimisesta aiheutuva palkkakustannus vastaa tavanomaista suorittavaa työtä tekevän henkilön tuntipalkkaa sivukuuluineen. Analyysin tuoma lisäarvo ja hinta, jonka asiakas siitä on valmis maksamaan, tulee ylittää kustannukset, jotka analyysin laadintaan voidaan kohdistaa. Asiakkaan kokema euromääräinen lisäarvo analyysistä vaihtelee luonnollisesti asiakaskohtaisesti. Taulukon käyttäjän tehtäväksi jää arvioida millaisille asiakkaille analyysia on järkevää tarjota, jotta sen laatimiselle on liiketaloudelliset perusteet. Palveluntarjoajan on hyvä ymmärtää myös, että analyysin tuottama lisäarvo voi olla tapa erottautua positiivisesti kilpailijoista, mikä taas edesauttaa asiakassuhteiden jatkuvuutta ja mahdollistaa uusien asiakassuhteiden syntymisen. Tällöin suoraviivainen kustannuksen ja tuoton vertaaminen ei ole paras mittari analyysipalvelun arvon määrittämiselle.

Virheenkäsittely

Taulukon tuottamat tulokset ovat suoritettujen testauksen perusteella luotettavia ja testauksessa havaitut virheet on korjattu. Tämä ei kuitenkaan takaa 100 % luotettavuutta, koska olemassa on mahdollisuus siitä, että taulukossa on kaavavirhe, jota testauksessa ei ole havaittu. Lisäksi ongelmia voi syntyä Excelissä itsessään, joka toimii joissain tilanteissa arvaamattomasti, erityisesti suuria data-massoja käsiteltäessä. Taulukko sisältää useita monimutkaisia kaavoja, joiden keskinäiset suhteet toimivat testiympäristössä, mutta on mahdollista, että taulukon käytössä tulee ilmi ongelmatilanteita eli ns. bugeja, jotka aiheuttavat virheen. Testivaiheessa ei ole mahdollista käsitellä kaikkia kuviteltavissa olevia tilanteita, eikä tämä ole tarkoituksenmukaistakaan. Käyttäjän tulee harjoittaa sopivaa kriittisyyttä taulukon tuloksia tarkastellessaan. Jos esimerkiksi yksittäinen tunnusluku poikkeaa yhtenä vuonna olennaisesti muista vuosista, on mahdollista, että analyysiprosessin aikana on tapahtunut virhe. Yleensä virhe johtuu käyttäjästä, joka on syöttänyt luvun väärin, mutta on mahdollista, että taulukossa on virhe. Tällöin käyttäjän tulee ottaa yhteyttä taulukon laatijaan ja virhe korjataan.

Helppokäyttöisyys

Vaikka Excel on yleinen ja suhteellisen selkeä ohjelma, on sen käyttäjäkunta taidoiltaan hyvin monenkirjava. Tämän takia taulukkoa suunnitelllessani tein useita ratkaisuja, joiden tavoitteena oli taulukon helppokäyttöisyyden edistäminen. Ohjelmiston, tai tämän opinnäytetyön tapauksessa taulukon, suunnittelija käyttää usein satoja tunteja tutkimus- ja kehitysprosessissa. Tämän seurauksena ohjelman tuntee niin läpikotaisin, että pitää sen toimintaperiaatteita itsestään selvinä. Todellisuudessa taas käyttäjä, joka näkee ohjelman ensimmäistä kertaa ei välttämättä ymmärrä toimintaperiaatetta lainkaan. Taulukko sisältää tästä syystä ytimekkäät käyttöohjeet, jotka ohjaavat analyysin tekijää suorittamaan toimenpiteet, joiden määrä on karsittu mahdollisimman pieneksi.

Samaan aikaan tulee pyrkiä huomioimaan myös edistyneet käyttäjät, joten toiminnan tulee olla tarvittaessa myös tehokasta eikä liian "kädestä pitäen" etenevää. Taulukko on rakennettu siten, että

käyttäjä näkee mahdollisimman vähän taustadataa, eikä pysty tekemään muokkauksia muuhun kuin tarkoitettuihin kohtiin. Näin minimoidaan virheiden mahdollisuus ja mahdollistetaan taulukon laati- jalle parempi kontrolli ohjelmaan. Lähestymistapa seuraa Applen suljetun ympäristön filosofiaa, jossa käyttäjällä on rajallinen määrä vaihtoehtoja, mutta ne toimivat poikkeuksetta oikein eikä niiden suorittaminen edellytä merkittäviä tietoteknisiä taitoja.

Helppokäyttöisyyden edistämiseksi tehdyt ratkaisut

Taulukko mukailee suurilta osin Yritystutkimus ry:n tilinpäätösanalyysi –kirjan mallia, jossa verrataan virallista tuloslaskelmaa ja tasetta oikaistuihin versioihin. Taulukko on muuttunut kehitysprosessin aikana useasti, kun on löytynyt uusia keinoja vähentää käyttäjältä edellytetyjä työvaiheita. Aikai- sempi versio sisälsi kymmeniä soluja, joihin käyttäjän tuli syöttää tietoa oman päättelyn perusteella tehtyjen johtopäätösten mukaan. Se kasvattaa virheen mahdollisuutta, joten käyttäjältä vaadittavan ajatustyön määrä on minimoitu suorittamalla mahdollisimman useat oikaisu-toimenpiteet Excel-funk- tioiden ja erilaisten kaavojen avulla. Kaavojen toimivuus on sitten testattu käymällä läpi kaikki erilai- set skenaariot. Testaus kattaa kaikki tyypilliset virhetilanteet, joita Excelin käytössä voi tulla vastaan. Taulukko huomauttaa, data validation –toiminnon avulla, käyttäjää jos tämä tekee valintoja tai syöt- tää tietoja joiden ei pitäisi olla mahdollisia. Jos käyttäjä syöttää vääriä arvoja, kuten kirjaimia nume- roiden sijasta tai negatiivisia lukuja kenttiin, joissa voi olla vain positiivisia lukuja, taulukko ilmoittaa käyttäjän tehneen virheen ja opastaa suorittamaan toimenpiteen uudestaan asianmukaisesti.

Taulukon lopullisessa versiossa käyttäjän tarvitsee syöttää virallisen tilinpäätöksen tuloslaskelman ja taseen luvut yhden kerran. Lisäksi taulukko edellyttää tarkentamaan virallisen kaavan lukuja oikai- sua varten, niiden erien osalta, joihin voi liittyä tarkempaa jaottelua. Esimerkiksi vanhan kirjanpito- lain satunnaiset tuotot tulee ilmoittaa erikseen. Lisäksi rahoitustuottoihin sisältyvät kurssivoitot ja – tappioiden määrät tulee esittää omissa soluissaan.

6.3 Ominaisuudet/välilehdet

Tässä alaluvussa kuvataan taulukon välilehtien toiminnallisuutta lyhyesti. Vastaavasti kuvakaappauk- set käsitellyistä välilehdistä löytyvät opinnäytetyön liitteistä.

Ensimmäinen välilehti: Yleistiedot yrityksestä (Liite 1)

Ensimmäisellä välilehdellä toivotetaan käyttäjä tervetulleeksi ja annetaan lyhyet toimintaohjeet oh- jelman käyttöön. Käyttäjä valitsee toimialansa yläluokista, jotka on tarjottu perustuen Tilastokeskuk- sen luokituksiin. Tilastokeskuksen toimialaluokitus (TOL) jakaa yritysten mahdolliset toimialat aak- kosten perusteella välille A-X. Ohjelmaan on otettu kuva tilastokeskuksen ohjeesta ja käyttäjä valit- see toimialansa syöttämällä ohjeen mukaisesti alaansa vastaavan kirjaimen sille merkittyyyn soluun.

Taulukkoon syötetään luvut halutulta periodilta. Enimmäismäärä tarkasteltaviin tilikausiin on viisi tilikautta. Tilastokeskuksen verrokkiyhtiödata on viiden vuoden periodilta, joten taulukon laskenta

suoritetaan samalta ajalta. Tämän taulukon version verrokkidatan aikaväli on tilikaudet, jotka sijoituvat aikavälille 2013 – 2017. Jatkossa kun tilastokeskus julkaisee päivitettyjä verrokkitalastoja, päivitetään taulukkoa vastaavasti. Käyttäjä voi halutessaan syöttää luvut taulukkoon miltä tilikausilta vain, mutta tällöin luvut eivät ole vertailukelpoiset toimialan sisällä. Taulukkoa voidaan silti käyttää esimerkiksi sisäisen laskennan apuna ja yleistä kehitystä mittaamaan. Taulukko piirtää kuvaajan yhtiön tunnuslukujen kehityksestä riippumatta käytetyistä tilikausista.

Toinen välilehti: Tuloslaskelma (Liite 2)

Tuloslaskelma-välilehdellä käyttäjä syöttää virallisen, kirjanpitoasetuksen mukaisen, tuloslaskelman luvut yhtiön osalta taulukkoon osoitetuille paikoille. Taulukon kentät, joihin käyttäjä voi syöttää lukuja, on korostettu sinisellä soluvärillä. Muut taulukon solut on lukittu, jotta käyttäjä ei pysty tekemään muokkauksia vahingossa tai tahallaan. Virallisesta tuloslaskelmasta poiketen taulukkoon tulee tässä vaiheessa eritellä tilikaudelle kuuluvat satunnaiset tuotot ja kulut. Näitä ei tarvitse vähentää muista eristä, vaan niiden määrä tulee vain esittää omilla riveillään. Taulukkoon on suositeltavaa eritellä myös satunnaisten tuottojen ja kulujen verovaikutus, sille merkitylle riville. Lisäksi käyttäjän tulee eritellä rahoituseriin sisältyvien kurssivoittojen ja –tappioiden määrät. Nämä kolme virallisesta tuloslaskelmakaavasta poikkeavaa tarkennusta tehdään, jotta taulukko pystyy oikaisemaan tuloslaskelman muotoon, josta vertailukelpoiset tunnusluvut voidaan laskea. Tarkennukset edellyttävät taulukon käyttäjältä ymmärrystä tilinpäätöksestä ja tarkasteltavasta yhtiöstä.

Kolmas välilehti: Tase (Liite 3 ja 4)

Taulukon taseen ajatus mukailee pitkälti tuloslaskelmavälilehteä. Taulukko edellyttää muutamaa kohtaan analyysin laatijalta normaalia tasekaavaa tarkempaa erittelyä: muista veloista tulee erottaa koroton ja korollinen osuus toisistaan. Lisäksi taulukko pyytää esittämään taseen ulkopuoliset vuokravastuut omalla rivillään. Näin saadaan keskenään vertailukelpoisiksi yhtiöt, jotka omistavat esimerkiksi toimitilansa ja autonsa, sekä yhtiöt jotka vuokraavat vastaavat. Myös factoringluotto eritellään, jotta myyntisaamisten osalta saadaan vertailukelpoinen arvo.

Neljäs välilehti: Tulokset (Liite 5)

Lopputuloksen on tarkoitus kuvastaa taulukon käyttäjälle mahdollisimman selkeästi ja tiiviisti yhtiön taloudellista suoriutumista verrattuna saman toimialan muihin yhtiöihin. Valittu esitystapa on kaavio, jossa on esitetty liitteen mukaisesti kuvaajilla yhtiön tunnusluvut tarkasteluperiodilla verrattuna vastaaviin arvoihin tarkasteltavan toimialan alakvartiiliin, mediaanin ja yläkvartiiliin osalta. Taulukko tuottaa kaaviot yhdistämällä oikaistujen tuloksen ja taseen perusteella laskettavien tunnuslukujen ja vastaavien vertailutietojen arvot yhteen kaavioon per tunnusluku. Tulosten perusteella vedettävät johtopäätökset ja liiketoimintayhteyksien löytäminen ovat analyysin seuraavat vaiheet ja edellyttävät analyysin laatijalta ymmärrystä yhtiön liiketoiminnasta. Taulukon tulevissa versioissa taulukon on tarkoitus laatia lukujen ja niiden yhteyksien perusteella erilaisia ehdotelmia mahdollisista liiketoiminnan kehityskohteista ja tarjota yleisluontoisia neuvoja ongelmakohtien korjaamiseksi.

Muut välilehdet

Muilla välilehdillä on taustadataa, jonka perusteella laskenta, vertailut ja kaaviot laaditaan. Nämä eivät ole taulukon loppukäyttäjälle näkyvissä vaan ne on suojattu, jotta niitä ei pääse muokkaamaan ja näin vääristämään tuloksia. Välilehdet on poistettu näkyvistä VBA-koodilla, joten käyttäjälle ei pitäisi lähtökohtaisesti tulla mieleenkään tehdä näille muokkauksia. Tässä opinnäytetyössä ei esitellä muita välilehtiä tarkemmin, eikä niitä vastaavia liitteitä ole työhön liitetty. Muut välilehdet sisältävät laskutoimitukset ja taustadatan, jota on n. 60 000 riviä. Näiden havainnollistaminen ei ole opinnäytetyön julkaisumuodossa järkevää.

6.4 Käytännön sovellukset

Analyysitaulukon hyöty tulee parhaiten esille omistajayrittäjäkentässä, jossa ammattitaito ja intohimo omaan tekemiseen on usein korkealla, mutta talousosaaminen voi olla rajallisempaa. Asiantunteva kirjanpitäjä, tilintarkastaja, konsultti tai yhtiön oma taloushallinnon työntekijä voi analyysitaulukon avulla luoda johdolle tehokkaasti laadukasta taloudellista analyysia, jossa verrataan yhtiön menestystä toimialan muihin toimijoihin. Taulukon tarjoamien tunnuslukujen ja graafien perusteella on helppo keskittää huomio yhtiön toiminnan olennaisiin osiin, kun vahvat ja heikommat osa-alueet on selkeästi mitattavassa muodossa esitetty. Ohjelma tuottaa valmiiksi esityskelpoiset kuvaajat yhtiön menestyksessä kilpailijoihin suhteutettuna, joten analyysin laatijan työksi jää manuaalisen tiedonsiirron ja muokkaamisen sijasta syvällisempään analysointiin keskittyminen ja kehitysehdotuksien tarjoaminen.

Sijoittaja voi taulukon avulla hakea tukea sijoituspäätökselleen, mutta se ei ole taulukon päätarkoitus. Henkilön, joka laatii analyysin, tulee ymmärtää yhtiön toiminta hyvin, jotta taulukkoon voidaan tehdä asianmukaiset oikaisut ja saattaa yhtiöt samalle viivalle vertailussa. Taulukon käyttö ei ole suositeltavaa myöskään pörssiyhtiöiden tai laajojen konsernikokonaisuuksien arvioinnissa. Tuloksen sääntelykeinot ja kirjanpitostandardien eroavaisuudet johtavat tilanteeseen jossa käytännössä ei ole järkevää analysoida esimerkiksi pelkästään konsernin emoyhtiötä ja verrata tätä toiseen samalla alalla toimivaan yksittäiseen yhtiöön. Tämän lisäksi Finnveran laskemat vertailutiedot eivät kata kaikkia saman alan toimijoita. Erityisesti vertailusta on jätetty pois kaikista suurimpia yhtiöitä edellä mainituista syistä.

7 YHTEENVETO JA POHDINTA

Suunnitteluvaiheessa selvitin, miten voidaan tuottaa mahdollisimman yleishyödyllinen tunnuslukujen laskentataulukko. Tilinpäätösanalyysiin liittyvässä kirjallisuudessa korostetaan poikkeuksetta yhtiöiden välistä vertailukelpoisuutta, ymmärrettävistä syistä. Tieto on arvotonta, jos sille ei ole verrokkia tai jos verrokkietoon on tultu eri laskentaperiaatteen seurauksena, jolloin näistä kahdesta tiedosta tulee keskenään vertailukelvottomia. Tämän seurauksena ymmärsin, että laadukasta tunnuslukuanalyysia varten tulee olla ensinnäkin toimialakohtaista verrokkidataa. Kävi ilmi että, tilastokeskuksella on tietokanta, jossa on Finnveran laskemia toimialakohtaisia tunnuslukuja. Hankin tämän datan käyttööni ja rupesin selvittämään sen taustoja. Finnveralla vieraillessani kävi ilmi, että datan tunnusluvut on laskettu suoraan Yritystutkimus ry:n laatiman Yritystutkimuksen tilinpäätösanalyysi –kirjan ohjeiden mukaisesti. Näin ollen parhaan vertailukelpoisuuden saavuttamiseksi tuli laatia taulukko, joka laskee syötetyn yhtiön datan perusteella tunnusluvut saman opuksen ohjeiden mukaisesti. Niinpä Yritystutkimuksen tilinpäätösanalyysi on analyysitaulukon ”raamattu”, johon taulukko pohjaa oikaisujen ja laskentaperiaatteiden osalta täysin.

Pitkän prosessin lopputuloksena syntynyt analyysitaulukko on pilottikäytössä big four –tilintarkastusyhteisössä. Ajatus on käynnistynyt opiskeluaikana ja sen hyödyllisyyden ja potentiaalini ymmärtämisessä on tukenut työnantajani johtohenkilöstö. Opinnäytetyöprosessi on vaatinut ajallisesti suuren panostuksen, erityisesti koska työn tulos ja pääasiallinen tavoite on ollut konkreettinen tilinpäätösanalyysin laadinnan aputaulukko. Taulukon laadintaan käytetty aika on itse kirjallista tuotosta suurempi. Taulukon laadinta on myös ollut opinnäytetyöprosessin mielekkäämpi puolisko. Prosessin aikana teoriaosaaminen on kehittynyt merkittävästi teknisten- ja ongelmanratkaisutaitojen kehittymisen ohella. Opinnäytetyönä taloushallinnon opintosuunnalta poikkeuksellinen työ onkin aiheuttanut monia haasteita työn tekijän näkökulmasta katsottuna. Ensi alkuun oli epäselvää, onko tämän luontaisen opinnäytetyön laadinta ylipäätään hyväksyttävää taloushallinnon opintosuunnalla. Aikaisempia vastaavia töitä ei käsitykseni mukaan ole. Vastaavilla ominaisuuksilla ja vastaavaan käyttötarkoitukseen rakennettavia ohjelmia/taulukkoita ei saadun käsityksen mukaan ole Suomessa. Seuraava haaste oli kirjallisen tuotoksen muoto ja sisältö. Tämä oli haasteista kenties suurin. Opinnäytetyön ohjaus on ollut selvästi haastavaa erityisen luonteen vuoksi. Normaalisti kehitystöinä tehtävien opinnäytetöiden kirjallinen osuus on raportti kehitystyön etenemisestä. Tässä tapauksessa tätä ei nähty relevantiksi. Sen sijaan työn kirjallinen osuus on pitkälti muotoutunut analyysitaulukon kehitysprosessin ohessa teoriaviitekehikseksi taulukon toiminnan perusteista ja perusteluksi sen olemassaololle. Opinnäytetyö ei siis täytä täysin kehitystyön, eikä tutkimuksen tunnusmerkkejä. Tämä taas vaikeuttaa vertaamista aiempiin opinnäytetöihin, koska tyypillisesti sisältö kattaa teoriaosuuden, jonka jälkeen seuraa tutkimusosuus ja analysointi.

Taulukon pilottikäyttö antaa jatkossa osviittaa siitä, miten ja missä sitä kannattaa hyödyntää. Taulukkoa päivitetään saadun palautteen ja uusien tarpeiden mukaan. Ensimmäinen kehitysvaihe on automaattisen analyysin vienti pidemmälle, jolloin sen laatiminen tarjoaa vähemmällä työmäärällä pidemmälle vietyä analyysia yhtiön toiminnasta. Alkuperäisessä työsuunnitelmassa tavoitteena oli,

hyvin maailmaa halaavaan tyyliin, tehdä taulukosta ”kaiken kattava automaattinen huippuanalyttikko”. Prosessin edetessä ymmärrys automaattisen analyysin haasteista kehittyi. Samalla kirkastuivat syyt nykyisten analyysiohjelmien rajoitteiden taustalla. Poiketen kilpailevista tuotteista, etuna on tehokas toimialakohtainen vertailu. Lisäksi ympäristö, johon taulukko on rakennettu, tukee nykyisiä ohjelmia paremmin sen käyttöä. Yhtiölle, joka otti taulukon käyttöönsä, analyysityökalu tuo lisäarvoa huomattavasti enemmän, kuin yksittäiselle analyttikolle tai yhtiön sisäiselle laskennalle. Näen että taulukko on opinnäytetyöprosessin lopputuloksena päässyt elinkaarensa alkuvaiheeseen ja tästä alkaa taulukon jatkuva hionta koetun tarpeen mukaan laadittavien uusien ominaisuuksien ja muokkausten mukaiseksi. Utopistinen tulevaisuuden visio on sellainen, jossa taulukko on yhdistetty muihin järjestelmiin ohjelmistorobotilla ja tiedonhaku tapahtuu automaattisesti makroja ja konenäköä hyödyntäen yhtiöiden julkaisemista osavuositarkastuksista ja vuosikertomuksista/tilinpäätöksistä. Tällä hetkellä taulukko keskittyy tuottamaan tunnuslukuja ja vertailun muihin toimialan yhtiöihin. Suhteellisen pienellä vaivalla taulukon pystyy valjastamaan minkä hyvänsä tunnusluvun laskentaan. Yksi keskeinen kehityskohta on mielestäni toimialakohtaisten suositusten tuonti graafeihin mukaan, niiden tunnuslukujen kohdalla, joilla se on relevantti tieto. Näin saadaan vertailuun vielä yksi ulottuvuus, joka poistaa tilanteen jossa toimialalla yhtiö näyttää olevan jäljessä, mutta tosiasiasa kaikki vertailun yhtiöt ovatkin suositustasojen yläpuolella.

Analyysitaulukon tulosten luotettavuuden arviointi

Tunnusluvun on keskeisen tärkeää mitata sitä mitä sen on tarkoituskin mitata. Mittaajan tulee selvittää itselleen mitä kukin tunnusluku hänelle tarkoittaa. Lisäksi käytettävien mittareiden tulee olla sopivia kyseessä olevaan liiketoimintaan. Tunnuslukujen mittaaminen ei siis ole itseisarvo, vaan laskijan tulee huomioida eri tunnuslukujen tarkoituksenmukaisuus. Mitattavien tunnuslukujen tulee mitata johdonmukaisesti aina samaa asiaa. Tunnusluku ei siis saa olla riippuvainen sen laskijasta. Tämä muodostuu tunnuslukuanalyysissä usein ongelmaksi, sillä eri analyttikot saavat saman nimisillä tunnusluvuilla hyvinkin poikkeavia tuloksia. Tämä johtuu tunnuslukujen laskukaavojen standardittomuudesta ja tunnuslukujen suuresta määrästä. Opinnäytetyön taulukon tarkoitus on tarjota käyttäjälleen käytännön toimintaohjeita, joita hyödyntämällä yritys voi kehittyä. Käyttäjän on hyvä ymmärtää tunnuslukuja, mutta se ei ole välttämätöntä. Taulukko poistaa yhtälöstä inhimillisen tekijän jolloin virheitä vaihtelevien kaavojen tai käsitysten seurauksena ei synny. Olennaiseksi muodostuu saman ohjelman toistuva käyttö, jolloin eri tilikausilta lasketut tunnusluvut ovat vertailukelpoisia. Tilitoimiston lisäpalveluna kirjanpitäjä tai analyttikko voi tuottaa ohjelman yleisohjeiden pohjalta syvällisempiä ohjeita yrittäjälle. Tilitoimiston työntekijän ollessa prosessissa mukana, ei yrittäjän vastuulle jää täysin tulkita ohjeita itse. Tälläkin tavoin lisätään tulosten luotettavuutta. Analyysitaulukon tuottamien tunnuslukujen luotettavuus on jossain määrin myös käyttäjästä riippuvainen. Kaikkia tarvittavia oikaisuja ei voida tehdä puhtaasti kaavoilla vaan jotkin edellyttävät analyysitaulukon käyttäjältä tilinpäätöksen lukutaitoa ja kykyä etsiä oikeat tiedot tilinpäätöksestä. Lisäksi tietyt oikaisut voidaan tehdä paremmin, jos ymmärretään lisäksi yhtiön toiminta tarkastetavalla jaksolla, jotta kerta-luonteiset erät osataan erottaa tunnuslukulaskennassa. Yleistäen voidaan sanoa, että analyysitaulukon tuottamat tunnusluvut ja vertailutiedot ovat sitä laadukkaampia mitä paremmin taulukon käyt-

täjä tuntee analysoitavan yhtiön liiketoiminnan ja kirjanpitoon vaikuttavat tekijät. Uskon että taulukko tuo eniten luotettavaa informaatiota ja edelleen lisäarvoa tilintarkastajan käytössä. Vaihtoehtoisesti yhtiön oma sisäinen laskenta voisi laatia taulukon avulla kilpailijavertailua.

Opinnäytetyöprosessin hyödyt ja lopputulos

Oma tekninen osaaminen Excelin kanssa on edistynyt prosessin aikana paljon. Olen oppinut hyödyntämään lukemattomia funktioita tiedonkäsittelyn tehostamiseksi, mutta samalla olen myös ymmärtänyt alustan rajallisuudet. Erityisesti visuaalinen ulosanti ja graafien informatiivisuus ja muokattavuus ovat Excelin heikkouksia. VBA toimintoja ja makroja hyödyntäen taulukkoa voidaan viedä yhä käyttäjäystävällisempään suuntaan, mutta käyttäjäystävällisyys ei tässä yhteydessä ole kaikkein relevantin asia, kun käyttäjä on asiantuntija, joka on valmiiksi tottunut käyttämään Exceliä sen karuimmassa muodossa. Loppuasiakkaalle tuotettaviin raportteihin ja graafeihin panostaminen on yksi keskeinen kehityskohta taulukon lähitulevaisuudessa.

Yhteenvedona voidaan todeta, että opinnäytetyöprosessi on omasta mielestäni ollut suhteellisen hyödyllinen ja työelämään suoraan liitännäinen. Prosessi on mahdollistanut oman osaamisen kehittämisen ja konkreettisen lopputuloksen luomisen. Tulos mahdollistaa jatkossa laadukkaan analyysin tehokkaan laatimisen. Kehitysprosessi taulukon osalta jatkuu opinnäytetyöprosessin jälkeen, mutta perustoiminnot ovat valmiit. Toivon että jatkossakin opinnäytetyöt säilyvät työelämäsidoittaisina ja toivottavasti tämä opinnäytetyö toimii jonkinlaisena ennakkotapauksena myös taloushallinnon opinnäytetöiden osalta avartuen mahdollisuuden uudenlaisiin työn aiheisiin ja muotoihin.

LÄHTEET JA TUOTETUT AINEISTOT

ALMA TALENT 2019. Tunnuslukuopas [Viitattu 2019-10-25.] Saatavissa: <https://www.almatalent.fi/tietopalvelut/tunnuslukuopas>

BURTON-TAYLOR INTERNATIONAL CONSULTING 2018. Global Spend On Financial Market Data & News Topped \$28BN, Strongest Growth Since 2011 - Burton-Taylor Report. [Viitattu 2019-8-25.] Saatavissa: <https://www.prnewswire.com/news-releases/global-spend-on-financial-market-data--news-topped-28bn-strongest-growth-since-2011--burton-taylor-report-300617340.html>

CAMPBELL, Andrew, WHITEHEAD, Jo ja FINKELSTEIN, Sydney 2009. Why Good Leaders Make Bad Decisions. Harvard Business Review. (helmikuu 2009) [Viitattu 2017-06-29.] Saatavissa: <https://hbr.org/2009/02/why-good-leaders-make-bad-decisions>

CARBONARA, Peter 2017. Pelimies. Forbes Suomi, Kesäkuu 2017.

COCKING, Simon 2017. Seven reasons excel is still used by half a billion people. [Viitattu 2019-7-10.] Saatavissa: <https://irishtechnews.ie/seven-reasons-why-excel-is-still-used-by-half-a-billion-people-worldwide/>

CORPORATE FINANCE INSTITUTE 2019. Accounts payable turnover ratio. [Viitattu 2019-09-25.] Saatavissa: <https://corporatefinanceinstitute.com/resources/knowledge/accounting/accounts-payable-turnover-ratio/>

DESIGNING DIGITALLY 2012. Wall Street Journal reports on San Francisco Gamification Summit – Gamification is becoming big business! [Viitattu 2019-06-14.] Saatavissa: <https://www.designingdigitally.com/blog/2012/07/wall-street-journal-reports-san-francisco-gamification-summit-gamification-becoming-big>

DESJARDINS, Jeff 2017. Here's why small businesses fail. [Viitattu 2019-06-20.] Saatavissa: <https://www.businessinsider.com/why-small-businesses-fail-infographic-2017-8?r=US&IR=T>

FERRISS, Tim 2011. The 4-hour Body. London: Vermilion.

FORBES 2017. The World's Most Valuable Brands. [Viitattu 2017-06-21.] Saatavissa: <https://www.forbes.com/powerful-brands/list/#tab:rank>

GEIER, Ben 2015. What Did We Learn From The Dotcom Stock Bubble Of 2000? [Viitattu 2019-8-25.] Saatavissa: <https://time.com/3741681/2000-dotcom-stock-bust/>

GIBSON, Charles 2009. Financial Reporting & Analysis Using Financial Accounting Information. Mason, OH: South-Western.

GRAND VIEW RESEARCH 2016. Financial Analytics Market Analysis, Market Size, Application Analysis, Regional Outlook, Competitive Strategies, And Segment Forecasts, 2016 To 2024. [Viitattu 2019-8-25.] Saatavissa: <https://www.grandviewresearch.com/industry-analysis/financial-analytics-market>

HOFSTRAND, Don 2009. Understanding Profitability. [Viitattu 2019-07-19.] Saatavissa: <https://www.extension.iastate.edu/agdm/wholefarm/html/c3-24.html>

HULKKO, Kustaa 2013. Kilpailukyvyttömyyden syy: huono johtaminen. Suomen Kuvalehti. [Viitattu 2017-06-29.] Saatavissa: <https://suomenkuvalehti.fi/jutut/kotimaa/talous/kilpailukyvyttömyyden-syy-huono-johtaminen/>

INNANEN, Jaakko 2017. 6 tärkeää talouden tunnuslukua. [Viitattu 2019-09-20.] Saatavissa: <https://www.talousverkko.fi/6-tarkeaa-talouden-tunnuslukua/>

INVESTOPEDIA 2019. EBITDA – Earnings Before Interest, Taxes, Depreciation and Amortization. [Viitattu 2017-07-30.] Saatavissa: <http://www.investopedia.com/terms/e/ebitda.asp>

JÄRVINEN, Marja 2003. Tilinpäätösinformaatiosta tunnuslukuanalyysiin. [Viitattu 2017-06-22.] Saatavissa: <https://jyx.jyu.fi/dspace/bitstream/handle/123456789/9155/G0000189.pdf?sequence=1>

KAISANLAHTI, Timo, LEPPINIEMI, Jarmo ja LEPPINIEMI, Raili 2017. Tilinpäätöksen tulkinta. Helsinki: Alma Talent.

KALLUNKI, Juha-Pekka 2014. Tilinpäätösanalyysi. Helsinki: Talentum.

KALLUNKI, Juha-Pekka ja KYTÖNEN, Erkki 2007. Uusi tilinpäätösanalyysi. Helsinki: Talentum.

KENNAN, Michael 2015. How to Calculate EBITDA From a Cash Flow Statement. [Viitattu 2017-08-03.] Saatavissa: <http://smallbusiness.chron.com/calculate-ebitda-cash-flow-statement-39523.html>

KENTON, Will 2019. Financial Statement Analysis. [Viitattu 2019-07-15.] Saatavissa: <https://www.investopedia.com/terms/f/financial-statement-analysis.asp>

KENTON, Will ja HAYES Adam 2019. Debt Ratio Definition. [Viitattu 2019-09-23.] Saatavissa: <https://www.investopedia.com/terms/d/debtratio.asp>

KUMAR, Nirmalya 2006. Strategies to Fight Low-Cost Rivals. [Viitattu 2019-10-25.] Saatavissa: <https://hbr.org/2006/12/strategies-to-fight-low-cost-rivals>

LEMKE, Tim 2019. Using the Discounted Cash Flow Model to Value Stock. [Viitattu 2019-8-25.] Saatavissa: <https://www.thebalance.com/how-to-use-the-discounted-cash-flow-model-to-value-stock-4172618>

LEPPINIEMI, Jarmo ja KAISANLAHTI, Timo 2019. Liikekirjanpito [verkkójulkaisu]. [Viitattu 2019-10-25.] Saatavissa: <https://fokus.almatalent.fi/teos/BADBGXGTBF#kohta:LIIKEKIRJANPITO/piste:t5>

LÄÄKÄRIN RESEPTI 2013. Tunnusluvut tutuiksi: käyttökate. Blogi. [Viitattu 2017-07-30.] Saatavissa: <http://laakarinresepti.blogspot.fi/2013/01/tunnusluvut-tutuiksi-kayttokate.html>

MY ACCOUNTING COURSE 2019. Equity ratio. [Viitattu 2019-09-23.] Saatavissa: <https://www.myaccountingcourse.com/financial-ratios/equity-ratio>

NGUYEN, Joseph 2019. How to Choose the Best Stock Valuation Method. [Viitattu 2019-8-25.] Saatavissa: <https://www.investopedia.com/articles/fundamental-analysis/11/choosing-valuation-methods.asp>

NEILIMO, Kari ja UUSI-RAUVA, Erkki 2005. Johdon laskentatoimi. Helsinki: Edita.

NISKANEN, Jyrki ja NISKANEN, Mervi 2003. Tilinpäätösanalyysi. Helsinki: Edita.

NORDEA 2019. Pk-yritykset tekevät yhä enemmän kansainvälisiä yrityskauppoja. [Viitattu 2019-09-15.] Saatavissa: <https://www.nordea.com/fi/media/uutiset-ja-lehdistotiedotteet/press-releases/2019/04-03-07h00-pk-yritykset-tekevät-yhä-enemmän-kansainvalisia-yrityskauppoja.html>

PEAVLER, Rosemary 2019. What is the current ratio and how do you measure it? [Viitattu 2019-09-23.] Saatavissa: <https://www.thebalancesmb.com/what-is-the-current-ratio-and-how-do-you-measure-it-393218>

PORZIO, Matt 2016. 6 Key Financial indicators Of Attractive Acquisition Targets. [Viitattu 2019-09-20.] Saatavissa: <https://www.forbes.com/sites/mattporzio/2016/10/03/6-key-financial-indicators-of-attractive-acquisition-targets/#789ab6d71ab3>

RANKINEN, Lea 2016. Eettinen liiketoiminta kannattaa. Kauppapolitiikka. [Viitattu 2017-06-02.] Saatavissa: <https://kauppapolitiikka.fi/kolumnit/eettinen-liiketoiminta-kannattaa/>

RANTANEN, Esko 2010. Miljardista jäi miljoona käteen. Talouselämä. [Viitattu 2017-06-02.] Saatavissa: <http://www.talouselama.fi/sijoittaminen/miljardista-jai-miljoona-kateen-3408303>

SALMI, Ilari 2012. Mitä tilinpäätös kertoo? Helsinki: Edita.

SEPPÄNEN, Harri 2011. Yrityksen analysointi ja tilinpäätös. Kauppakamari.

SZMIGIERA, M 2019. Number of mergers and acquisitions from 1985 to 2018. [Viitattu 2019-09-15.]
Saatavissa: <https://www.statista.com/statistics/267368/number-of-mergers-and-acquisitions-world-wide-since-2005/>

ST-AKATEMIA 2018. IFRS –standardit. Helsinki: ST-Akatemia Oy.

THE BUSINESS FERRET 2017. Comparing EBITDA Versus Cash Flow. [Viitattu 2017-07-30.] Saata-
vissa: <http://thebusinessferret.com/key-financial-metrics/ebitda-to-cash-flow/>

YRITYSTUTKIMUS 2017. Yritystutkimuksen tilinpäätösanalyysi. Helsinki: Gaudeamus.

VALTIONEUVOSTO 2016. Valtion talousarvioehdotus 2017. [Viitattu 2017-06-21.] Saatavissa:
<http://valtioneuvosto.fi/budjetti-2017>

LIITE 1: ALOITUSSIVU

Tervetuloa käyttämään tunnuslukuanalyysitaulukkoa!

Taulukon käyttö edellyttää käyttäjältä perustason ymmärrystä tilinpäätöksestä ja tilinpäätöseristä.

Käyttäjän tulee syöttää asianmukaisille välilehdille virallisen tuloslaskelma- ja tasekaavan mukaiset tilinpäätöstiedot ja eritellä tietyt erät tarkemmin tuloslaskelman ja taseen valmistamiseksi muotoon, josta taulukko pystyy laskemaan tunnusluvut.

Valitse ensimmäiseksi toimiala, jolla tarkastelemasi yhtiö toimii. Valinta tapahtuu alla olevan hakupalkin avulla. Jos tiedät yhtiön toimialanumeron, voit kirjoittaa sen laatikkoon ja painaa hiiren vasemmalla painikkeella laatikon oikeassa reunassa olevaa nuolta ja valita esiin tulevista vaihtoehdoista toimialan. Toimialanumero on tyypillisesti löydettävissä julkisista yritystiedoista, joita voi etsiä esimerkiksi [TÄÄLTÄ](#)

Jos et tiedä tarkasteltavan yrityksen toimialanumeroa, voit käyttää hakusanoja tai sanojen osia. Kirjoita laatikkoon haluamasi hakusana ja paina laatikon oikeassa reunassa olevaa nuolta. Taulukko hakee tietokannasta toimialat, joiden nimissä on syöttämäsi hakusana tai sanan osa. Valitse esiin tulleista vaihtoehdoista toimiala, jonka kuvaus on lähimpänä tarkastelemasi yhtiön toimialaa.

Hae tästä toimiala: **63110 Tietojenkäsittely, palvelintilan vuokraus ja niihin liittyvät palvelut**

LIITE 2: TULOSLASKELMA

VIRALLINEN TULOSLASKELMA					OIKAISTU TULOSLASKELMA					
Tilikauden pituus (kk)	tilikausi 2017	tilikausi 2016	tilikausi 2015	tilikausi 2014	tilikausi 2013	tilikausi 5	tilikausi 4	tilikausi 3	tilikausi 2	tilikausi 1
	12	12	12	12	12					
Yhtiön henkilöstön lukumäärä tilikaudella	247	251	253	263	285					
LIKEVAIHTO	45 286 000,00	46 231 000,00	45 912 000,00	49 254 000,00	49 475 000,00					
Liiketoiminnan muut tuotot	5 239 000,00	6 200 000,00	4 917 000,00	3 674 000,00	3 318 000,00	45 286 000,00	46 231 000,00	45 912 000,00	49 254 000,00	49 475 000,00
Liiketoiminnan muut tuotot	-21 482 000,00	-22 430 000,00	-20 335 000,00	-21 125 000,00	-21 770 000,00	+ 5 239 000,00	+ 6 200 000,00	+ 4 917 000,00	+ 3 674 000,00	+ 3 318 000,00
Materiaalit ja palvelut	-4 794 000,00	-4 842 000,00	-4 895 000,00	-7 138 000,00	-9 549 000,00	-4 794 000,00	-4 842 000,00	-4 895 000,00	-7 138 000,00	-9 549 000,00
Aineet, tarvikkeet ja tavarat	-4 693 000,00	-4 772 000,00	-4 877 000,00	-7 156 000,00	-9 324 000,00					
Dotot tilikauden aikana	-95 000,00	-70 000,00	-80 000,00	19 000,00	-225 000,00					
Varastojen lisäys (-) tai vähennys (+)	-18 668 000,00	-17 596 000,00	-15 500 000,00	-13 997 000,00	-11 621 000,00					
Ulipolittiset palvelut	-18 617 000,00	-17 945 000,00	-16 729 000,00	-18 260 000,00	-18 096 000,00					
Henkilöstökulut	-16 274 000,00	-14 539 000,00	-13 520 000,00	-14 840 000,00	-14 561 000,00					
Palkat ja palkkiot	-3 343 000,00	-3 410 000,00	-3 209 000,00	-3 420 000,00	-3 525 000,00					
Henkilöstökulut	-2 707 000,00	-2 564 000,00	-2 430 000,00	-2 633 000,00	-2 632 000,00					
Eläkekulut	-636 000,00	-646 000,00	-719 000,00	-727 000,00	-693 000,00					
Muut henkilöstökulut	-550 000,00	-616 000,00	-647 000,00	-676 000,00	-709 000,00					
Poistot ja arvonalentumiset	-550 000,00	-616 000,00	-647 000,00	-676 000,00	-709 000,00					
Suunnitelman mukaiset poistot	-550 000,00	-616 000,00	-647 000,00	-676 000,00	-709 000,00					
Arvonalentumiset pysyvien vastaavien hyödykkeistä										
Vaihtuvien vastaavien poikkeukselliset arvonalentumiset										
Liiketoiminnan muut kulut	-8 417 000,00	-10 749 000,00	-8 875 000,00	-9 236 000,00	-9 093 000,00					
LIKEVAIHTO (-TAPPIO)	1 519 000,00	685 000,00	4 343 000,00	3 631 000,00	3 735 000,00					
Rahoitustuotot ja -kulut	16 310 000,00	-170 000,00	1784 000,00	-871 000,00	387 000,00					
Tuotot osuuskassa saman konsernin yhtiöissä	8 000,00	7 000,00	9 000,00	14 000,00	63 000,00					
Tuotot osuuskassa omistusyhtiöyhtiöissä										
Tuotot muista pysyvien vastaavien sijoituksista	19 249 000,00	0,00	0,00	0,00	1000,00					
Saman konsernin yhtiöistä										
Muilla	19 249 000,00			0,00	1000,00					
Tuottoihin sisältyvän kurssivoiton määrä										
Muut korko- ja rahoitustuotot	2 753 000,00	2 250 000,00	3 108 000,00	3 066 000,00	4 936 000,00					
Saman konsernin yhtiöistä	2 022 000,00	1 800 000,00	1 789 000,00	2 218 000,00	2 216 000,00					
Muilla	731 000,00	450 000,00	1 309 000,00	848 000,00	2 720 000,00					
Tuottoihin sisältyvän kurssivoiton määrä	714 000,00	444 000,00	1 270 000,00	819 000,00	2 712 000,00					
Arvonalentumiset pysyvien vastaavien sijoituksista	-2 396 000,00	0,00	-1 000,00	-5 000,00	0,00					
Arvonalentumiset vaihtuvien vastaavien arvopapereista										
Korkokulut ja muut rahoituskulut	-2 704 000,00	-2 427 000,00	-1 332 000,00	-3 946 000,00	-4 615 000,00					
Saman konsernin yhtiöistä	-77 000,00	-30 000,00	-134 000,00	-200 000,00	-84 000,00					
Muilla	-2 627 000,00	-2 397 000,00	-1 198 000,00	-3 746 000,00	-4 531 000,00					
Kulujen sisältyvän kurssitappion määrä	-1 879 000,00	-1 786 000,00	-329 000,00	-2 942 000,00	-3 804 000,00					
VOITTO/TAPPIO ENNEN SATUNNAISIA ERIÄ (enne veroja)	18 429 000,00	515 000,00	6 127 000,00	2 760 000,00	4 122 000,00					
Tuottoihin sisältyvät satunnaiset erät										
Kulujen sisältyvät satunnaiset erät										
VOITTO (TAPPIO) ENNEN TILINPÄÄTÖSSIRTOJA JA TILINPÄÄTÖSSIRTOJEN	18 429 000,00	515 000,00	6 127 000,00	2 760 000,00	4 122 000,00					
Tilinpäätössirto	-4 100 000,00	-194 000,00	1 000 000,00	3 850 000,00	4 100 000,00					
Poistoeron lisäys (-) tai vähennys (+)	-80 000,00									
Verotusperusteisten varausten lisäys (-) tai vähennys (+)	-330 000,00	-194 000,00	1 000 000,00	3 850 000,00	4 100 000,00					
Konserniaavustus	-376 000,00	-68 000,00	-1426 000,00	-1 382 000,00	-2 025 000,00					
Tuloverot	-217 000,00	-125 000,00	-1412 000,00	-1 300 000,00	-1 963 000,00					
Tilikauden verot	4 000,00	5 000,00	10 000,00	2 000,00	-12 000,00					
Edellisten tilikausien verot	-103 000,00	52 000,00	-24 000,00	-84 000,00	-50 000,00					
Laskennalliset verot										
Satunnaisien tuottojen (jalkokulujen verovalitus (netto))										
Muut välittömät verot										
TILIKAUDEN VOITTO (TAPPIO)	17 703 000,00	263 000,00	5 701 000,00	5 228 000,00	6 137 000,00					

Tilikauden pituus (kk)	tilikausi 2017	tilikausi 2016	tilikausi 2015	tilikausi 2014	tilikausi 2013
	12	12	12	12	12
LIKEVAIHTO	45 286 000,00	46 231 000,00	45 912 000,00	49 254 000,00	49 475 000,00
Liiketoiminnan muut tuotot	5 239 000,00	6 200 000,00	4 917 000,00	3 674 000,00	3 318 000,00
LIKETOIMINNAN TUOTOT YHTEENSÄ	50 565 000,00	52 431 000,00	50 829 000,00	52 928 000,00	52 793 000,00
Aine- ja tarvikkeiden	-4 794 000,00	-4 842 000,00	-4 895 000,00	-7 138 000,00	-9 549 000,00
Ulipolittiset palvelut	-18 668 000,00	-17 596 000,00	-15 500 000,00	-13 997 000,00	-11 621 000,00
Henkilöstökulut	-16 274 000,00	-14 539 000,00	-13 520 000,00	-14 840 000,00	-14 561 000,00
Työskenteleekö yrityksessä omistaja jonka palkka ei näy henkilöstökulussa?					
Oliko henkilön työpäivä yrityksessä merkittävä?					
Monako tallista henkilösä yrityksessä työskentelee?					
Laskennallinen palkkioajaus	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
Liiketoiminnan muut kulut	-8 417 000,00	-10 749 000,00	-8 875 000,00	-9 236 000,00	-9 093 000,00
Vahvistetun tilin mukaan lisäys/vähennys	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
KÄYTTÖKATE	2 069 000,00	1 303 000,00	4 930 000,00	4 307 000,00	4 444 000,00
Suunnitelman mukaiset poistot	-550 000,00	-616 000,00	-647 000,00	-676 000,00	-709 000,00
Arvonalentumiset pysyvien vastaavien hyödykkeistä	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
Vaihtuvien vastaavien poikkeukselliset arvonalentumiset	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
LIKETOIMINNAN TUOTOT YHTEENSÄ	1 519 000,00	685 000,00	4 343 000,00	3 631 000,00	3 735 000,00
Tuotot osuuskassa ja muista sijoituksista	19 257 000,00	7 000,00	9 000,00	14 000,00	64 000,00
Muut korko- ja rahoitustuotot	2 039 000,00	1 806 000,00	1 838 000,00	2 247 000,00	2 226 000,00
Korkokulut ja muut rahoituskulut	-825 000,00	-641 000,00	-1 003 000,00	-1 004 000,00	-811 000,00
Kurssierot	-1 165 000,00	-1 342 000,00	941 000,00	-2 123 000,00	-1 092 000,00
Sijoitusten ja rahoitusarvopapereiden arvonalentumiset	-2 396 000,00	0,00	-1 000,00	-5 000,00	0,00
Välittömät verot	-217 000,00	-125 000,00	-1 412 000,00	-1 300 000,00	-1 963 000,00
NETTOTULOS	18 212 000,00	330 000,00	4 715 000,00	1 460 000,00	2 593 000,00
Satunnaiset kulut	0,00	0,00	0,00	0,00	-12 000,00
KOKONAISTULOS	17 886 000,00	211 000,00	5 725 000,00	5 312 000,00	6 247 000,00
Poistoeron lisäys/vähennys	-80 000,00	0,00	0,00	0,00	0,00
Verotusperusteisten varausten lisäys/vähennys	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
Laskennallinen palkkioajaus	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
Käyvän arvonnäkökulma	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
TILIKAUDEN TULOS	17 703 000,00	263 000,00	5 701 000,00	5 228 000,00	6 137 000,00

LIITE 3: TASE VASTAAVAA

	VIRALLINEN TASE					OIKAISTU TASE				
	tilikausi 5	tilikausi 4	tilikausi 3	tilikausi 2	tilikausi 1	tilikausi 5	tilikausi 4	tilikausi 3	tilikausi 2	tilikausi 1
VASTAAVAA	109 593 000,00	109 391 000,00	102 590 000,00	102 015 000,00	87 284 000,00					
PYSYVÄT VASTAAVAT	28 952 000,00	30 487 000,00	31 779 000,00	21 342 000,00	21 710 000,00					
Aineettomat hyödykkeet	233 000,00	776 000,00	1 033 000,00	1 557 000,00	1 435 000,00					
Kehittämisenot										
Aineettomat oikeudet	0,00	0,00	12 000,00	53 000,00	35 000,00					
Liiketoiminta										
Muut aineettomat hyödykkeet	233 000,00	776 000,00	1 021 000,00	1 504 000,00	1 400 000,00					
Enakkomaksut										
Aineelliset hyödykkeet	622 000,00	11 000,00	160 000,00	135 000,00	560 000,00					
Maa- ja vesialueet	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00					
Omitetut										
Vuokraoikeudet										
Rakennukset ja rakennelmat	622 000,00	11 000,00	160 000,00	135 000,00	560 000,00					
Omitetut										
Vuokraoikeudet										
Koneet ja kalusto	41 000,00	6 000,00	30 000,00	124 000,00	339 000,00					
Muut aineelliset hyödykkeet	0,00	0,00	5 000,00	5 000,00	5 000,00					
Enakkomaksut ja keskenkärsäiset hankinnat	581 000,00	0,00	125 000,00	6 000,00	216 000,00					
Sijoitukset	28 091 000,00	29 700 000,00	30 596 000,00	19 650 000,00	19 655 000,00					
Osuudet saman konsernin yrityksissä	28 064 000,00	28 655 000,00	30 541 000,00	19 606 000,00	19 606 000,00					
Saamiset saman konsernin yrityksiltä										
Osuudet omistusyhteisyrityksissä										
Saamiset omistusyhteisyrityksiltä										
Muut osakkeet ja osuudet	33 000,00	45 000,00	45 000,00	44 000,00	49 000,00					
Muut saamiset										
VAIHTUVAT VASTAAVAT	80 641 000,00	79 504 000,00	70 811 000,00	80 671 000,00	65 574 000,00					
Vaiko-omaisuus	0,00	35 000,00	165 000,00	183 000,00	165 000,00					
Aineet ja tarvikkeet										
Keskenkärsäiset tuotteet										
Valmiit tuotteet/tavarat										
Muu vaiko-omaisuus										
Enakkomaksut										
Saamiset	73 684 000,00	74 852 000,00	65 784 000,00	67 777 000,00	63 247 000,00					
Pitkäaikaiset	40 336 000,00	41 787 000,00	35 767 000,00	35 111 000,00	37 291 000,00					
Myyntisaamiset										
Saamiset saman konsernin yrityksiltä	40 362 000,00	41 592 000,00	35 624 000,00	34 846 000,00	36 946 000,00					
Myyntisaamiset										
Muut saamiset	40 362 000,00	41 592 000,00	35 624 000,00	34 846 000,00	36 946 000,00					
Siirtosaamiset										
Saamiset omistusyhteisyrityksiltä	500 000,00	0,00	0,00	0,00	0,00					
Myyntisaamiset										
Muut saamiset	500 000,00									
Siirtosaamiset										
Lainasaamiset										
Muut saamiset	74 000,00	195 000,00	143 000,00	265 000,00	345 000,00					
Maksamattomat osakkeet/osuudet										
Siirtosaamiset										
Lyhytaikaiset	38 748 000,00	33 065 000,00	30 017 000,00	32 666 000,00	25 956 000,00					
Myyntisaamiset	5 539 000,00	6 538 000,00	6 900 000,00	6 841 000,00	8 371 000,00					
Saamiset saman konsernin yrityksiltä	32 110 000,00	24 703 000,00	21 663 000,00	24 577 000,00	16 765 000,00					
Myyntisaamiset	346 000,00	556 000,00	310 000,00	384 000,00	426 000,00					
Muut saamiset	22 231 000,00	15 391 000,00	14 248 000,00	15 133 000,00	8 227 000,00					
Siirtosaamiset	3 473 000,00	8 156 000,00	7 111 000,00	3 054 000,00	8 112 000,00					
Saamiset omistusyhteisyrityksiltä	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00					
Myyntisaamiset										
Muut saamiset										
Siirtosaamiset										
Lainasaamiset										
Muut saamiset	8 000,00	74 000,00	18 000,00	21 000,00	42 000,00					
Maksamattomat osakkeet/osuudet										
Siirtosaamiset	1 091 000,00	1 690 000,00	1 430 000,00	1 227 000,00	778 000,00					
Siirtosaamisiin sit. osastuloutussaamiset										
Rahoitusarvopaperit	2 000,00	2 000,00	2 000,00	2 000,00	2 000,00					
Osuudet saman konsernin yrityksissä										
Muut osakkeet ja osuudet	2 000,00	2 000,00	2 000,00	2 000,00	2 000,00					
Muut arvopaperit										
Rahat ja pankkisaamiset	355 000,00	4 555 000,00	4 860 000,00	12 709 000,00	2 160 000,00					
VASTAAVAA YHTEENSÄ	109 593 000,00	109 391 000,00	102 590 000,00	102 015 000,00	87 284 000,00					
PYSYVÄT VASTAAVAT	=	75 723 000,00	80 778 000,00	78 876 000,00	69 744 000,00	71 706 000,00				
Kehittämisenot	-	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00				
Liiketoiminta	-	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00				
Muut aineettomat hyödykkeet	=	233 000,00	776 000,00	1 033 000,00	1 557 000,00	1 435 000,00				
Aineettomat hyödykkeet yhteensä	=	233 000,00	776 000,00	1 033 000,00	1 557 000,00	1 435 000,00				
Maa- ja vesialueet	=	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00				
Rakennukset ja rakennelmat	=	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00				
Koneet ja kalusto	=	41 000,00	6 000,00	30 000,00	124 000,00	339 000,00				
Muut aineelliset hyödykkeet	=	581 000,00	0,00	125 000,00	6 000,00	216 000,00				
Aineelliset hyödykkeet yhteensä	=	622 000,00	11 000,00	160 000,00	135 000,00	560 000,00				
Sijoitukset ja sijoitukset	=	28 064 000,00	28 655 000,00	30 541 000,00	19 606 000,00	19 606 000,00				
Muut osakkeet ja osuudet	=	33 000,00	45 000,00	45 000,00	44 000,00	49 000,00				
Sijoitukset	=	40 862 000,00	41 592 000,00	35 624 000,00	34 846 000,00	36 946 000,00				
Muut saamiset ja sijoitukset	=	74 000,00	195 000,00	143 000,00	265 000,00	345 000,00				
Sijoitukset ja pitkäaikaiset saamiset yhteensä	=	69 033 000,00	71 487 000,00	66 353 000,00	54 761 000,00	56 946 000,00				
Leasingomaisuus	=	5 835 000,00	8 504 000,00	11 330 000,00	13 291 000,00	12 705 000,00				
VAIHTUVAT VASTAAVAT	=	39 705 000,00	37 717 000,00	35 044 000,00	45 560 000,00	28 283 000,00				
Aineet ja tarvikkeet	=	0,00	35 000,00	165 000,00	183 000,00	165 000,00				
Keskenkärsäiset tuotteet	=	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00				
Valmiit tuotteet	=	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00				
Muu vaiko-omaisuus	=	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00				
Vaiko-omaisuus yhteensä	=	0,00	35 000,00	165 000,00	183 000,00	165 000,00				
Myyntisaamiset	=	5 539 000,00	6 538 000,00	6 900 000,00	6 841 000,00	8 371 000,00				
Sijoitukset myyntisaamiset	=	346 000,00	556 000,00	310 000,00	384 000,00	426 000,00				
Muut sijoitukset saamiset	=	31 764 000,00	24 147 000,00	21 359 000,00	24 193 000,00	16 339 000,00				
Muut saamiset	=	1 093 000,00	1 764 000,00	1 448 000,00	1 248 000,00	820 000,00				
Lask. Verosaamisen, ks. Kommentti	=									
Siirtosaamisiin sisältyvät osastuloutussamiset	=	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00				
Lyhytaikaiset saamiset yhteensä	=	38 748 000,00	33 065 000,00	30 017 000,00	32 666 000,00	25 956 000,00				
Rahat ja rahoitusarvopaperit	=	357 000,00	4 555 000,00	4 860 000,00	12 711 000,00	2 160 000,00				
Vastavaa yhteensä	=	115 428 000,00	118 435 000,00	113 920 000,00	115 304 000,00	93 989 000,00				

LIITE 4: TASE VASTATTAVAA

VASTATTAVAA	109 534 000,00	109 930 000,00	102 589 000,00	102 012 000,00	87 283 000,00
OMA PÄÄOMA	61 071 000,00	51 255 000,00	43 435 000,00	46 195 000,00	44 141 000,00
Osaake-, osuus- tai muu vastaava pääoma	265 000,00	265 000,00	265 000,00	265 000,00	265 000,00
Ylikurszirahasto	0,00	13 316 000,00	13 316 000,00	13 316 000,00	13 316 000,00
Arvonkorotusrahasto					
Muut rahastot	26 004 000,00	19 671 000,00	14 556 000,00	13 474 000,00	13 448 000,00
Sijoitetun vapaan oman pääoman rahasto	26 004 000,00	7 915 000,00	2 893 000,00	1 912 000,00	1 912 000,00
Vaararahasto					
Yhtiöjärj. / Sääntöjen mukaiset rahastot					
Käyvän arvon rahasto	0,00	11 756 000,00	11 663 000,00	11 562 000,00	11 536 000,00
Edellisten tilikauden voitto (tappio)	17 039 000,00	17 740 000,00	15 657 000,00	13 912 000,00	10 315 000,00
Tilikauden voitto (tappio)	17 703 000,00	263 000,00	5 701 000,00	5 228 000,00	6 197 000,00
TILINPÄÄTÖSSIRTOJEN KERTYMÄ	80 000,00	0,00	0,00	0,00	0,00
Poistoero	80 000,00				
Verotusperusteiset varaukset					
PAKOLLISET VARAUKSET	117 000,00	512 000,00	35 000,00	105 000,00	158 000,00
Eläkevaraukset					
Verovaraukset					
Muut pakolliset varaukset	117 000,00	512 000,00	35 000,00	105 000,00	158 000,00
VIERAS PÄÄOMA	48 326 000,00	58 223 000,00	52 999 000,00	55 712 000,00	42 984 000,00
Pitkäaikainen	10 000 000,00	19 250 000,00	25 769 000,00	23 487 000,00	15 733 000,00
Pääomalaianat					
Joukkovelkakirjalainat					
Vaihtovelkakirjalainat					
Lainat rahoituslaitoksilta	0,00	3 250 000,00	11 121 000,00	13 487 000,00	15 733 000,00
Takaisinlainat työeläkevarauksilaitoksilta					
Saadut ennakot					
Ostovelat					
Rahoitusvekselit					
Velat saman konsernin yrityksille	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
Saadut ennakot					
Ostovelat					
Muut velat					
Velat omistusyhteisyrityksille	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
Saadut ennakot					
Ostovelat					
Muut velat					
Laskennalliset verovelat	10 000 000,00	10 000 000,00	14 648 000,00	10 000 000,00	
Muut velat					
Siirtovelat					
Lyhytaikainen	38 326 000,00	38 973 000,00	27 230 000,00	32 225 000,00	27 251 000,00
Pääomalaianat					
Joukkovelkakirjalainat					
Vaihtovelkakirjalainat					
Lainat rahoituslaitoksilta	18 703 000,00	20 000 000,00	7 356 000,00	11 919 000,00	11 302 000,00
Takaisinlainat työeläkevarauksilaitoksilta					
Saadut ennakot	38 000,00	335 000,00	510 000,00	559 000,00	724 000,00
Ostovelat	2 843 000,00	2 507 000,00	2 842 000,00	2 678 000,00	2 343 000,00
Ostovelkoihin sisältyvät osamaksuvelat					
Rahoitusvekselit					
Velat saman konsernin yrityksille	11 535 000,00	10 658 000,00	11 271 000,00	12 194 000,00	6 988 000,00
Saadut ennakot					
Ostovelat	263 000,00	423 000,00	80 000,00	105 000,00	23 000,00
Muut velat	11 332 000,00	10 235 000,00	11 191 000,00	12 089 000,00	6 965 000,00
Korollinen osuus					
Koroton osuus	11 332 000,00	10 235 000,00	11 191 000,00	12 089 000,00	6 965 000,00
Velat omistusyhteisyrityksille	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
Saadut ennakot					
Ostovelat					
Muut velat	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
Korollinen osuus					
Koroton osuus					
Laskennalliset verovelat	1480 000,00	2 041 000,00	2 446 000,00	1 683 000,00	1 859 000,00
Muut velat	3 667 000,00	3 432 000,00	2 805 000,00	3 192 000,00	4 035 000,00
Korollinen osuus					
Koroton osuus	1480 000,00	2 041 000,00	2 446 000,00	1 683 000,00	1 859 000,00
Siirtovelat					
VASTATTAVAA YHTEENSÄ	109 534 000,00	109 930 000,00	102 589 000,00	102 012 000,00	87 283 000,00
TASEEN ULKOPUOLISET ERÄT					
Factoringlootto					
Leasingvastuut	5 835 000,00	8 504 000,00	11 330 000,00	13 291 000,00	12 705 000,00
OMA PÄÄOMA	=	61 135 000,00	51 255 000,00	43 435 000,00	46 195 000,00
Osaake- tai muu peruspääoma	=	265 000,00	265 000,00	265 000,00	265 000,00
Ylikurszi-, vara- ja arvonnkorotusrahasto	=	0,00	13 316 000,00	13 316 000,00	13 316 000,00
Käyvän arvon rahasto	=	0,00	0,00	0,00	0,00
Muut rahastot	=	26 004 000,00	19 671 000,00	14 556 000,00	13 474 000,00
Kertyneet voittovarvat	=	17 039 000,00	17 740 000,00	15 657 000,00	13 912 000,00
Tilikauden tulos	=	17 703 000,00	263 000,00	5 701 000,00	5 228 000,00
Taseen oma pääoma yhteensä	=	61 071 000,00	51 255 000,00	43 435 000,00	46 195 000,00
Poistoero	=	80 000,00	0,00	0,00	0,00
Verotusperusteiset varaukset	=	0,00	0,00	0,00	0,00
Poistoero ja varaukset yhteensä	=	80 000,00	0,00	0,00	0,00
Pääomalaianat omaan pääomaan	=	0,00	0,00	0,00	0,00
Muut oman pääoman oikaizet	=	0,00	0,00	0,00	0,00
Oikaizet oma pääoma yhteensä	=	0,00	0,00	0,00	0,00
VIERAS PÄÄOMA	=	54 294 000,00	67 239 000,00	64 424 000,00	69 108 000,00
Pääomalaianat	=	0,00	0,00	0,00	0,00
Lainat rahoituslaitoksilta	=	0,00	3 250 000,00	11 121 000,00	13 487 000,00
Takaisinlainat työeläkevarauksilaitoksilta	=	0,00	0,00	0,00	0,00
Saadut ennakot	=	0,00	0,00	0,00	0,00
Sisäiset velat	=	0,00	0,00	0,00	0,00
Muut pitkäaikaiset velat	=	10 000 000,00	10 000 000,00	14 648 000,00	10 000 000,00
Pitkäaikainen vieras pääoma yhteensä	=	10 000 000,00	19 250 000,00	25 769 000,00	23 487 000,00
Laskennalliset verovelat	=	16 000,00	0,00	0,00	0,00
Pakolliset varaukset	=	117 000,00	512 000,00	35 000,00	105 000,00
Leasingvastuut	=	5 835 000,00	8 504 000,00	11 330 000,00	13 291 000,00
Korolliset lyhytaikaiset velat	=	18 703 000,00	20 000 000,00	7 356 000,00	11 919 000,00
Saadut ennakot	=	38 000,00	335 000,00	510 000,00	559 000,00
Ostovelat	=	2 843 000,00	2 507 000,00	2 842 000,00	2 678 000,00
Sisäiset ostovelat	=	263 000,00	423 000,00	80 000,00	105 000,00
Muut sisäiset korolliset velat	=	0,00	0,00	0,00	0,00
Muut sisäiset korottomat velat	=	11 332 000,00	10 235 000,00	11 191 000,00	12 089 000,00
Muut korottomat lyhytaikaiset velat	=	5 147 000,00	5 473 000,00	5 251 000,00	4 875 000,00
Lyhytaikainen vieras pääoma yhteensä	=	38 326 000,00	38 973 000,00	27 230 000,00	32 225 000,00
Oikaizet vieras pääoma yhteensä	=	54 294 000,00	67 239 000,00	64 424 000,00	69 108 000,00
Vastattavaa yhteensä	=	115 429 000,00	118 434 000,00	113 919 000,00	115 303 000,00
Ero vastaavaa - vastattavaa	=	-1 000,00	1 000,00	1 000,00	1 000,00

LIITE 5: TULOKSET

